Dzisiaj 12 stron

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 29 — Poznań, czwartek dnia 19 stycznia 1933 — Rok XXVIII

Poznań, 18 stycznia.

Rosnący wpływ Niemców w produkcji przemysłowej na ziemiach zachodnich

Kryzys gospodarczy, podobnie jak bóstwo indyjskie Kali, posiada niezliczoną ilość obliczy, z których jedno jest straszniejsze od drugiego. Społeczeństwo polskie, zajęte skutkami społecznemi i gospodarczemi przesilenia, zbyt małą zdaje się przywiązywać wagę do konsekwencyj politycznych, jakie kryzys pociąga za sobą. Obowiązkiem naszym jest wskazać na niebezpieczeństwo pewnych przesunięć, jakie pod wpływem kryzysu dokonały się na korzyść kapitału zagranicznego, pracującego w życiu gospodarczem Polski. Chodzi tutaj głównie o wzrost wpływów niemieckich w naszem gospodarstwie narodowem.

Przedwstępnie zaznaczyć należy, że rozmiary produkcji przemysłowej w Niemczech skurczyły się znaczniej, niż w innych państwach. Mianowicie, przyjmując rok 1928 za 100, widzimy, że wytwórczość przemysłowa w roku 1932 spadła w Rzeszy Niemieckiej na 57, podczas gdy w Wielkiej Brytanji na 89, we Francji na 74, zaś światowa produkcja na 67. Od roku 1928 do r. 1932 udział Niemiec w światowej produkcji fabrycznej skurczył się z 11,6 do 8,9 procent.

Tem oto zjawiskiem tłumaczy się m. in. emigracja niemieckiego kapitału i przemysłu poza granice Rzeszy. Emigracja ta kieruje się w dużej mierze do Polski, która z gospodarczych i politycznych względów jest najbardziej ponętnym terenem dla ekspansji żywiołu germańskiego.

„Nach Ostland wollen wir reiten,
Nach Ostland wollen wir gehen,
da werden wir besser uns stehen."

Udział kapitału zagranicznego w produkcji polskiej jest w zasadzie pożądany. Jednak ocena tegoż udziału, z punktu widzenia narodowego, zależy od okoliczności, w jakim stopniu i w jakiej mierze kapitał obcy partycypuje w naszych przedsiębiorstwach.

Są tereny, szczególnie pograniczne, w których należy śledzić ze zdwojoną uwagą przejawy wzrostu wpływów obcych w życiu gospodarczem. Do takich terenów należą przedewszystkiem trzy województwa zachodnie.

Na Śląsku wzmogła się ostatnio działalność Niemców, którzy za pośrednictwem specjalnej „holding - company" skupują akcje wielkich towarzystw górniczych i hutniczych. Pisaliśmy już o zakupach akcyj, dokonanych przez Niemców, ze szkodą dla polskiego stanu posiadania w trzech największych przedsiębiorstwach śląskich.

Jeśli chodzi o Wielkopolskę, która, jako teren zasięgu naszego pisma, szczególnie nas interesuje, także i tutaj, podobnie jak na Śląsku, daje się zauważyć wzrost wpływów niemieckich w naszem życiu gospodarczem. Coraz to nowe powstają placówki przemysłowe, niemieckie w Poznaniu i na prowincji. Dzieje się to przy zachowaniu pewnych pozorów przyzwoitości. Niemcy wynajdują sobie polskich firmantów, którym zgóry przyznają kilkudziesięcio-procentowy udział w nikłym zazwyczaj kapitale zakładowym nowej spółki. Po dokonaniu zapisu sądowego i jako-takiem urządzeniu się i wprowadzeniu na rynek, czemprędzej spłaca się „udziałowca" - Polaka w myśl zasady: „Murzyn spełnił swoją powinność; murzyn może odejść." I pozostaje czysto niemieckie towarzystwo, które pełną parą zabiera się do walki konkurencyjnej z rodzimym polskim przemysłem.

Kto tylko orjentuje się, choć słabo, w życiu gospodarczem, ten z łatwością dostrzega wyższość konkurencyjną napływowego niemieckiego przemysłu nad rodzimym polskim. Niemcy, wybierając się na podbój „oderwanych ziem", przychodzą do nas uzbrojeni w broń najlepszą: mianowicie, w tani kredyt. Oto niezawodny środek na uboższego konkurenta! Podczas, gdy banki polskie wobec polskiego przemysłu stosują ograniczenia kredytowe, banki niemieckie w najszerszej mierze służą pomocą finansową swoim placówkom przemysłowym, działającym na obszarze polskim. Społeczeństwo musi mieć na to wszystko oczy otwarte i jak najkonsekwentniej i najenergiczniej popierać rodzimy przemysł polski.

Bulla papieska o Roku Świętym

Ogłoszenie pełnego tekstu bulli z okazji 1900 rocznicy odkupienia rodzaju ludzkiego przez śmierć Chrystusa Pana

Citta del Vaticano, 18. 1. (PAT.) Dziekan protonotarjuszów apostolskich odczytał publicznie w atrjum Bazyliki św. Piotra tekst bulli papieskiej, proklamującej Rok Jubileuszowy w formie nadzwyczajnego Roku Świętego z okazji 1900-nej rocznicy odkupienia rodzaju ludzkiego przez śmierć Chrystusa Pana.

Ojciec św. stwierdza, że aczkolwiek nie ustalono dotąd dokładnie istotnej daty, niemniej jednak wychodzi on z założenia, że nie można pominąć milczeniem rocznicy i w nadziei, że myśl o niej pobudzi do zwiększenia uczuć miłosierdzia i miłości bliźniego, ogłasza uświęcenie tej rocznicy. W dalszym ciągu Ojciec św. przypomina ustanowienie Najśw. Sakramentu podczas ostatniej wieczerzy, męczeństwo i śmierć Jezusa, rozpacz Matki Boskiej u stóp krzyża, wreszcie zmartwychwstanie Chrystusa i władzę udzieloną apostołom rozgrzeszenia z grzechów popełnionych. Wniebowzięcie Pańskie, zesłanie Ducha Świętego oraz apostołat Ewangelji. Wszystko to wypełnia tę rocznicę, którą uczcić mamy w Roku św.

Ojciec św. wzywa niebo, aby zesłało ludziom i duszom ludzkim spokój a Kościołowi wolność, należną mu wszędzie a wszystkim narodom pojednanie i prawdziwy dobrobyt. A ponieważ Rok św. rozpocznie się w okresie wielkanocnym i na Wielkanoc się skończy, biskupi powinni starać się, aby wszyscy wierni ze skruchą i pokutą przystąpili do Komunji św., a szczególniej w Wielki Piątek rozmyślali nad Męką Pańską.

Następnie Ojciec św. zapowiada, że odpust zupełny będzie udziałem jedynie tych, którzy przybędą do Rzymu, a więc dlatego pragnie, aby pielgrzymki były jaknajliczniejsze do tego miasta, które jest ośrodkiem wiary katolickiej, miejscem zamieszkania i siedzibą Namiestnika Chrystusa na ziemi, albowiem w Rzymie przechowują się najświętsze pamiątki religijne. Ojciec św. pragnie, aby liczne były również pielgrzymki do Miejsc Świętych w Palestynie, i aby tam właśnie w ciągu Roku św. wierni rozmyślali nad żywotem i Męką Pańską. W tej myśli Ojciec św. wyznacza czas trwania Roku Świętego od 2 kwietnia 1933 do 2 kwietnia 1934 według Kanonu 923.

Bulla kończy się zwykłą formułą, stwierdzającą prawomocność jej rozpowszechniania wśród wiernych. Data pod Bullą brzmi jak następuje: Dana w Rzymie, u św. Piotra. Dnia 6 stycznia w święto Trzech Króli roku 1933 jedenastego naszego Pontyfikatu. Bulla nosi podpisy kard. Pacelli'ego, sekretarza stanu, kard. Frühwirtha, kanclerza apostolskiego Kościoła rzymsko - katolickiego, oraz kard. Piotra Gasparri'ego, kamerlenga Kościoła rzymsko - katolickiego.

Po odczytaniu tekstu Bulli Papieskiej dzwony wszystkich kościołów w Rzymie dzwoniły bez przerwy przez kwadrans na znak ogłoszenia przez Papieża Roku Świętego 1933.

Chińsko-japońska kwadratura koła

Londyn, 18. 1. (Tel. wł.). Według doniesień genewskich korespondentów pism londyńskich, oczekiwane propozycje japońskie będą nie do przyjęcia dla delegacji Chin jak również dla „komisji dziewiętnastu".

Korespondent „Timesa" przypuszcza, że komisji nie pozostanie nic innego jak wypracowanie i przedłożenie Lidze Narodów sprawozdania, nad którem niewątpliwie rozwinie się przykra dla Japonji dyskusja.

Japonja prawodopodobnie nie wystąpi z Ligi Narodów, złoży jednak oświadczenie, iż nie interesuje się jej pracami. Chiny jeszcze więcej się rozgoryczą w stosunku do Ligi Narodów i skierują niewątpliwie swe niezadowolenie w stronę Wielkiej Brytanji. Istnieje możliwość ogłoszenia bojkotu antybrytyjskiego.

Korespondent „Morning Post" broni angielskie ministerstwo spraw zagranicznych przed zarzutem uprawiania polityki projapońskiej.

Pośmiertny hołd działaczowi polskiemu w Gdańsku

Uroczysty pogrzeb śp. dr. Franciszka Kubacza — Przemówienia nad mogiłą — Masowy udział Polaków gdańskich

Gdańsk, 18. 1. (Tel. wł.) Dziś w południe odbył się nadzwyczaj okazale pogrzeb ś. p. dr. Franciszka Kubacza. Ostatnią posługę zmarłemu działaczowi narodowemu, który przez dziesiątki lat podtrzymywał ducha wśród Polaków gdańskich, oddało zgórą 1.500 rodaków. Wśród licznych przedstawicieli organizacyj i społeczeństwa obecny był jako reprezentant Stronnictwa Narodowego i klubu poselskiego Stronnictwa pos. Matłosz. Komisarjat generalny Rzplitej w Gdańsku reprezentował radca Lalicki.

O godz. 11 przeprowadzono zwłoki ś. p. dr. Kubacza z kaplicy Dominikanek do kościoła św. Józefa przy Töpfergasse, gdzie mszę żałobną odprawił ks. Szymański. Wigilje odśpiewał ks. prałat Sawatzki, poczem kondukt żałobny ruszył na cmentarz św. Józefa przy Halbe-Allee.

Nad otwartą mogiłą przemawiał jako pierwszy prob. kościoła św. Stanisława we Wrzeszczu ks. Komorowski, który powiedział m. i., że credo społeczne i polityczne zmarłego było, jest i będzie drogowskazem dla „polonji" gdańskiej. Drugi zkolei po niemiecku przemawiał ks. prał. Sawatzki, sławiąc zasługi ś. p. dr. Kubacza jako dobrego katolika i dobrego patrjoty. Ostatni wreszcie zabrał głos pos. Matłosz, który powiedział, że postać zmarłego zachowana będzie nietylko w pamięci „polonji" gdańskiej, lecz również w historji narodu polskiego, która zachowa o nim trwałą pamięć. S. B.

Zatarg Watykanu z Bułgarją

Córkę pary bułgarskiej wbrew danemu przyrzeczeniu i bez wiedzy podobno matki ochrzczono według obrządku prawosławnego

Citta del Vaticano, 18. 1. (KAP.) Bardzo przykre wrażenie wywołała w Watykanie wiadomości o schizmatyckim obrzędzie chrztu dokonanym na córce królewskiej pary bułgarskiej. Jak wiadomo król Borys zobowiązał się na piśmie do wychowania swych dzieci obojga płci w wierze katolickiej.

Pogłoski podane przez niektóre dzienniki, jakoby w związku z tym faktem miał być odwołany delegat apostolski w Bułgarji, arcyb. Roncalli, pozbawione są podstaw bowiem funkcje delegata apostolskiego nie mają charakteru dyplomatycznego i odnoszą się jedynie do dziedziny religijnej, a stosunki zaś z dworem królewskim ograniczają się tylko do spraw osobistych. Przewiduje się, że Papież wyrazi jedynie naganę, podobnie jak to uczynił w przemówieniu z dnia 24 grudnia 1930, gdy po powrocie z Włoch królewska para bułgarska ponowiła uroczystość ślubu według obrządku schizmatyckiego, choć ślub był już zawarty w Asyżu.

Według informacyj nadesłanych z Sofji chrztu dokonano pośpiesznie i bez wiedzy królowej.

Konsekwencje „Gleichberechtigung"

Berlin przygotowuje się do mianowania attaches wojskowych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Paryż, 16 stycznia.

Niemcy ze znaną im metodycznością przygotowują się do uczynienia nowego wyłomu w postanowieniach traktatu wersalskiego Niczem bowiem innem nie jest powzięcie decyzji mianowania attachés wojskowych, którzy z dniem 1 kwietnia mieliby rozpocząć swe funkcje w Paryżu, Londynie, Rzymie, Warszawie, Waszyngtonie i Moskwie. Wiadomo nawet, komu zostaną powierzone powyższe placówki. W Paryżu mianowicie ma być mianowany attaché wojskowym gen. Kühlental, obecny dowódca sztabu generalnego grupy nr. 2 Reichswehry w Kassel.

W niektórych tutejszych kołach, zawsze gotowych i to do wszelkich ustępstw na rzecz Niemiec, utrzymuje się, że Francja nie może się w gruncie rzeczy sprzeciwić nominacji attachés wojskowych, ponieważ już w 1926 r. komitet prawników mający na swem czele p. Fromageot, wygłosił opinję, że ich mianowanie nie byłoby zakazane traktatem. Artykuł bowiem 179 powiada: „Niemcy zobowiązują się od chwili wejścia w życie traktatu nie akredytować w żadnem państwie, żadnej misji wojskowej, morskiej czy też lotniczej i nie wysłać tam jej, lub też zezwolić na jej wysłanie".

Nie potrzeba chyba dodawać, że Berlin naturalnie na swój sposób — jak zawsze tendencyjny i specyficzny — komentuje powyższy artykuł: nie wysyła się misyj wojskowych, ale tylko attachés! Perfidję podobnej interpretacji porównać można jedynie z zuchwałością poczynań germańskich. Jest to bowiem ze strony Rzeszy, rządzonej przez dwóch wojskowych, nowa próba obalenia postanowień wersalskich. Słusznie też oświadcza p. Bernus, znany publicysta francuski, że jeżeli Niemcy powzięli podobną inicjatywę, to napewno dla wykazania publicznego, że od chwili zawarcia t. zw. układu „pięciu", który dnia 11 grudnia 1932 r., uznał w zasadzie „Gleichberechtigung", część V-ta traktatu pokojowego, obejmująca właśnie art. 179, — już nie istnieje. Na tem też polega rzeczywiste niebezpieczeństwo tej sprawy. Jeżeli decyzja, dotycząca attachés wojskowych, zostanie przyjęta, to teza niemiecka będzie oficjalnie potwierdzona. Dlatego nie powinno się przystać lekkomyślnie na reprezentacje wojskowe Rzeszy na zewnątrz.

Ta ostatnia bowiem jak zawsze trzyma się swego systemu: w odpowiednim momencie stawia byłych sprzymierzeńców przed faktem dokonanym. Trzeba przyznać, że dotychczas tego rodzaju lawirowanie zawsze się udawało. Umocnił jeszcze Niemcy w podobnym sposobie działania sławetny „duch lokarneński", który niestety panował jedynie we Francji. W imię jego czyniono — a niestety i czyni się wciąż jeszcze — nowe ustępstwa, popełniając błąd natury psychologicznej: każda nowa koncesja rozzuchwala Niemcy i zachęca do domagania się nowej. Nie rozbraja ona przytem buty germańskiej, ale ją potęguje. W ten sposób Niemcy etapami odnosili jeden po drugim triumfy. Obecnie zaś decyzja co do attachés wojskowych stałaby się nowym sukcesem na drodze likwidacji traktatu, przynosząc przytem niesłychane zadowolenie dla dumy germańskiej. Wznowiona instytucja attachés będzie niejako dowodem oficjalnym odradzających się tradycyj wojskowych pruskich i dowodem wzrastających sił militaryzmu pruskiego.

Przyznanie Niemcom równości praw może mieć, i to w niedalekiej przyszłości, nieprzewidziane konsekwencje.

Jakie stanowisko zajmie w tej sprawie rząd francuski? Niewiadomo. Sfery narodowe protestują naturalnie przeciwko możliwości tej nowej kapitulacji, która w niczem nie zmieni i nie poprawi stosunków francusko-niemieckich. Stanie się przeciwnie. Najlepszym tego dowodem artykuł, opublikowany przez prof. Kerna w „Esprit international", piśmie o obliczu wyraźnie pacyfistycznem. Prof. Kern oświadcza tam wprost: „Myśli się naogół (w Rzeszy), że Francja w 1932 r. nie zgodziłaby się nigdy na przyznanie w zasadzie Niemcom równych praw wojskowych, gdyby te ostatnie nie opuściły konferencji rozbrojeniowej w Genewie i nie okazały gotowości do podjęcia na własną rękę nowej organizacji swojej armji. Jakże wobec tego może się zakorzenić w opinji publicznej mniemanie, że w stosunku do Francji da się uczynić jakikolwiek postęp na drodze pojednania?"

Bez komentarza. Niestety „briandyzm" uczynił takie „postępy", że zwolennicy porozumienia francusko-niemieckiego „über alles" pracują w dalszym ciągu nad utrwaleniem społeczeństwa niemieckiego w wyżej wyrzeczonym sądzie p. Kerna, profesora uniwersytetu w Bonn. To też i w obecnej chwili tutejsze stronnictwa lewicowe przeszły do porządku dziennego nad nowym manewrem Berlina, zmierzającym wyraźnie do pogrzebania części V-tej traktatu, pokrywając go milczeniem.

I. BRIARES.

Wywiad „obcego państwa" działa na Pomorzu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Gdynia, 17 stycznia.

W ciągu ostatnich kilku miesięcy odbyło się w Gdyni sześć rozpraw szpiegowskich. Procesy toczyły się przy drzwiach zamkniętych, ale z sentencyj wyroków, ogłaszanych publicznie, wywnioskować można było, że wszystkie psrawy miały jedno, wspólne podłoże.

Przedewszystkiem sądy stwierdziły w wyrokach, że nici wszystkich afer szpiegowskich prowadziły do Gdańska. Tam wożono fotografje, dokumenty i wiadomości, stamtąd wychodziła inicjatywa i stamtąd płynęły pieniądze. Gdańsk, Gdańsk i jeszcze raz Gdańsk.

Czyżby wolne miasto Gdańsk interesowało się tak dalece wojenną obroną Państwa Polskiego? Czyżby wolne miasto, głoszące tak uparcie, że na niczem mu tak nie zależy, jak na dojściu do dobrych stosunków z Polską, uważało za stosowne wikłać się w antypolskie, wręcz szpiegowskie machinacje? Czyżby wreszcie wolne miasto Gdańsk, utyskujące tak głośno na brak funduszów i dochodów, miało do dyspozycji te krocie potrzebne na przekupstwa, pensje i nagrody?

Chyba nie.

W tych samych wyrokach, w których wskazywano Gdańsk jako inicjatora i odbiorcę tajnych dokumentów i wiadomości, jest mowa o „staniu na usługach wywiadu obcego państwa". Gdańsk, chociaż ma państwowe aspiracje, jest tylko „wolnem miastem". Prawdziwego inspiratora i finansisty akcyj szpiegowskich, ujawnionych ostatnio na wybrzeżu polskiem, szukać trzeba, raczej domyślać się należy, poza granicami wolnego miasta. Gdańsk zdaje się być tylko pohopnym i skrupulatnym wykonawcą czyichś rozkazów.

Wnioskując dalej z zapadłych wyroków sądowych, stwierdzić należy nadzwyczajną metodę i konsekwencję w działaniu poszczególnych osób, skazanych ostatnio za szpiegostwo przez sądy gdyńskie. Jeden osobnik interesował się koszarami i placem ćwiczeń baonu morskiego w Wejherowie, drugi zabiegał o stan załóg okrętów wojennych i rozmieszczenie bateryj motorowych, trzeci fotografował Westerplatte i port wojenny na Oksywiu itd. itd. Role były rozdane po mistrzowsku i każdy szpieg miał wyznaczony rejon działania. Czynności poszczególnych osób nie krzyżowały się, lecz biegły równolegle, do zupełnego wydarcia Polsce jej tajemnic, dotyczących obrony Pomorza i wybrzeża.

Wzmożona akcja szpiegów na północnem Pomorzu pokrywa się w czasie bardzo dokładnie z ofensywą propagandową i dyplomatyczną, którą Niemcy wznowiły w roku ubiegłym przeciw polskiemu Pomorzu. Jedna akcja zdaje się być podparciem drugiej.

Co do samych afer szpiegowskich, to winniśmy wdzięczność naszym odnośnym instancjom za wykrycie i przykładne ukaranie winnych. Bez kwestji w Gdańsku nie znajdzie się teraz zbyt wielu amatorów spędzenia całego życia w polskiem więzieniu i również wśród pomorskich Niemców będzie mniej chętnych do służenia wywiadowi „obcego państwa". Rozstrzelanie plutonowego Kropidłowskiego i widmo szubienicy, które ukazało się nad głowami Priebego i Kocha, odstraszy tych, których nie obowiązuje jeżeli już nie miłość ojczyzny, to zasada lojalności wobec państwa, które go uważa za swojego obywatela.

FOB.

Jak Japończycy kolonizują Mandżurję

Konflikt wojenny w Mandżurji przykuwa uwagę całego świata. Wszystko to, co się rozgrywa na Dalekim Wschodzie, nad brzegami morza Żółtego, może zaważyć decydująco na szalach położenia światowego.

Wielkie dzienniki wszystkich krajów wysłały zatem swoich korespondentów do Chin, na teatr działań wojennych, aby zbliska przyjrzeli się temu, co się tam dzieje. Jeden z organów prasowych niemieckich, „Deutsche Allgemeine Zeitung", wysłał do Chin dobrego znawcę stosunków tamtejszych, A. R. Lindta, który pisze, że koła polityczne japońskie zdecydowały już oddawna, iż kolonizacja Mandżurji jest jedynym sposobem rozwiązania problematu przeludnienia Japonji. Ponętna w oczach polityków japońskich kwestja ta cieszyła i cieszy się niepopularnością w kołach bezpośrednio zainteresowanych — wśród chłopów japońskich. Próby, które podejmowano w Mandżurji i osiedlając rolników japońskich wzdłuż linji kolejowej Południowo-Mandżurskiej — zawiodły. Klimat zbyt surowy i konkurencja imigrantów chińskich, zniechęcają osadników japońskich do pracy na terenach mandżurskich.

Mimo wszystko koła rządowe, a zwłaszcza wojskowe w Japonji nie dały za wygraną. Mandżurja liczy 33 miljony mieszkańców a może ich wyżywić 75 miljonów. Powstała zatem myśl okupacji wojskowej Mandżurji, ogłoszenia jej niepodległem państwem. Za okupacją wojskową miała pójść okupacja cywilna. Tak przynajmniej wyobrażały sobie koła wojskowe ten proces. Minister wojny, Araki, oświadczył im:

„Obecnie, gdy niepodległość Mandżurji została utrwalona przez fakt oficjalnego jej uznania przez Japonję, imigracja japońska do tego kraju będzie jednym z najskuteczniejszych środków i sposobów wzmocnienia stosunków przyjacielskich z nowopowstałem państwem."

W istocie za wojskami japońskiemi pociągnęły do Mandżurji tłumy drobnych kupców, handlarzy, gejsz — ale chłopów ani na lekarstwo.

Chłopi japońscy, którym zadawał wspomniany korespondent pytania, czy chętnie wyemigrowaliby do Mandżurji, odpowiadali: „Jeśli już będziemy musieli emigrować, wolimy pojechać do Brazylji, niż do Mandżurji".

Ministerjum wojny japońskie nie daje jednak za wygraną. Wysyła ono do Mandżurji rezerwistów, jako osadników przymusowych. Ludzie ci poddani dyscyplinie wojskowej, uzbrojeni jak regularni żołnierze, pełnią tam rolę emigrantów-żołnierzy. Z drugiej zaś strony tworzą na miejscu gotowe rezerwy dla wzmocnienia w razie potrzeby wojsk linjowych.

Dopóki na terenach mandżurskich będzie trwało wrzenie, dopóty tylko ta forma kolonizacji będzie mogła tam istnieć. Jak ongi w Ameryce północnej pierwsi osadnicy, tak i tu osadnicy japońscy będą musieli pozostawać w stanie ciągłej wojny z tubylcami, trzymając w jednem ręku lemiesz, w drugiem karabin. Aczkolwiek działalność kół wojskowych i politycznych Japonji nie słabnie ani na chwilę w kierunku wyzyskania wszystkich możliwych atutów na terenie mandżurskim, to jednak w opinji większości społeczeństwa japońskiego sprawa skolonizowania Mandżurji jest niepopularna. To też coraz bardziej ugruntowuje się przekonanie, że do skolonizowania Mandżurji trzeba zużytkować Koreańczyków, których miejsce w Korei zajmą emigranci japońscy. Klimat Korei jest o wiele łagodniejszy od klimatu Mandżurji i północnych Chin. Kwestja tylko, czy Koreańczycy zgodzą się chętnie emigrować ze swego kraju i dać się zastąpić przez przybyszów w Japonji.

E. N.

Dzieje pewnej konfiskaty

„Gazeta Bydgoska" przypomina, że jej numer 284 z 10. 12. 1932 r. uległ był konfiskacie na zarządzenie starostwa grodzkiego za wydrukowanie wniosku poselskiego Klubu Narodowego w sprawie zajść lwowskich. Treść tego wniosku ukazała się w całości we wszystkich pismach narodowych całej Polski. Nigdzie oczywiście go nie skonfiskowano. Uczynił to jedynie cenzor bydgoski.

Zgodnie z ustawą prasową starostwo grodzkie przekazało sprawę konfiskaty prokuratorowi, a ten wniósł do sądu o jej zatwierdzenie. Sąd zatwierdził konfiskatę tymczasowo.

Poseł J. Petrycki, naczelny redaktor „Gazety Bydgoskiej", przedstawił konfiskatę tę prezydjum parlamentarnego Klubu Narodowego. W następstwie tego prezydjum Klubu Narodowego wysłało w dniu 14 grudnia pismo do marszałka Sejmu.

Marszałek Sejmu p. Świtalski przekazał list ten ministrowi spraw wewnętrznych Bronisławowi Pierackiemu, który w odpowiedzi udzielił marszałkowi Sejmu obszernych wyjaśnień na piśmie, przez niego przedłożonych Klubowi Narodowemu.

Z wyjaśnień tych wynika, iż p. minister Pieracki zainteresował się sprawą niezgodnej z prawem konfiskaty „Gazety Bydgoskiej" jeszcze przed otrzymaniem pisma z prezydjum Klubu Narodowego i natychmiast zarządził, aby starostwo grodzkie w Bydgoszczy postarało się o cofnięcie tej konfiskaty.

Istotnie — cenzor bydgoski, po otrzymaniu takiego zarządzenia ministerjalnego, wystosował odpowiednią prośbę do prokuratora. Na wniosek jego sąd wydał orzeczenie, uchylające ostatecznie konfiskatę nr. 284 „Gazety Bydgoskiej". Minister udzielił zbyt gorliwemu cenzorowi bydgoskiemu upomnienia.

Klub Narodowy w sejmiku pow. ostrowskiego

Z Ostrowa donoszą:

W piątek odbyło się w lokalu p. Rychwalskiego pierwsze zebranie sejmikowego Klubu Narodowego. Klub ukonstytuował się, jak następuje: przewodniczący — p. Rowiński Stefan, zastępca — ks. dziekan Piszczygłowa, sekretarz — p. Walenty Kobzda.

Klub liczy 10 członków.

Pierwsze publiczne posiedzenie sejmiku ostrowskiego odbędzie się dnia 23 stycznia na sali Strzelnicy Miejskiej.

Zabiegi „sanacji"

Z Ostrowa donoszą:

Pod płaszczykiem obrony interesów rolnictwa, (!) p. Walczak, sekretarz B. B. zwołał w dniu 9 bm. do Ostrowa zebranie posłów do sejmiku powiatowego, reprezentujących ugrupowania rolniczę, by w ten sposób stworzyć większość „sanacyjną" tak w sejmiku, jak i w wydziale powiatowym. Ponieważ pierwsza konferencja nie dała żadnego wyniku, w najbliższych dniach odbędzie się druga konferencja z temi samemi ugrupowaniami.

Daremne są te zabiegi, bo chłopi na wędkę „sanacyjną" nie pójdą. Znają oni zbyt dobrze zamiary p. Walczaka i jego zapleczników. (zo)

Amb. Patek u prez. Hoovera

Nowy Jork, 18. 1. (PAT.) Wczoraj popołudniu na uroczystej audjencji w Białym Domu ambasador Rzplitej, Patek, wręczył prezydentowi Hoowerowi swe listy uwierzytelniające.

Stronnictwo Narodowe

Koło Łazarz

Plenarne zebranie z referatem p. Henryka Szeiba odbędzie się w środę, 18 bm., w sali „Wiktorja", Rynek Łazarski 18.

O liczne i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

Koło Śródmieście

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 19 bm. o godz. 8 wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego przy św. Marcinie 65. Referat polityczny p. t. „Rola organizacyj w walce o wolność b. zaboru pruskiego" wygłosi p. red. Tadeusz Powidzki.

Obecność wszystkich członków obowiązkowa. ZARZĄD.

Macki niemieckiej propagandy we Włoszech

Stanowisko Włoch w sprawie rewizji granic — Co Mussolini powiedział Paderewskiemu

Warszawa, 18. 1. (Tel. wł.) — „Kurjer Warszawski" donosi z Paryża: „Journal des Debats" ogłasza telegram z Rzymu, zawierający ciekawe szczegóły, dotyczące pobytu wiceministra Szembeka w stolicy Włoch oraz polityki włoskiej w sprawie rewizji granic.

Telegram stwierdza, że Szembek, który odroczył swój wyjazd z powodu choroby żony, kilkakrotnie konferował z podsekretarzem stanu spraw zagranicznych i był przyjęty przez Mussolinigo.

Prasa włoska pisała dużo ostatnio o polityce wewnętrznej w Polsce w tonie sympatycznym, ale żaden artykuł nie poruszył zagadnienia pomorskiego, chyba tylko w poszczególnych wypadkach, aby dać Polsce do zrozumienia konieczność zawarcia dobrowolnego układu z Niemcami. W włoskich kołach politycznych mówi się, że Włochy nie mają zupełnie danych, aby interwenjować w sprawie, która z żadnego punktu widzenia ich bezpośrednio nie obchodzi.

Gdy Ignacy Paderewski bawił w Rzymie w końcu listopada i konferował z Mussolinim, ten ostatni miał wyrazić opinję przychylną dla rewizji granic Polski. Pogłosce tej później zaprzeczono, ale — dodaje „Journal des Debats" — wywołała ona tak silne wrażenie, że sprecyzowanie koncepcji włoskiej na sprawę rewizji granic wydaje się wskazane choćby tylko w imię bezspornej przyjaźni, łączącej Włochy z Polską.

Korespondent „Kurjera Warszawskiego" kończy depeszę następująco: Dość tajemniczy styl autora powyższego telegramu świadczy, że teza niemiecka, dotycząca sprawy Pomorza, jeszcze więcej posunęła się na gruncie włoskim, niż francuskim. (w)

Cesarskie chorągwie na sejmie pruskim

Hitlerowiec Kerrl na wniosek niemiecko-narodowych polecił je wywiesić

Berlin, 18. 1. (Tel. wł.) Z okazji dzisiejszej 62 rocznicy proklamacji cesarstwa niemieckiego w Wersalu, prezydent sejmu pruskiego na wniosek frakcji niemiecko-narodowej polecił wywiesić na gmachach sejmu pruskiego i byłej izby panów obok chorągwi pruskiej i republiki niemieckiej, również flagi o barwach cesarskich czarno-biało-czerwone.

Na gmachach Reichstagu powiewają sztandary o barwach republikańskich.

Socjalistyczna frakcja w sejmie prawdopodobnie jeszcze dziś zainterpeluje w związku z tem przewodniczącego sejmu Kerrla, ponieważ jego decyzja jest niezgodna z obowiązującemi ustawami.

Ograniczenia przywozu bekonów w Anglji

Londyn, 18. 1. (PAT.) Pod przewodnictwem min. rolnictwa Elliota odbyła się we wtorek konferencja w sprawie dalszych ograniczeń importowych w stosunku do bekonów i szynek. W naradach wzięli udział przedstawiciele wszystkich państw, przywożących do Anglji bekony. Z ramienia Polski uczestniczyli radca handlowy Goeppert i pierwszy sekretarz ambasady, Orłowski.

Wynikiem konferencji jest przedłużenie obecnych ograniczeń na przeciąg dalszego miesiąca, do 22 lutego. Polska zachowuje więc na miesiąc swój dotychczasowy kontyngent bekonów w wysokości 80.000 ctn. Min. zapowiedział jednak, że po tym czasie W. Brytanja będzie się domagała zwiększenia ograniczeń o dalsze 7 i pół proc. i konferencję w tej sprawie zapowiedział na 6 lutego, w przeddzień zebrania się parlamentu, który zapewne przystąpi odrazu do dyskusji nad projektem rządowym co do uregulowania przywozu bekonów, począwszy od 1 lipca 1933 r. na podstawie raportu komisji.

Austrja ma być „wiecznie neutralną"?

„Daily Telegraph" o zamiarach francuskiej dyplomacji

Londyn, 18. 1. (Tel. wł.). Dyplomatyczny współpracownik „Daily Telegraph" donosi o sensacyjnych zamiarach dyplomacji francuskiej w sprawie Europy środkowej.

Według jego informacyj Francja pragnie przeprowadzić na wzór Szwajcarji „wieczną neutralność" Austrji zagwarantowaną przez Ligę Narodów. W tej sprawie odbywają się poufne rozmowy w trzech stolicach europejskich. Termin oficjalnego wystąpienia Francji trudno w chwili obecnej przewidzieć.

Celem polityki francuskiej jest niedopuszczenie w przyszłości do „Anschlussu" lub do niemiecko-austrjackiej względnie włosko-austrjackiej unji celnej czy też gospodarczej.

Zdaniem autora artykułu nowy krok francuski spowodowało oświadczenie ministra skarbu Flandina, który przy dyskusji nad pożyczką dla Austrji zaznaczył, że Francja nie może lokować tam w przyszłości pieniędzy, gdyż niebezpieczeństwo „Anschlussu" nadal istnieje. Z drugiej strony przez przyjęcie przez Austrję „wiecznej neutralności" izolowanoby Węgry, które wówczas niewątpliwie zawarłyby pokój z małą ententą.

Angielskie koła polityczne zapatrują się na ten plan bardzo sceptycznie.

Wykrycie składu morfiny w Berlinie

Miała ona pochodzić jeszcze z zapasów wojennych armji — Aresztowanie dwóch handlarzy „białą trucizną"

Berlin, 18. 1. (Tel. wł.). Policja berlińska skonfiskowała wczoraj u pewnego ekspedytora około 10 tys. ampułek morfiny.

Stwierdzono, że od dłuższego czasu pojawiły się w Berlinie większe ilości morfiny w nielegalnym handlu. W wyniku śledztwa ujęto wczoraj pewnego kupca, który wydał gdzie ukrywa się skład morfiny.

Aresztowany ekspedytor twierdzi, że przed dziesięciu laty jakiś nieznajomy dał mu skrzynię na przechowanie, której nie odebrał. Przed mniejwięcej dwoma laty zwrócił mu uwagę wspomniany powyżej kupiec, że dzieci na podwórzu bawią się ampułkami morfiny.

Po zbadaniu składnicy znaleziono skrzynię i stwierdzono, że zawiera morfinę. Wówczas postanowili zająć się jej rozsprzedażą.

Śledztwo policyjne wykazało, że znaleziona morfina pochodzi z zapasów armji niemieckiej z roku 1918.

Odłam skały zmiażdżył cztery domy

Straszna katastrofa we Francji — Trzy osoby zginęły a 10 jest ciężko rannych

Paryż, 18. 1. (Tel. wł.) Pomiędzy miejscowościami Vouvray a Tour znajduje się wysoka skała zwana „Lanterne de Rochecorbon".

W ub. poniedziałek od szczytu oderwał się nagle olbrzymi głaz i runął w dół na znajdujące się u stóp iglicy skalnej domy. Cztery budynki zostały całkowicie zdruzgotane. Trzy osoby poniosły śmierć na miejscu, zaś 10 zostało ciężko rannych. Głaz ważył jak przypuszczają, około 18 tys. tonn. W obawie przed dalszemi upadkami odłamów skalnych wszystkie domy, znajdujące się w pobliżu „Lanterne de Rochecorbon" zostały ewakuowane.

Katastrofa wydarzyła się niemal punktualnie o 12 w południe. Wśród strasznego huku potworny głaz (niemal cały szczyt skały) runął na domy, rozbijając je doszczętnie. Natychmiast po wypadku świadkowie zaalarmowali straż pożarną, która przystąpiła do akcji ratowniczej. Miały przy tem miejsce niezwykle dramatyczne momenty. I tak m. in. w jednym z domów znajdował się pod gruzami 70-letni staruszek, który rozpaczliwym głosem błagał o pomoc swego syna, który jako dowódca straży pożarnej kierował akcją ratunkową. Kiedy jednak dotarto do miejsca, gdzie leżał nieszczęśliwy ojciec, biedak ów skonał.

Również w innym domu przez przeszło godzinę słyszano głos wołający o pomoc pewnej 60-letniej staruszki, lecz i tu ratunek przyszedł za późno. Jedna z ciężko rannych kobiet dostała po przywiezieniu jej do szpitala, pomieszania zmysłów.

Cudownemu znowu przypadkowi zawdzięcza życie dwoje dzieci. Kilkuletnia dziewczynkę, trzymająca w chwili katastrofy na rękach niemowlę, prąd powietrza powstały po upadku skały wyrzucił na kilka metrów w górę, co jednak nie przeszkodziło wcale że dzieci wyszły zupełnie cało z katastrofy.

Prace ratunkowe ciągle jeszcze trwają i ogólnie się liczą z tem, że pod gruzami domów znajduje się jeszcze więcej ofiar.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 18 1 1933 r

Warunki: Wandel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyto poznańskie 69.95 kg (119.1 f. w. h.), 2 żyto pomorskie 69.35 kg (118.2 f. w. h.), 3 pszenica poznańska 71.85 kg (122.2 f. w. h.), 4 pszenica pomorska 72.95 kg. 124 f. w. h.), 5 owies poznański i pomorski 43.55 kg (74,1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne	
Żyto 45 tonn par Poznań	14,30
Owies 30 tonn par Poznań	13,50
Ceny orientacyjne	
Żyto	14,00— 14,20
Usposobienie stałe.	
Pszenica	24,25— 25,25
Usposobienie mocne.	
Jęczmień browarowy	14,75— 16,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 68—69 kg	13,00— 13,75
Jęczmień 64—63 kg	12,50— 13,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	13,00— 13,25
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł work	22,25— 23,25
Usposobienie stałe	
Mąka pszenna 65% wł work	38,50— 40,50
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	8,50— 8,75
Otręby pszenne	7,50— 8,50
Otręby pszenne (grube)	8,50— 9,50
Rzepak	44,00— 45,00
Rzepik	40,00— 45,00
Gorczyca	36,00— 42,00
Wyka latowa	13,00— 14,00
Peluszka	12,00— 14,00
Groch Victoria	20,00— 22,00
Groch Folgera	34,00— 37,00
Seradela	8,00— 9,00
Koniczyna biała	90,00—110,00
Koniczyna czerwona	80,00—120,00
Koniczyna szwedzka	90,00—110,00
Słoma pszenna luzem	1,75— 2,00
„ pszenna prasowana	2,00— 2,25
„ żytnia luzem	1,75— 2,00
„ żytnia prasowana	2,00— 2,25
„ owsiana luzem	2,25— 2,50
„ owsiana prasowana	2,65— 2,90
„ jęczmienna luzem	2,25— 2,50
„ jęczmienna prasow.	2,65— 2,90
Siano zwykłe luzem	5,00— 5,25
Siano zwykłe prasowane	5,80— 6,70
Siano nadnoteckie luzem	6,00— 6,50
Siano nadnoteckie pras.	6,50— 7,20

Ogólne usposobienie stalsze.

Transakcje na odmiennych warunkach żyta 75 tonn, pszenicy 90 tonn, jęczmienia 120 tonn, owsa 6' tonn, otrąb pszennych 12,5 tonn, peluszki 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 1 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Pożyczki państwowe poszukiwano w dalszym ciągu, mianowicie płacono za 5% poż. konwers. 42—, za 4% premj dol 55.— za 4% poż. inwestycyjną 102.— oraz za 3% poż bud. 42.—

Z papierów lokacyjnych P. Z K ofiarowano 4½% listy dol. stare po 40.—%, zaś 4½% listy dol. amort. handlowano po 42.— w tranzakcjach, natomiast poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 33— oraz 6% listy żytnie — bez oddawców — po 6.—

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim po 84½.— w oddaniu.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 42% P.
4½% dol listy P. Z K. 40% O.
4½% listy dol. w zł amort. P Z. K 42% +.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 33% P.

(Kurs w złotych)

4% poż. premj. dol., serja III 55.— P.
4% Premj Poż Inwestycyjna 102.— P.
3% poż budowl., serja I. 42— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 84.50 O.

Tendencja utrzymana.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.92 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 211.50 zł, gotówką 210.30 zł, za 100 guld gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł., gotówka 172.67 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18 1 1933 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup.
Belgja	123,70	124,01	123,39
Gdańsk	173,35	173,78	172,90
Holandja	358,75	359,65	357,85
Londyn	29,89	30,03	29,74
Nowy Jork czeki	8,924	8,944	8,904
Nowy Jork kabel	8,928	8,948	8,908
Paryż	34,86	34,95	34,77
Praga	26,43	26,49	26,37
Szwajcarja	171,95	172,36	171,50
Berlin	212,15 orjentac.		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż bud.	41,65— 41,75
4% poż inw.	102,25—102,50
5% poż konw	42,00
5% poż kolejowa	37,25
4% poż dolarowa	55,75— 56,00
6% poż dol	57,25
w drobnych odcinkach	57,50
7% poż stabil	55,75— 55,25
w drobnych odcinkach	56,25— 56,00

Akcje w złotych:

Bank Polsk.	80,50
W. T. F. Cukru	15,40

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, 18 1. 1933 r.

Pszenica marchijska	184,00—186,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march	150,00—152,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarowy	165,00—175,00
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158,00—164,00
Owies march	111,00—114,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	22,75— 26,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	19,60— 21,60
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	8,75— 9,00
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,70— 9,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20,00— 23,00
Groch drobny jadalny	19,50— 21,00
Groch pastewny	12,00— 14,00
Peluszka	13,00— 14,50
Bób	13,25— 15,00
Wyka	14,00— 16,00
Łubin niebieski	9,00— 10,00
Łubin żółty	10,50— 12,75
Seradela nowa	17,00— 23,00
Kuchy lniane	10,40
Kuchy z orzecha ziemnego	10,60
Kuchy mielone (mączka)	10,60— 10,70
Wytłoki suche	9,00
Śrót Sova ekstrahowany 46% loco Hamburg	9,40
Śrót Sova ekstra owany 46% loco Szczecin	10,10
Płatki ziemniaczane	13,80

Ogólna tendencja słabsza.

Giełdy zbożowo - towarowe

Kraków, 17. 1 Pszenica dw czerwona 29 — 29.50, biała 27.75 — 28.25, targowa stand. 25 — 25.50, żyto dw. stand. 17 — 17.25, targowe stand. 16.50 — 17, mąka pszenna okręgu krak grysik pszenny 56 — 57, grysikowa 53 — 56, 45 proc 51 — 52, 60 proc. poznańska 41.50 — 43.50, mąka żytnia okr. krak. 55 proc. 27.25 — 27.75, razowa 26 — 27, mąka żytnia okr. pozn 65 proc. 27.25 do 27.75. Tendencja silniejsza, dowozy nadal małe.

Katowice, 17. 1. Owies jednolity 16.50 jęczmień na kaszę 16.50, mąka kartoflana 25.50 — 26, mąka pszenna grysikowa 48 do 49, mąka pszenna 65 proc. 40.65 — 40.15, mąka żytnia do 65 proc. 24.50 — 25.65. Usposobienie mocniejsze.

Gdańsk, 17. 1. Pszenica 128 f. 15.75 do 16, 127 f. 15.25 — 15.50, żyto 120 f. eksp. 8.85 — 8.90, konsumcyjne 9.25, jęczmień I gat. 9.40 — 9.75, średni 9.10 — 9.25, gorszy 8.80 — 9, groch zielony 16.25 — 24, otręby żytnie 5.75 — 5.90, pszenne 6.

Głos pacyfisty niemieckiego o stosunkach polsko-niemieckich

W październiku i listopadzie ub. r. odbył znany pacyfista wrocławski, ks. prof. Hermann Hoffmann, kilkutygodniowy objazd głównych miast Polski zachodniej, wygłaszając wykłady publiczne i wchodząc w kontakt z przedstawicielami społeczeństwa polskiego. Wrażeniami z tej podróży dzieli się Hoffmann w artykule, zamieszczonym w ostatnim zeszycie „Polnisch-deutsche Korrespondenz". W artykule tym znajdujemy szereg ciekawych uwag, z których przytaczamy tu kilka wyjątków:

„Mniejszościom po obu stronach granicy powodzi się całkiem różnie. Polacy pogodzili się z tem, że w ich ojczyźnie nie wszyscy ludzie mówią w domu po polsku, Niemcy nie mogą się z tem pogodzić, że w ich ojczyźnie niektórzy ludzie mówią w domu po polsku. Prusy mają liberalne rozporządzenie, dotyczące szkolnictwa mniejszościowego. Na szczęście obowiązuje ono nadal, jakkolwiek jeden z jego autorów napisał przykrą książkę: „Polonia irredenta", aby obalić to rozporządzenie i jakkolwiek w mowach i w druku, szczególnie na wschodzie, jest ono zwalczane. Przytem mniejszość polska w Niemczech jest niewątpliwie lojalna, tak samo jak niemiecka mniejszość w Polsce. Naturalnie nieodpowiedzialne żądania nieodpowiedzialnych ludzi i ugrupowań, dotyczące rozszerzenia granic na zachodzie (?), utrudniają Niemcom uwierzenie w lojalność mniejszości polskiej. Jeszcze bardziej jednak utrudniają mowy Treviranusa i Schleichera oraz cała niemiecka polityka rewizjonistyczna Polakom uwierzenie w lojalność mniejszości niemieckiej w Polsce.

„Najważniejszem wydarzeniem w dziedzinie życia mniejszości jest niedawne otwarcie gimnazjum polskiego w Bytomiu. Budynek redakcyjny przebudowano tu na gimnazjum, stwarzając godny uznania nowoczesny gmach szkolny. Już przeszło stu uczniów liczy ten zakład, w którym w każdej klasie wisi krzyż i portret Hindenburga. Po długich, niezawsze szczęśliwych pertraktacjach udzieliły wreszcie władze pruskie mniejszości polskiej zezwolenia na otwarcie gimnazjum. Usilne nalegania niemieckiej mniejszości w Polsce, a niemniej interwencja prezydenta naczelnego Lukaschka i prezydenta Calondera wpłynęły zapewne na decyzję i przyśpieszyły ją. Oczywiście z świeżo otwartem niemieckiem gimnazjum mniejszościowem w Królewskiej Hucie bytomskie gimnazjum polskie nie może się równać. A jakkolwiek gimnazjum niemieckie w Królewskiej Hucie jeszcze pozostaje daleko w tyle poza gimnazjum grudziądzkiem im. Goethego, to jest to jednak gmach szkolny, tak wspaniały, że niewiele tylko znalazłoby się doń podobnych. I tu zresztą w każdej ubikacji spotykamy krucyfiks, podobiznę prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i orła polskiego.

„Reasumując, można powiedzieć, że szkoły mniejszościowe w Niemczech traktowane są przez władze naogół poprawnie (?), w Polsce nieraz szykanowane w rozmaity sposób (?), natomiast społeczeństwo polskie traktuje szkoły niemieckie jako rzecz naturalną, przyczem należy zaznaczyć, że szczególnie władze egzaminacyjne na Pomorzu i w Poznańskiem są, jak słychać, bardzo sprawiedliwe i względne. Natomiast społeczeństwo niemieckie skłonne jest upatrywać w każdej szkole mniejszościowej atak na bezpieczeństwo Niemiec oraz niedopuszczalne uroszczenie".

Ciekawe są uwagi autora o fatalnych a nieprzewidzianych skutkach głośnej książki Nitrama (kapitana Reichswehry Martina): „Polen sind in Ostpreussen eingefallen". Książka ta, którą Hoffmann nazywa zbrodniczą, „wywołała prawdziwą panikę, bieliznę, pieniądze, przedmioty wartościowe wysyłano z Prus Wschodnich do Rzeszy, wycofywano stamtąd kredyt, wytworzono przekonanie, że Hindenburg nie dba o obronę Prus Wschodnich. Żaden rząd nie sprzeciwił się tym poczynaniom, jedynie dzielny prezydent naczelny Siehr, odwołany następnie przez rząd Papena, oddziaływał uspokajająco."

Mówiąc o Gdańsku i Gdyni, przyznaje autor, że pokojowemu współżyciu Polski z Gdańskiem przeszkadzają niemieckie dążenia rewizjonistyczne. Ubolewając nad fatalnemi stosunkami polsko-gdańskiemi i wzajemnym brakiem kontaktu, przytacza wymowny przykład polskiego gestu pojednawczego w postaci uroczystości ku czci Goethego, urządzonej przez gimnazjum polskie w Gdańsku, uświetnionej wykładem profesora germanistyki uniwersytetu Jagiellońskiego. Na uroczystość tę jednak nie przybył dosłownie nikt z zaproszonych Niemców gdańskich. Fakt ten jest wprost symboliczny nietylko dla stosunków polsko-gdańskich, lecz wogóle polsko-niemieckich. Do rozmowy potrzeba dwóch stron, inaczej będzie to przysłowiowe przemawianie chłopa do obrazu. Cóż pomoże wszelka gotowość porozumienia po stronie polskiej, skoro ręka wyciągnięta do porozumienia zawisa w próżni?

Nie wątpimy w szczerość pacyfistów niemieckich typu ks. prof. Hoffmanna, ale mamy wrażenie, że zamiast przekonywania Polaków o konieczności porozumienia powinniby raczej rozpocząć w tym kierunku krucjatę wśród własnych rodaków, chociaż, znając stosunki w Niemczech, obawiamy się, że chyba trąba archanioła, zwołująca ludzi na sąd ostateczny, zdołałaby doprowadzić pijanych żądzą odwetu nacjonalistów niemieckich do opamiętania.

RADZIM.

TELEGRAM

Ukazały się w sprzedaży we wszystkich składach tytoniowych epokowego wynalazku tutki (gilzy) do papierosów pod marką

„DWUUSTNIKI"

Wynalazek Polaka, opatentowany w czterech Państwach. Palacze, spróbujcie i osądźcie sami.

Fabryka Tutek Patentowanych
Jan Piotrowski
w Warszawie, ul Grzybowska 49, tel. 295-89

Pz 7 856/7-62 10/11

Rozwiązana pogadanka młodzieży „sokolej"

Kościańska „Gazeta Polska" donosi o niezwykłym wypadku, który miał miejsce we wsi Bojanowo Stare w pow. kościańskim.

W święto Trzech Króli kierownictwo miejscowego „Sokoła" wezwało swą młodzież do lokalu p. Stępczaka poto, aby po odśpiewaniu kolend i przemówieniu sekretarza okr „Sokoła", p. P. Kaliszewskiego z Kościana, rozebrać choinkę i rozdzielić łakocie i jabłuszka sokolętom. Gdy oświecono choinkę, młodzież zaśpiewała kolendę, a następnie p. Kaliszewski przemówił do młodzieży, wyjaśnił znaczenie choinki i wzywał sokolęta do miłości Boga, ukochania rodziców i Polski. Przemówienia swego nie mógł jednak dokończyć, albowiem na salę wkroczył przodownik policji państw. p. Jan Biegała i rozwiązał pogadankę, uważając ją za... zgromadzenie publiczne, pomimo poinformowania go, że jest to tylko pogadanka młodzieży sokolej, zwołanej dla wyżej już wymienionego celu. „Jest to zgromadzenie publiczne — dowodził przodownik — albowiem przemawia na niem „obcy" (t. j. sekretarz okr. „Sokoła", od którego p. przodał zażądał wylegitymowania się).

Pogadankę przodownik rozwiązał, a światło na choince pogaszono...

„Gazeta Polska" zapytuje, czy przodownik Biegała w Bojanowie Starem nie wie o tem, że zebrania osób znanych osobiście zwołującym lub przewodniczącemu i odbywające się w lokalach są zgromadzeniami niepublicznemi (art. 18 ust. a ust. o zgrom.), oraz, że takie zebrania nie wymagają ani zgłoszenia u władzy ani zezwolenia tej władzy.

Niedomagania starości

w różnych formach usunąć dziś można przez stosowanie joachimstalskich suchych

Okładów Radowych „Radiumchema"

stosowanych przez największe powagi lekarskie przy reumatyźmie, ischiasie, sklerozie, zapaleniu stawów i nerwobólach. — Żądajcie bezpłatnych prospektów: „RADIUMCHEMA", Warszawa, Śniadeckich 22. Tel. 8-83-11. Uwaga! Prawdziwe okłady „RADIUMCHEMA" zaopatrzone są w godło państwowe Czechosłowacji — Unikajcie falsyfikatów. ng 6932

Rewizje u członków O. W. P. w Małopolsce

Z Bielska donoszą:

W ubiegłym tygodniu odbyły się rewizje u wszystkich kierowników placówek O. W. P. w pow. żywieckim. Konfiskowano okólniki O. W. P. deklaracje ideowe i t. p. Rewizje odbywały się w różnych porach dnia i nawet w nocy.

W Żywcu aresztowano kierownika powiatowego wydziału O. W. P. p. Józefa Kojdra. Również i w Bielsku odbyła się rewizja. Przesłuchano wicekierownika wydziału okręgowego O. W .P. p. Franciszka Pyclika.

Rewizje nastąpiły na polecenie starostwa powiatowego w Żywcu, które nie pozwala placówkom O. W. P. urządzać przedstawień, motywując to tem, że placówki nie są zarejestrowane i nie posiadają własnego statutu i, że czysty dochód mógłby być przeznaczony na cele „antypaństwowe".

Starostwo w Żywcu zawiesiło w czynnościach wszystkie placówki Związku Hallerczyków w powiecie.

Członkom O. W. P. zabrania się chodzić w mundurach O. W. P. Poza tem władze zabraniają w wielu wypadkach urządzania zebrań członków placówek.

Zaznaczyć należy, że ruch narodowy w Małopolsce Zachodniej przybrał ostatnio rozmiary wprost żywiołowe.

O — „występnej nagance" przeciw Żydom

Markus Turkow atakuje w „Momencie" polski obóz narodowy za wznowienie kampanji na rzecz ograniczenia „praw Żydów". W artykule p. t. „Chleb dla polskiej młodzieży na polskiej ziemi" pisze on, że obóz narodowy, aby walczyć z rządem, wysuwa konieczność prawnego ograniczenia Żydów w wyższych uczelniach, nie zadowalniając się faktycznym ograniczeniem. Rząd opiera się temu, likwiduje „endeckie organizacje młodzieży". „Endecja" wzmaga swoją akcję przeciw rządowi via Żydów. Na to wskazują dwa fakty: ostatnie zaburzenia przeciw Żydom i obecna kampanja w druku. Turkow pisze:

„Endecy już nie zadowalniają się swoją bogatą prasą, gdzie przeciwżydowska naganka zajmuje pierwsze miejsce. Rozpoczęli wydawanie książek, poświęconych tej sprawie, noszących charakter wyraźnie przeciwżydowski."

Autor wskazuje, jako przykład, broszurę, ostatnio poświęconą przez młodych narodowców sprawie „numerus clausus". Cytuje z niej wstęp. Wprowadzenie „numerus clausus" jest to minimum dla młodych narodowców. W rzeczywistości idą oni dalej, w kierunku zasadniczej zmiany prawno-politycznego położenia żywiołu żydowskiego w Polsce. P. Turkow kończy swoje wnioski:

„Tak wygląda minimalny program wojującej endecji. Pod hasłem „chleba dla polskiej młodzieży na polskiej ziemi" dla endeków jest łatwo prowadzić dalej swoją występną nagankę przeciw Żydom..."

Kto był w Palestynie, ten mógł przekonać się, jak podczas uroczystości żydowskich na triumfalnych bramach widnieje napis: „żydowska ziemia, żydowska praca, żydowska kultura". Kiedy tego samego żąda dla siebie polska ludność na polskiej ziemi, wówczas jest to „występna naganka przeciw Żydom"...

Proces o zajścia antyżydowskie

W dniu 18 b. m. na wokandzie warszawskiego sądu okręgowego znajdzie się sprawa 14 członków różnych organizacyj narodowych, oskarżonych o zorganizowanie na terenie Pruszkowa (pod Warszawą) manifestacyj antyżydowskich, w czasie których wybito szyby w licznych sklepach i mieszkaniach żydowskich oraz pobito kilkunastu Żydów. W uzasadnieniu aktu oskarżenia podano, że w dniu 11 listopada 1931 r. w parku „Anielin" zebrało się kilkaset osób, do których przemówił jakiś nieznajomy student, nawołując do wystąpień przeciw ludności żydowskiej. Bezpośrednio potem miało nastąpić inkryminowane oskarżonym demolowanie sklepów.

Na rozprawę powołano przeszło 100 świadków. Obronę oskarżonych wnosi adw. A. Dębski.

Życiorys, który się czyta jak przepiękną powieść, A. Heydel

Jacek Malczewski — Człowiek i artysta.

Kupisz w każdej księgarni, wypożyczysz w każdej wypożyczalni. ng 7415

Mojsze Lewin — dygnitarz obozu „sanacyjnego"

Dalsze rewelacje „Polonji" katowickiej

Czytelnikom naszym znane są rewelacyjne dokumenty, ogłoszone przez „Polonję" katowicką, w sprawie udziału najwybitniejszych „sanatorów" w aferze podatkowej ks. Pszczyńskiego. Brał w niej udział również niejaki Mojsze Lewin, „bankier" „sanacyjny", jak go nazwała „Polonja". Obecnie dziennik ten podaje nowe szczegóły o tym dygnitarzu obozu „sanacyjnego":

„Nakreśliliśmy na łamach „Polonji" sylwetkę jednego z Mojsze Lewinów, głośnego dziś potentata finansowego na terenie Warszawy i zapytywaliśmy się, czy nie jest on identycznym z nadwornym Żydem „sanacyjnym". Na nasze pytanie nie otrzymaliśmy odpowiedzi. Wobec tego zapytujemy się ponownie panów „sanatorów", czy ten patentowany patrjota polski, Mojsze Lewin, jest identyczny z Mojsze Lewinem, urodzonym w Mińsku Litewskim, a przybyłym do Polski w 1920 r., który na dostawach rządowych, tranzakcjach leśnych i niekoniecznie pięknych, ale zato zręcznych pośrednictwach, dorobił się wielkiego majątku i obecnie zajmuje się pośrednictwem w dziedzinie lokaty kapitałów zagranicznych, a dzięki swym stosunkom, doskonale robi interesy?

„Mojsze Lewin posiada dziś większą część akcyj spółki akcyjnej „Jurata", z kapitałem 1 miljona zł. Nawiasowo nadmieniamy, że „Jurata" jest uzdrowiskiem w Jastarni na Helu. Żona Lewina, Roiza, posiada w Warszawie dwie kamienice przy Nowym Świecie, wartości kilkuset tysięcy zł. bez żadnego obciążenia hipotecznego. Solidni kupcy warszawscy, zapytywani o opinję p. Lewina, oświadczają, że zaleca się zachować w stosunku do niego wielką ostrożność.

„Mojsze Lewin, o którym my piszemy, mieszka przy ul. Trębackiej nr. 4, gdzie zajmuje luksusowe 7-pokojowe mieszkanie.

„Może teraz pp. „sanatorzy" zechcą nam nareszcie powiedzieć, czy ten Mojsze Lewin z ul. Trębackiej jest identyczny z ich przyjacielem i wielkim patrjotą polskim, Lewinem?"

W dalszym ciągu „Polonja" dziwi się, dlaczego do tej pory senatorowie z B. B.: Sobolewski i Targowski, mimo publicznie postawionych im zarzutów, nie wytoczyli procesu redaktorowi „Polonji".

„A możeby nas tak zaskarżył — pisze „Polonja" — również zarząd główny B. B. za zarzut przez nas przeciwko niemu podniesiony, że brał subwencje na cele wyborcze, między innemi i od księcia Pszczyńskiego, którego syn jest prezesem „Volksbundu" i prokurentem swego ojca? Na taki proces czeka również opinja publiczna".

Czy B. B. wytoczy proces „Polonji" za oszczerstwo?

Pod stałą kontrolą

całego szlabu chemików odbywa się fabrykacja Aspiriny. Badanie i sprawdzanie daje zupełną gwarancję czystości, równomiernego składu i dobrej przyswajalności preparatu. Dlatego też można się do Aspiriny odnosić z zupełnem zaufaniem.

Aspirina istnieje tylko jedna! Do nabycia w aptekach.

ng 7400

SPRAWY WOJSKOWE

Ważne zmiany w ustawie wojskowej

PRACODAWCA — PRACOWNIK

Rada Ministrów uchwaliła projekt noweli do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej. Nowela ta zawiera m. in. przepis, interesujący najszersze rzesze pracowników, powoływanych do służby czynnej w wojsku. Przepis ten wprowadza zasadę, że pracodawca nie może wymówić pracy pracownikowi, ani też rozwiązać z nim umowy o pracę z powodu powołania pracownika do wojska, lub też z powodu odbywania służby w wojsku, o ile stosunek służbowy w chwili powołania do wojska trwał nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy

To samo dotyczy pracownika, powołanego do ćwiczeń, lub odbywającego ćwiczenia, lub też powołanego do służby wojskowej w razie mobilizacji i odbywającego tę służbę.

Przepisy powyższe nie będą stosowane, kiedy umowa, zawarta na czas określony, upływa w okresie służby wojskowej lub też jeżeli zakład pracy będzie zlikwidowany oraz na wypadek, kiedy stosunek umowny będzie rozwiązany z winy pracownika.

ZMIANY W REJESTRACJI — PODATEK WOJSKOWY

Wśród dalszych zmian należy wymienić pewne zmiany, dotyczące rejestracji poborowych, odraczania służby wojskowej, kosztów stawania przed komisjami poborowemi oraz podatku wojskowego.

W myśl projektu noweli obowiązek zgłaszania do rejestru poborowych, który dotychczas ciążył na 18 i 20 letnich mężczyznach, rozciągnięty zostanie na wszystkich mężczyzn do 50 roku życia, którzy z jakiegokolwiek powodu obowiązku tego przedtem nie dopełnili. Projekt uprości prowadzenie ewidencji wojskowej poborowych.

Nowe przepisy będą przewidywać, że podatek wojskowy mają płacić uznani za niezdolnych do służby wojskowej, uznani za zdolnych do służby pospolitego ruszenia, jak również zwolnieni od służby wojskowej i zaliczeni do rezerwy w myśl odpowiednich przepisów z upływem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Obowiązek płacenia podatku wojskowego został w ten sposób rozciągnięty na ponadkontyngentowych, którzy zostali przeniesieni do rezerwy bez odbycia czynnej służby wojskowej a skutkiem ukończenia 25 roku życia nie mogli już być powołani do służby wojskowej. Nowela przewiduje, że podatek wojskowy może być w całości lub częściowo przekazany na rzecz gmin miejskich i wiejskich.

WYKŁADY

— ° **Wykład T. C. L. w Głównej.** W piątek 20 bm o godz 19 w sali p Kijka (ul Górna Wilda 58) wygłosi p dr Chełmikowski wykład p t. „Podróże do krajów bałkańskich". Wstęp wolny.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— ° **Łazarski Klub Szachistów** organizuje grę równoczesną na 20 szachownicach, którą rozegra w czwartek 26 bm dwukrotny mistrz Poznania p Roman Gostyński Początek o godzinie 18 w Belwederze, ul Marsz. Focha 18. Zgłoszenia przyjmuje Łazarski Klub Szachistów we wtorki i czwartki od godz. 20 do 22 do dn 24 bm włącznie.

— ° **Licytacja psów bezpańskich.** W piątek 20 bm. o godz. 10 odbędzie się na dziedzińcu taboru miejskiego przy ulicy Wolnica 1, publiczna licytacja psów, mianowicie: 2 szpiców, 2 polowczyków, 2 foksterjerów, 2 niemieckich owczarków, 3 psów podwórzowych, 1 boksa.

KRONIKA MIEJSCOWA

— ° **Z życia Młodych Polek Poznań-Fara.** Ostatnio zgromadziła się cała rodzina Stowarzyszenia w miłem ognisku, którego poświęcenia dokonał ks prałat Stychel Przy tej okazji Czcigodny opiekun młodzieży w nader serdecznych słowach przemówił do zgromadzonych Następnie całe Stowarzyszenie oddało się w opiekę Najśł. Sercu Jezusowemu Akt poświęcenia Młodych Polek przyjął w imieniu Kościoła św ks prałat Stychel W dalszym ciągu uroczystości zgromadzeni zasiedli do pięknie przez młode gosposie przybranych stołów. Tutaj przemawiał serdecznie patron Stowarzyszenia ks Zb. Wroniewicz. Następnie łamano opłatek i składano sobie nawzajem życzenia. Wizyta gwiazdora i występy druchen były miłem i przyjemnem urozmaiceniem Cała zaś uroczystość była obrazem, jak można szczerze po katolicku i prawdziwie radośnie spędzać czas. (k)

— ° **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Dębiec** urządziło w salce parafjalnej roczne walne zebranie w obecności licznego grona obywateli, delegatów towarzystw miejscowych i zarządu Koła Przyjaciół Młodzieży. P. inż. Granatowicz wygłosił interesujący referat religijno - wychowawczy, poczem nastąpiło rozdanie nagród i dyplomów. Następnie odczytano sprawozdania, z których wynikało, że praca w S M P rozwija się pomyślnie. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi absolutorjum Zarząd na rok bieżący wybrano następujący: prezes Si Kordylewski, sekretarz A Wolniewicz, skarbnik J. Jabłecki, gospodarz L Górny, naczelnik Staniak.

— ° **Z Towarzystwa Obywateli Polaków z Obczyzny.** Towarzystwo obchodziło uroczyście 12 rocznicę swego założenia. Podczas zebrania wykład n t. „Tradycje Pomorza", wygłosił p Kapitańczyk. Obrady zakończyła zajmująca dyskusja o aktualnych zagadnieniach narodowych i społecznych. — W niedzielę w sali p Jarockiej odbyło się walne zebranie Tow. Zagaił je p. Adam Miklaszewski jako prezes, a przewodniczył znany z pracy organizacyjnej na obczyźnie członek Towarzystwa p. Michał Gólcz Po sprawozdaniach udzielono zarządowi jednomyślnie absolutorjum Ze sprawozdań tych okazuje się, że Towarzystwo wspomaga w miarę możności członków, znajdujących się w ciężkiem położeniu W rezultacie zebrania wybrano ponownie przez aklamację zarząd w dotychczasowym składzie. Zatem zarząd Tow Obywateli Polaków z Obczyzny jest następujący: Adam Miklaszewski — prezes, Józef Januszkiewicz — wiceprezes, Franciszek Grygiel — sekretarz, Stanisław Rubach — zastępca sekretarza, Stefan Miklaszewski — skarbnik, Marcin Kamprowski i Stanisław Kruchy — ławnicy, oraz Roman Babś i Antoni Stelmaszyk — gospodarze (kl)

— ° **Z walnego zjazdu księży prefektów.** W sali Domu Katolickiego parafji świętomarcińskiej toczyły się obrady walnego zjazdu księży prefektów, delegatów kół diecezjalnych Związku Księży Prefektów na archidiecezje gnieźnieńską i poznańską Obrady zagaił wiceprezes ks. prof. Szukalski z Inowrocławia, który na wstępie uczcił w serdecznych słowach pamięć zmarłych członków, a mianowicie prezesa Związku śp. ks. dr. Jerzego Kozłowskiego i zamordowanego w ostatnich dniach grudnia śp. ks prof Zygmunta Masłowskiego. Wykład na temat: „Przeżycia religijne młodzieży szkolnej" wygłosił ks. prof. Skaziński. Drugi wykład miał ks. prof. Demski z Inowrocławia na temat: „Sprawa ognisk katechetycznych" Po dyskusji nad referatami przyjęto rezolucję, w której uchwalono poczynić zabiegi o urządzenie kursów metodycznych dla nauczycielstwa szkół powszechnych i zalecono tworzenie kół katechetycznych. Po referatach rozpoczęły się obrady właściwego walnego zebrania. Przewodnictwo powierzono ks. prof. Drygasowi. Szczegółowe sprawozdanie z czynności przedłożyli sekretarz skarbnik, bibljotekarz, oraz prezesi okręgowi. Następnie wybrano prezesem ks prof. Leona Skórnickiego, wiceprezesem ks. prof Szukalskiego z Inowrocławia, sekretarzem ks. dr. Śpikowskiego, skarbnikiem ks. prof. Karasiewicza, bibljotekarzem ks prof Ciszaka, członkami zarządu księży profesorów: Kruppika, dr. Werbla z Rogoźna, Wróblewskiego z Inowrocławia i Michalkiewicza z Wągrówca. (kl)

— ° **Z targu.** Dnia 18 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 2.30—2.40 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 2.40—2.60 zł; 1 kg. twarogu 0.40—0.60 zł; za litr śmietany 1.20—1.40 zł; litr mleka pełnego 18—20 gr; mendel jaj wapnowanych 1.50—1.60 zł; świeżych 1.80—2.00 zł.

Za mięso 1 kg słoniny świeżej 1.60—1.70 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—1.80 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.20—1.80 zł; skopowiny 1.40—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3 zł; kaczka 2—4 zł; gęś 4—6.50 zł; para gołębi 1.40—1.60 zł; indyk 4.00—6.50 zł; zając 4.00—4.50 zł; perlica 2.60—3.00 zł; bażant 2.80—3.00 zł; królik 1.30—1.50 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; 1 kg marchwi 10—20 gr; 1 kg kalarepy 30 groszy; 1 kg szpinaku 80 groszy; 1 kg kapusty 20—40 gr; selery 30 gr; 1 pęczek pietruszki 10 gr; 1 kg jarmużu 20—30 gr; 1 kg cebuli 20 gr; za kalafior 10—60 gr; 1 kg bobu 40—60 gr; 1 kg brukselki 30—40 gr; główka zielonej sałaty 20—30 gr

Za ryby: 1 kg szczupaka 2.00—2.40 zł; okonia 1.40—2.00 zł; lina 2.00—2.40 zł; karasia 1.80—2.00 zł; sandacza 3.60—4.00 zł; suma 2.60—3.20 zł; miętusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.00 zł; 1 kg białych ryb 0.60 do 1.20 zł; 1 kg karpia 2.20—2.40 zł; za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej; 1 kg śledzi zielonych 80 gr

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1.60—2.40 zł; za 1 kg jabłek 0.80—1.30 zł; gruszek 0.60—1.20 zł; winogron 2.80 do 3.20 zł; 1 kg orzechów włoskich 2.60 do 2.80 zł; laskowych 2.80 zł

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 6.40—8.00 zł

Targ ożywiony. Masło nieco droższe. (hu)

Coraz częstszy widok: ulicą Poznania idzie jakiś biedak bez butów, boso... po śniegu.

KRONIKA POLICYJNA

— ° **Czyj zegarek?** W komisarjacie 8 znajduje się srebrny zegarek męski marki „Lin" z podwójnemi kopertami złotemi Właściciela nie można było ustalić (kl)

— ° **Za grę w „trzy blaszki".** Za uprawianie gry hazardowej w „trzy blaszki" osadzono w areszcie 5 osobników Są nimi: Bronisław Małyszczak (ul Pamiątkowa 12), Czesław Gabowski (ul św Czesława 9), Maksymilian Kucharski (Dolina 7), Bolesław Piasecki (Zagórze 10) i Stefan Piętka (ul Gen Kosińskiego 10) (kl)

— ° **Podpalenie zabudowań.** W Wagowie, w powiecie poznańskim, wybuchł ogień w zabudowaniach rolnika p. Emila Klingera. Pastwą płomieni padła stodoła i szopy drewniane, kryte papą, oraz narzędzia rolnicze i zboże Straty wynoszą około 9 tys złotych. Są poszlaki, że pożar podłożono. (kl)

7 Poznańskiego

— ° **CZARNKÓW.** (Kurs ogrodnictwa i pszczelnictwa.) Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości, że w sali Ogrodu Browarowego odbędzie się 3-dniowy kurs ogrodnictwa dla ogrodników w dniach 8, 9 i 10 lutego rb w godz od 10 do 17, oraz kurs pszczelnictwa dla miłośników pszczół w dniach 9 i 10 lutego od godz. 17. **Udział w kursach jest bezpłatny**

KRONIKA KARNAWAŁOWA

Dancing — Bridge. Dancingi brydżowe Tow. Pomocy dla zubożałej inteligencji mają już swoją ustaloną opinję i stałych bywalców. Następny dancing-bridge odbędzie się w najbliższą sobotę u Dobskiego od godz. 21 do godz 1. Wstęp tylko 99 groszy. zg 17 489

Doroczny Bal Koła Prawników i Ekonomistów, odbędzie się w sobotę dnia 21. bm., w salach Bazaru. Przygrywać będą orkiestry: p. Kostrzewy i wojskowa Ceny biletów 8, 4 i 3 zł. zg 17 498

„Bratnia Pomoc" przy Państw Szkole Mierniczo-Meljoracyjnej w Poznaniu, urządza w sobotę, dnia 21 bm. w dużej sali Domu Rzemieślniczego, ul Fr Ratajczaka, swą doroczną Zabawę Karnawałową Przygrywać będzie znany i ogólnie ceniony zespół wojskowy 7 D A K Wlkp. Komitet zabawowy czyni usilne starania aby Szan Goście mogli spędzić kilka godzin w miłej i beztroskiej atmosferze Początek o g. 21. Wstęp zł. 2.50. zg 17 460

— ° **GĘBICE.** (Karnawał.) W sobotę 14 bm. Komitet obchodu Dni Chopinowskich urządził na sali p Sobierajskiego wieczorek taneczny. Publiczność nie dopisała. (Ka)

— ° **KOŹMIN.** (Dla ścisłości.) Panowie Józef Markiewicz i Leon Krystek (firma L. Krystek, fabryka maszyn rolniczych), donoszą nam, iż wiadomość, podana w naszem piśmie (nr z dnia 13 bm.), jakoby wpuścili do miasta Niemca Steinerta przez wydzierżawienie mu placu pod składnicę drzewa, o tyle nie jest ścisła, że pp. Markiewicz i Krystek są właścicielami nieruchomości przy ulicy Boreckiej nr 12 i 14, zaś składnica Steinerta jest pod nr. 16 na tej samej ulicy. Zatem nie właściciele firmy L. Krystek, lecz właściciel nieruchomości ul. Borecka nr 16 wydzierżawił Niemcowi plac pod składnicę.

— ° **KROTOSZYN.** (Skutki niedozwolonych zabiegów.) W szpitalu miejskim zmarła 23-letnia Agnieszka Czubakówna z Kobierna Młoda niewiasta poddała się niedozwolonej operacji i obecnie uległa jej następstwom. Jako podejrzaną o dokonanie niedozwolonego zabiegu aresztowano Magdalenę Piaseczną z Krotoszyna. (kl)

— ° **KRUSZWICA.** (Zuchwała kradzież.) We wsi Kobylnicy skradziono świnię stróża nocnego Hillera. Opryszki ubili świnię opodal chlewu, poczem wrócili, by zabrać jeszcze drób, lecz zostali spłoszeni i z ubitym wieprzem zbiegli.

— (Impreza sportowa) Z okazji 14 rocznicy oswobodzenia naszego miasta z pod jarzma pruskiego urządziła gminna komisja P W. i W F zawody sportowe o nagrody dla towarzystw wojskowo - wychowawczych. Pierwsze cztery miejsca zdobyło S. M. P., następne miejsce Sokół, ostatnie harcerze. (fu)

— ° **TRZEMESZNO.** (Zbrodnicza żona.) W sobotę 14 bm. w pobliskiem Ostrowitem wybuchł spór między małżonkami Janem a Cecylją Potulakami na tle nieporozumień o syna, uczęszczającego do szkoły średniej. W czasie kłótni żona schwyciła stojącą obok siekierę i rzuciła się wraz z synem na męża, miażdżąc mu niebezpiecznie nogę w kolanie. Policja spisała protokół, a wezwany lekarz zarządził przewiezienie poranionego do szpitala w Mogilnie

— (Z sali sądowej.) Na ławie oskarżonych zasiedli: Musiał Andrzej, Ćwikliński Kazimierz, Wawrzyszak Józef i Kraszkiewicz Józef, oskarżeni o liczne kradzieże, popełnione przed świętami na terenie Gębic i Trzemeszna. Pierwszy z nich, jako recydywista, został skazany na 2 lata, reszcie podyktowano po 6 miesięcy.

Zatarg prywatno-karny

W październiku ub. roku w sądzie grodzkim odbyła się rozprawa z oskarżenia prywatnego b. dyr. Poznańskiej Kolei Elektrycznej inż. K. Massalskiego przeciwko obecnemu dyrektorowi tej instytucji inż. Maćkowiakowi, którego p. Massalski oskarżał, że rzucił na niego obmowę. Rozprawa wykazała całkowitą bezpodstawność oskarżenia i zakończyła się wyrokiem, uwalniającym dyr. Maćkowiaka.

W dniu 13 b. m. odbyła się rozprawa w instancji odwoławczej przed jednoosobowym trybunałem. W ostatniej chwili wystąpił w imieniu oskarżyciela obok adw. Machcińskiego również adw. Gidyński, którego niedopuszczalne osobiste ataki podczas przewodu przeciwko dyr. Maćkowiakowi oddane zostały powołanym do tego czynnikom. Sama rozprawa nie przyniosła żadnych nowych danych. Trybunał w osobie sędz. Rohozińskiego uznał za właściwe, aby wyrok wydał sąd kolegjalny, i dlatego rozprawę odroczył.

Tak przedstawia się strona faktyczna powyższej sprawy. Informacje, jakie pojawiły się w niektórych pismach, są tendencyjnie spreparowane z wyraźnem dążeniem do zaszkodzenia dyr. Maćkowiakowi

Trzeba było zawezwać aż saperów i straż ogniową, aby rozbić krę lodową na Warcie, która spowodowała zatrzymanie elektrowni i przerwę w dostarczaniu światła.

Raj zimowy miljonerów amerykańskich

Każdy Amerykanin marzy o tem by choć raz w życiu zobaczyć zaczarowane miasto Miami. Tam, w słonecznej Florydzie, gdzie miljarderzy z Manhattans i bankierzy z Wallsreet mają swoje siedziby zimowe, niema zimy niema lodu ani śniegu. Wieczne słońce świeci tam codzień z jasnego nieba. Do tego stopnia wierzy się w pogodę podczas sezonu trwającego od 10 stycznia do połowy marca, że administracja kąpielowa zobowiązuje się wypłacać każdemu gościowi odszkodowanie za każdy dzień deszczowy Jest to wprawdzie daleka droga dla kogoś, który mieszka w Nowym Jorku albo jeszcze bardziej na północ, lecz ostatecznie 48 godzinną podróż w wagonie pullmanowskim wynagrodzą sowicie te cuda Miami. Wielu woli wszakże odbyć podróż tę samochodem po doskonałych szosach, wiodących wzdłuż wybrzeża Oceanu

Miejscowość kąpielowa Miami położona jest na małej wyspie, naprzeciw rozległego miasta Miami, ma swoją odmienną nazwę Miami-Beach, czyli Miami nadbrzeżne. Szeroka tama Causeway łączy wyspę z lądem, niby dwa odrębne światy Tu wielkie hałaśliwe miasto z morzem niebotyków, tam zaciszny, uroczy zakątek służący wypoczynkowi i radości życia. Po lewej stronie położone są sławne wyspy miljonerów Star i Hybiskus Island, w wygodnej zatoce po prawej stronie zarzuciły kotwice białe jachty prywatne.

Miami-Beach śpi jeszcze snem zimowym, otwarcie sezonu nastąpi dopiero za 3 tygodnie Bożę Narodzenie jest przede drzwiami Wyspy miljonerskie są jeszcze prawie puste. Rzadko tylko jaki wspaniały Rolls-Royce przejeżdża po białym moście, łączącym wyspę tę z światem zwykłych śmiertelników. Teraz jeszcze wolno obcym zwiedzić ten kraj zaczarowany. Na samym wstępie wita przybysza przecudny gaj palmowy. Tutaj artyści ogrodnictwa stworzyli prawdziwy cud przyrody. Prawie z każdego punktu wysepki przedstawia się cudowny widok na lazurową zatokę i na wyspę. Wszędzie pełno parków z jeziorami, prześlicznych gajów palmowych, starannie utrzymanych promenad i rzadko pięknych krajobrazów nadbrzeżnych. Ponieważ Golfstrom przepływa w oddaleniu półtora kilometra od wybrzeża temperatura w lecie i zimie jest do tego stopnia wyrównana, że nawet w lipcu upały są znośne, mimo że Miami leży jakie 500 kilometrów więcej na południe niż Kairo Zresztą w czasie największych upałów rozpoczyna się powoli pora deszczowa Tak więc dzięki swym naturalnym warunkom Miami jest predestynowanem do roli kąpieliska zimowego

Z pośród wspaniałych hoteli najpiękniejszy jest Roney-Plaza położony tuż nad morzem i robiący wrażenie zamku z bajki Hotel zbudowany jest cały z marmuru białego i posiada oprócz własnego parku i własnej plaży także olbrzymi basen pływacki z chłodną wodą. Ceny są oczywiście dostosowane do tego zbytku. Najtańszy pokój kosztuje 50 dol na dobę

W pobliżu tego hotelu skupia się eleganckie życie Miami Tutaj znajdują się sale koncertowe kina, teatry i kabarety. Wszystkie one występują w sezonie z doborowemi programami, których wykonawcami są pierwszorzędne siły starego i nowego świata Paryskie, londyńskie i nowojorskie salony mód demonstrują najnowsze swoje kreacje Wspaniałe place gry, położone tuż nad morzem w cieniu palm, nęcą entuzjastów sportowych

Ruch budowlany w Miami jest bardzo ożywiony co chwila powstają nowe pałace. Najpiękniejszym z pośród nich jest pałac niedawno zmarłego multimilionera John Deering zbudowany kosztem 3 milj dol., lecz wielokrotnie większą wartość posiadają znajdujące się tam zbiory sztuki i urządzenie

Do najciekawszych atrakcyj należą wycieczki statkiem o szklanem dnie Przed oczami widza zdumionego otwiera się życie głębi morskich niby w olbrzymiem akwarjum.

Poważny kontyngent zasiedziałej ludności Miami stanowią czarni. Naturalnie prawa ich są ograniczone i tak nie wolno żadnemu murzynowi przebywać po godzinie 9 wieczorem w eleganckiej dzielnicy. Z drugiej strony nie jest rzeczą bardzo bezpieczną zapuszczać się białemu o późnej godzinie do dzielnicy murzyńskiej

Ciekawem zjawiskiem są także resztki Indjan, żyjących w sąsiedztwie Miami w rezerwacie. Ci epigonowie dawnych władców tych wysp są mali, brzydcy i brudni; małomówni i podejrzliwi, lecz sprytni i natrętni w interesach Jeszcze kilka lat dziesiątków, a rajskie Miami wolne będzie od tego sąsiada, budzącego nieraz może nieprzyjemne refleksje. W i P

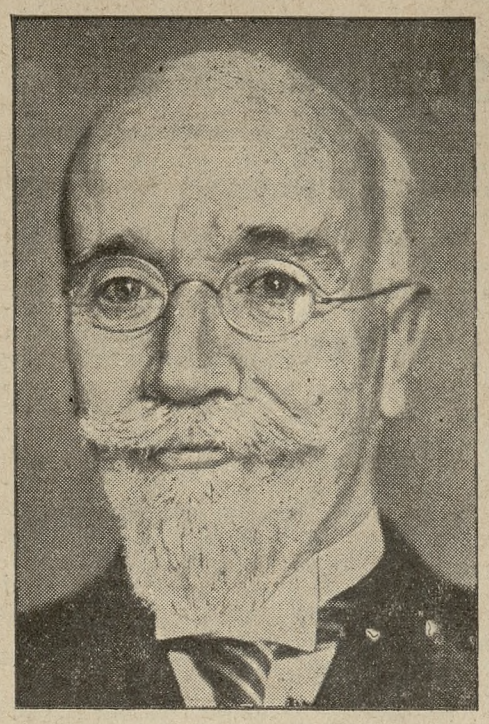

Venizelos
wielokrotny premjer grecki stanął znów na czele rządu po upadku gabinetu rojalisty Tsaldarisa.

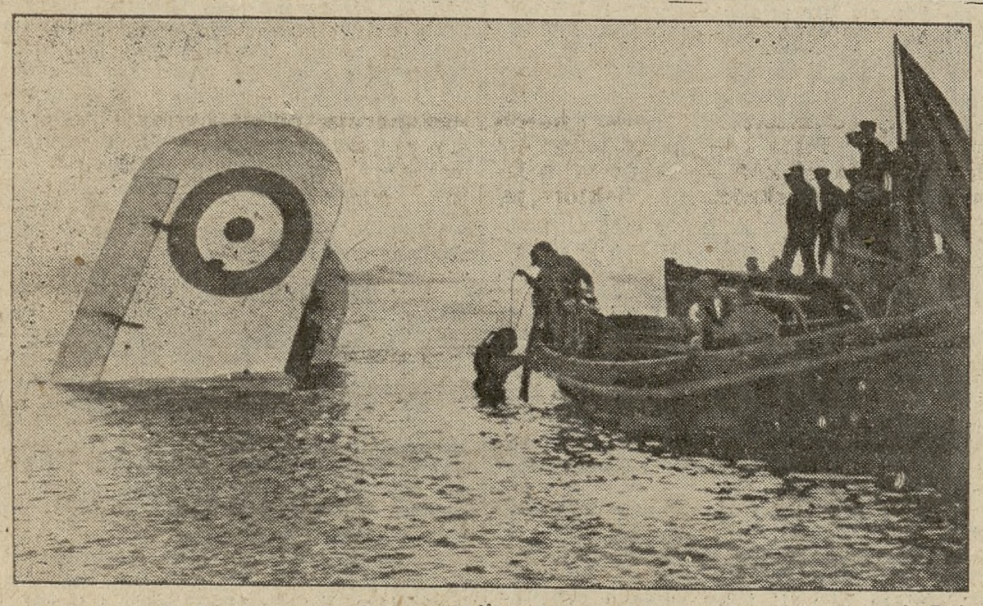

Z katastrofy hydroplanu „Irish" w pobliżu Plymouth na wybrzeżach Anglji Dziesięć osób załogi i pasażerów ocaliło swe życie, skacząc do morza. Na obrazku nurek, po zbadaniu możliwości wydobycia hydroplanu z wody, powraca na powierzchnię.

Jubileuszowe otwarcie Bramy świętej

uderzeniem srebrnego młotka

Wiadomo już że 2 kwietnia Ojciec Św. otworzy Bramę Św. w bazylice Św Piotra, wspaniałym obrządkiem jubileuszowym, oraz że uroczysty obchód dziewiętnastego stulecia Męki i Śmierci Zbawiciela odbędzie się z niewidzianą jeszcze okazałością. Nie ustalono jeszcze dotąd porządku ceremonij kościelnych, stanowiących najbardziej charakterystyczną cechę nowego roku świętego W kołach watykańskich mówią o wielkiej procesji eucharystycznej, któraby od św Piotra udała się do bazyliki św. Jana, kościoła — macierzy Rzymu — co zresztą potwierdzają jakby słowa papieża, wypowiedziane przy ogłoszeniu Roku Jubileuszowego. Olbrzymie tłumy będą zatem bezwątpienia obecne przy otwarciu Bramy św. i uroczystych kanonizacjach i beatyfikacjach, jakie odbędą się w trzech różnych okresach, w bazylice watykańskiej.

Otwarcie św. Bramy nie sięga najstarszego roku jubileuszowego ogłoszonego przez Bonifacego VIII — a opisanego przez Dantego w jego Nieboskiej Komedji Zebrało się wówczas w Rzymie przeszło 400 tysięcy pielgrzymów z całego świata, co — jeśli się zważy na rozmiary Rzymu w XIII w. i ówczesne środki komunikacyjne — wydaje się wprost nieprawdopodobnem, by tylu ludzi można było pożywić i pomieścić w stolicy państwa kościelnego. Jubileusz Bonifacego VIII jest najsławniejszym w historji Ten jednak, który ustalił obrządek dotąd obowiązujący, odbył się w r. 1500 na mocy rozporządzenia papieża Aleksandra VI. Papież Borgia ustalił „otwieranie Bramy świętej" w latach uroczystych jubileuszów i on pierwszy 3 krotnem uderzeniem srebrnego młotka o ścianę cegieł otworzył przejście dla siebie kardynałów i wszystkich wiernych, obecnych przy ceremonji. Równocześnie — tak jak ongiś — trzech kardynałów specjalnie przez Ojca św. wydelegowanych, otwierają Bramy święte w patrjarchalnych bazylikach św Jana Laterańskiego, św Marji Maggiore i św Pawła, gdzie uroczystość odbywa się w taki sam sposób, jak w bazylice św. Piotra. S. F.

Kto żyje dłużej: kobieta czy mężczyzna?

Średni wiek, jakiego się spodziewać może dzisiaj mężczyzna wynosi 56, u kobiety zaś 60 lat Towarzystwa ubezpieczeń na życie już od dawna przyjmowały jako podstawę przy obliczaniu premij u kobiet wyższy wiek niż u mężczyzn Naogół podają lekarze jako przyczynę dłuższego życia kobiety fakt, że kobiety nie są do tego stopnia narażone na wysiłki umysłowe co mężczyźni, dlatego też nie są tak szybko zużyte. Tem się też tłumaczy, że kobiety przez całe swoje życie są naogół względnie wytrzymalsze od mężczyzn Kobiety także więcej dbają o swoje zdrowie, mianowicie sypiają więcej, co znacznie przyczynia się do zachowania młodości i czynią także dużo dla higjeny ciała Pewien znany reżyser filmowy stwierdza, że aktorki filmowe na wyspie Bali zachowują znacznie dłużej swoją młodość i urodę dzięki temu, że dużo sypiają, często używają kąpieli i smarują swoje ciało oliwą. Statystyka pozatem wykazuje, że między ludźmi ponad 100 lat przypadają 3 kobiety na jednego mężczyznę Wiadomą też jest rzeczą, że kobiety staruszki nigdy się tak źle nie czują jak mężczyźni w ich wieku. W i P.

Obłąkana mrówka

Że obłąkanie straszliwa plaga ludzkości, szerzy spustoszenia i w świecie zwierzęcym, tego dowodzą badania lekarza lipskiego d-ra Roberta Staegera Badając mrówkę, która go zaciekawiła nieustannem bieganiem dookoła mrowiska Staeger stwierdził, że owad wykazywał oznaki obłąkania Zupełnie jak u ludzi Przeszkadzała ona swoim towarzyszkom w pracy, kręciła się w kółko zawracała bez celu w różne strony i t. d Uczony wziął owad pod mikroskop i stwierdził że mrówka ma na głowie wielki wrzód który uczony przekłuł igłą i mrówka odzyskała natychmiast prawie stan normalny Leżała ona przez pewien czas nieruchoma poczem wstała i udała się w kierunku miodu, którego odrobinę uczony rozmazał na deseczce

Jest to niezmiernie rzadki wypadek dowodzący, że w świecie zwierzęcym choroby odgrywają taką samą rolę, jak wśród ludzi.

Powódź w Wenecji.

— Był pan w Wenecji? Jakże się panu podobało miasto?

— Naogół bardzo ładne Szkoda tylko, że właśnie wtedy w mieście była powódź (Le Rire)

SPORT

Hokej na lodzie

Czwórmecz hokejowy „Warty" — „Lechji" — Gimn. Marcinkowskiego i „Pogoni" odbędzie się jutro, w czwartek o godz. 18 na ślizgawce „Pogoni" przy ul. Przemysłowej 38/39 (tuż przy Rynku Wildeckim naprzeciw Wyższej Szkoły Budowy Maszyn) Walczą: „Warta" i „Marcinkowski" oraz „Lechja" i „Pogoń". W piątek spotykają się zwycięzcy i zwyciężeni.

Zwycięstwo w Morawskiej Ostrawie. W drodze powrotnej zatrzymała się drużyna polska w Morawskiej Ostrawie, gdzie rozegrała mecz, jako reprezentacja Warszawy z Mor. Ostrawą, reprezentowaną przez „Slovan". Zwyciężyli Polacy 3:2 (1:0, 1:1, 1:1) Bramki zdobyli dla Warszawy Szenajch (2) i Nowak (1), a dla Czechów Flach i Smidak po jednej. (PAT)

Pięściarstwo

Niedzielne zawody międzyokręgowe Poznań — Warszawa odbędą się w sali kina „Metropolis" o godz. 11 45 w południe. Skład reprezentacji Poznania ustalono następująco: musza Rogowski (Gop), kogucia Polus (W), piórkowa Kajnar (W), lekka Sipiński (W), półśrednia Matuszewski (W), lub Pierard (Sok.), średnia Majchrzycki (W), półciężka Hofman (HCP), lub Rogowski (Sok.) i w ciężkiej Piłat (W). Specjalne zainteresowanie budzi walka Piłata z Mizerskim Piłat odbył dotychczas siedem walk przegrywając zaledwie jedną, z Wocką osiągnął wynik remisowy, zwyciężając mistrza Niem. G Śląska przez k. o., dalej Płaczka z polskiego G Śląska również przez k o. Przedsprzedaż biletów odbywa się od czwartku w firmach „Camera" i „Dom Sportowy".

„Goplanja" w Gdańsku i Tczewie. W Gdańsku odbył się rewanżowy mecz z niemiecką drużyną „Am Box Club". Zainteresowanie było b wielkie i sala zgromadziła około 2.000 widzów Mimo remisowego zakończenia (8:8) zawody wykazały wyższość drużyny polskiej Rogowski pokonał wysoko na pkt. Gohlkego (ABC), Paschalski przegrał nieznacznie na pkt z Jacobsem (ABC), Walkowski zwyciężył zdecydowanie Karbowskiego (ABC). Lelewskiemu nie przyznano zwycięstwa nad Wesselem (ABC) mimo że górował wyraźnie i dwa razy posłał go nawet na deski do 9. Radomski zwyciężył przez dyskwalifikację Grabowskiego za uderzenie poniżej pasa, Lewandowski wygrał z Vordenem (ABC), Chmielewski przegrał z Kossem (ABC), wreszcie Puszczykowski poddaje się Mollerowi (ABC) wskutek kontuzji prawej ręki. Następnego dnia „Goplanja" walczyła w Tczewie z kombinowana reprezentacją „Gedanji" i miejscowego „Sokoła" Zawody zgromadziły ok 1500 osób, przyniosły Goplanji zwycięstwo w stosunku 9:7 Rogowski pokonał Czajkowskiego (S), Walkowski zwyciężył Drozda (S), Lelewski zremisował z Hirschem (Ged.), Radomski wypunktował Bettina (S), Lewandowski znokautował Bratkego (S), Chmielewski przegrywa z Moellerem (Ged.), a Puszczykowski poddaje się Hanckiemu (PAT)

Berliński „Heros" w dniach 28 i 29 bawić będzie w Warszawie Pierwszego dnia przeciwnikiem berlińczyków będzie kombinowany zespół warszawskiej „Gwiazdy" i „IKP" (Łódź) Drugiego dnia walczyć będą z drużyną kombinowaną „CWS" i łódzkiego IKP. Heros przyjeżdża do Warszawy w składzie: Czapla, Neumann, Jonschker, Bächler, Lücke, Hofman Blaurock Hepschel Pierwszego dnia drużyna warszawska wystąpi w składzie: Rotholc, Leszczyński, Lewit, Rosenberg, Bartosiak, Doroba, Stahl I i Krenc Drugiego dnia skład drużyny ulegnie znacznym zmianom i przedstawiać się będzie następująco: Wieczorek, Śmiech, Goss Banasiak, Garncarek, Chmielewski, Karpiński Krenc, względnie Konarzewski. (PAT)

Wśród zawodowców

Edward Ran stoczył w Nowym Jorku ciężką 10-rundową walkę z pięściarzem amerykańskim Mecadon'em Zwyciężył zdecydowanie na punkty Ran, przyczem w ostatnich kołach Mecadon znalazł się kilka razy na deskach (PAT)

XI. Uczta Szyderców

zapowiada się sensacyjnie. Pani Marcella Hildebrandt, którą publiczność poznańska pamięta z zeszłorocznego jej recytalu tanecznego, odtworzy plastycznie dwa utwory Debussy'ego. Dalej, jak już donosiliśmy, dyrektor Władysław Marciniec wypowie feljeton o kaktusach. P Linda Kamieńska powtórzy przyjęte na poprzedniej „Uczcie" entuzjastycznie pieśni Tadeusza Kasserna Pozatem starzy Szydercy w nowym programie.

Baczność: „Bal-Banal" — tylko dla nobliwych gości (4 lutego).

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stan. Faustyniak. Popowo z prośbą o zdrowie 4 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 441 50 zł

Na chleb św. Antoniego: A. P 5 zł; N N z N z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę 20.68 zł; — razem z poprzednio pokwitow 120.68 zł.

Na Towarzystwo „Stella": A. P 10 zł; razem z poprzednio pokwitow. 60 zł

Na Towarzystwo „Caritas": Julja Mayer, Wodna 22, zamiast podziękowań za nadesłanie licznych życzeń z okazji 25-lecia swego magazynu 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 145 zł

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: A. N. 5 zł; — L. P 8 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 71 zł.

Zarząd Prawosławnego Bractwa w Poznaniu składa serdeczne podziękowanie Szanownym Paniom, tak Członkiniom, jak i sympatykom, za ofiarowane fanty oraz mozolną pracę związaną z urządzeniem wieczorku w dniu 14 I. b r., jak również wszystkim Szanownym Firmom i Gościom. z 17 494

Igirosanu,
świetna primadonna opery królewskiej w Bukareszcie, odbywająca wielkie tournee po Europie i Ameryce, wystąpi gościnnie w Operze poznańskiej w Rigoletto i Madame Butterfly, dnia 18. i 21. bm.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Eksport mąki w r. 1931-32 i widoki na przyszłość

Eksport przetworów zbożowych, szczególnie mąki pszennej i mąki żytniej, rozwinął się pomyślnie po pokonaniu pierwszych trudności w roku 1929/30 i w r 1930/31 osięgnął pokaźną cyfrę 82 597 tonn mąki. Mniejwięcej połowę tej ilości wynosił eksport mąki pełnej, t. j. o przemiale do 65 proc.

W r. 1931/32 nastąpiło poważne zmniejszenie się eksportu na ogółem 31 751 tonn, w tem eksport mąki pełnej wynosił tylko 2 746 tonn.

Głównymi eksporterami były młyny, położone w woj pomorskiem i poznańskiem, jak to wynika z poniższego zestawienia:

	Eksport w tonnach:					
	1929/30	1930/31	1931/32	od 1. 8. 32. do 31. 10. 32.	razem	stosunek proc.
z woj. poznańskiego, pomorskiego i w. m Gdańska . . .	7.995	66 990	27.230	12.735	114.950	80
z pozostałych województw	5 795	14.990	6.970	1.265	29.020	20
razem	13.790	81.980	34.200	14.000	143.970	100

Przeważający udział młynów poznańskich i pomorskich w eksporcie mąki, bo dochodzący do 80 proc. ogólnego eksportu z Polski, tem się tłumaczy, że eksport mąki szedł na północ i zachód, do krajów bałtyckich, północnych, oraz do Anglji i Francji.

W r. 1930/31 najwięcej eksportowano do Francji, bezpośrednio 10 023 t., następnie do Norwegji 8 927 t., do Danji 8 638 t., do Finlandji 7 229 t., do Anglji 3 233 t. Przez wolny port w Gdańsku wyeksportowano 16 340 t., przez wolne porty w Hamburgu i Szczecinie 5 170 t., a za pośrednictwem niemieckiem 14 566 t. Głównemi rynkami zbytu dla mąki pełnej były Francja i Danja.

Poważne zmniejszenie się eksportu w r. 1931/32, szczególnie mąki pełnej I kat., było w dużej mierze spowodowane polityką interwencyjną PZPZ, które utrzymywały ceny zboża w Poznańskiem i na Pomorzu nieco ponad parytet: cena światowa plus premja — co bardzo znacznie utrudniało młynom eksport. Przy takiem położeniu rynku krajowego PZPZ jako instytucja interwencyjna, posiadały wyjątkowe stanowisko, wobec czego udział PZPZ w eksporcie zwiększył się z 12 proc. przy mące pełnej w 1930/31 r. na 35 proc. w r. 1931/32, a przy mące pośledniej z 26 na 39 proc. Starania młynów o zakupienie od PZPZ zboża po tej cenie, po której PZPZ eksportowały zboże w ziarnie, były bezskuteczne.

W nowym roku nastąpiło zahamowanie rozrostu działalności PZPZ wskutek zakazu min. spraw wewnętrznych zatrudniania przez PZPZ młynów prywatnych celem sprzedaży mąki na eksport i na rynek krajowy.

Pozatem zmniejszenie się eksportu mąki w r. 1931/32 zostało spowodowane stosowaniem rozmaitych utrudnień przez niektóre państwa. Np. eksport żytniej mąki pełnej do Francji został zahamowany przez podwyższenie cła przywozowego z 30 fr. na 83,50 fr., a eksport mąki pszennej i żytniej do Danji przez nieprzydzielanie dewiz dla polskiego importu. W rezultacie eksport do poszczególnych krajów zmniejszył się bardzo znacznie i wynosił: do Norwegji 4 632 t., do Danji 1 669, do Finlandji 1 431, do Czechosłowacji 1 063, do Belgji 390, do Francji 320, przez wolny port w Gdańsku 11 862, w Szczecinie i Hamburgu 2 594, a za pośrednictwem Niemiec 869 t. Mąka wywieziona przez wolne porty przeznaczona była głównie do Norwegji, Finlandji i Danji. Eksport ustał zupełnie do Francji, Algieru, Turcji, Włoch, Holandji, Szwecji i Łotwy, dokąd w poprzednim roku wyeksportowano bezpośrednio 14 578 t., a wliczając pośrednictwo niemieckie przeszło 20 000 t. Eksport powiększył się tylko w stosunku do Anglji (4 300) i Austrji (2 576), dokąd eksportowano głównie mąkę pszenną pośledną, jednakże w ostatnim czasie możliwości eksportu do tych krajów prawie ustały: do Anglji wskutek preferencyj udzielonych dominjom w Ottawie, do Austrji wskutek restrykcyj dewizowych, stosowanych względem eksportu polskiego.

Możliwości eksportu mąki z Polski pogorszyły się zatem dość znacznie, wobec czego należy w nowych traktatach handlowych — jakie Polska będzie zawierała w związku z obowiązującą w przyszłym roku nową taryfą celną — starać się uzyskać lepsze warunki dla przetworów zbożowych, zarówno przez zmniejszenie absolutnej wysokości ceł przywozowych na mąkę, jak i stosunku pomiędzy cłami przywozowemi na zboże w ziarnie i cłami na przetwory zbożowe. Jako najważniejsze kraje odbiorcze wchodzą w rachubę Norwegja (roczny import około 75 000 t. mąki), Danja (ca. 70 000 t.), Austrja (ca. 155 000 t.), Francja (ca. 35 000 t.) oraz Finlandja i Anglja.

Bardzo duże znaczenie dla eksportu mąki posiadają normy dopuszczalnej zawartości popiołu, określone na 0.80 proc. przy I kat., t. j. mące pełnej, i 2,20 proc. przy II kat., t. j. przy mące pośledniej, i śrutowej. W praktyce okazało się, że granice te są zbyt ciasne, ponieważ zawartość popiołu w pszenicy z tegorocznych zbiorów znacznie wzrosła wskutek gorszej jakości ziarna. Szczególnie znaczny był wzrost popiołu w mące II kat., wobec czego młynarstwo domagało się podwyższenia granicy przynajmniej do 2,8 proc., uzyskało jednak tylko podwyższenie do 2,50 proc. przy II kat. Przy tej granicy popiołu eksport mąki pośledniej do Finlandji nie jest możliwy, ponieważ fińskie przepisy celne zezwalają jedynie na przywóz mąki pośledniej o zawartości ponad 3,2 procent popiołu. Utrudnienie eksportu mąki pośledniej ma ten skutek, że firmy niemieckie i gdańskie skupują w Polsce mąkę pośledną po tanich cenach i po odpowiedniem zmieszaniu w wybudowanych w tym celu mieszarkach w wolnych portach, eksportują ją do Finlandji i do innych krajów. — Ustalona granica popiołu stanowi również duże utrudnienie przy eksporcie do Norwegji, ponieważ norweski monopol zbożowy kupuje przedewszystkiem gorsze gatunki mąki pośledniej, które posiadają znacznie wyższą zawartość popiołu niż 2.5 procent. Młyny handlowe dlatego są tak zainteresowane w eksporcie mąki pośledniej, ponieważ ten gatunek mąki niema prawie żadnego zbytu w kraju, cieszy się natomiast dużym popytem w krajach skandynawskich, które zużywają tę mąkę dla celów pastewnych i przemysłowych.

Pozatem zupełnie uniemożliwiony jest eksport mąki jęczmiennej, zawierający nawet przy I kat. ca. 3 procent popiołu — z dużą szkodą dla młynarstwa ponieważ na ten gatunek mąki jest dość znaczny popyt na rynkach zagranicznych

Z przedstawionego rozwoju w poprzednim roku gospodarczym wynika, że dla osiągnięcia powiększenia eksportu mąki należy przedewszystkiem popierać te gatunki mąki, które cieszą się dużym popytem na rynku światowym.

St. P.

KRONIKA GOSPODARCZA

Cofnęliśmy się do poziomu z przed 20-tu lat

Światowa produkcja przemysłowa była w roku 1932 najniższa od lat dziesięciu Jeśli przyjmiemy produkcję r 1928 za 100, to wskaźnik za r. 1932 wynosił tylko 74 W r 1928 światowa produkcja przemysłowa była o 37 proc większa niż w roku 1913, a w r 1929 nawet o 47 proc wyższa W roku ubiegłym wytwórczość spadła prawie do poziomu przedwojennego Jeśli weźmiemy pod uwagę że od roku 1913 przyrost ludności na świecie wynosi 13 proc., to skonstatować musimy, że produkcja przemysłowa w roku ubiegłym spadła w porównaniu ze stanem przedwojennym nawet o 11 proc.

Najsilniejszy spadek wykazała wytwórczość przemysłowa w lipcu ub r Od tego miesiąca nastąpiła jednak zasadnicza zmiana: produkcja nie zmniejsza się a w niektórych gałęziach nawet się zwiększyła Wzrost ten jest jeszcze wprawdzie mały, ale sam fakt, że spadek produkcji został powstrzymany, jest bardzo pocieszający.

Handel zagraniczny Polski w ostatnich 4 latach

O kurczeniu się rozmiarów naszych obrotów handlowych z zagranicą pod wpływem przesilenia świadczy następujące zestawienie obrotów handlowych Polski w ciągu ostatnich 4 lat (w milj. zł):

	przywóz	wywóz	saldo
1929	3 111	2.813	(—) 298
1930	2 246	2 433	(+) 187
1931	1.468	1.878	(+) 410
1932	862	1.084	(+) 222

W porównaniu z rokiem 1929, w którym obroty handlowe z zagranicą osiągnęły wysokość rekordową, przywóz zmniejszył się w r. ub. o 72 proc., a wywóz o 61 proc.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Wielkopolska najlepiej płaci podatki.** Z prac A. Brody, ogłoszonych przez Instytut Naukowy w Puławach, dowiadujemy się, że zadłużenie z tytułu podatków świadczeń i usług w województwach zachodnich stanowiło 2.1 proc. ogólnego zadłużenia na hektar W wojew. centralnych 4 proc., w woj. południowych 6.3 proc. w woj. wschodnich 5.5 proc. Z porównania wynika, że stopień wypłacalności podatkowej rolników w woj zachodnich jest duży, bowiem sprawność podatkowa rolników w woj. centralnych jest o 90 proc. mniejsza, we wschodnich o 162 proc., a w południowych o 200 proc. mniejsza.

Z KRAJU

(k) **Zniżki taryf kolejowych dla rolnictwa.** Min. komunikacji przyznało zniżki na przewóz artykułów rolniczych poza zniżkami, wprowadzonemi już swego czasu. Nowe zniżki taryf kolejowych dla rolnictwa ogłoszone zostaną w jednym z najbliższych Dzienników Taryf min. komunikacji i zaczną obowiązywać od dnia ogłoszenia. I tak przyznano na przewóz zboża i nasion roślin strączkowych do 100 km 25 proc. zniżki; na przewóz zboża i mąki powyżej 100 km. 10 proc.; ziemniaki do 16.7; otręby, kuchy itp. pasze treściwe do 100 km. 20 proc., ponad 100 km. 10; groch i fasola do zagłębia węglowego — 30 proc.; przesyłki wagonowe mleka do większych ośrodków spożywczych — 48,1 proc.; ryby w przesyłkach drobnicowych — 25 proc.; drób żywy i bity — [illegible] proc.; ser krowi — 41,2 proc., sadzonki, szczepy i drzewka owocowe leśne i ogrodowe — 30,3 proc.; konopie i len niemiędlone na eksport — 66,1 proc; len i konopie międlone lecz nieczesane na eksport — 23.2 proc; pakuły na eksport — 49,4 proc.; nasiona i sadzeniaki na eksport 30 proc.; jaja w przesyłkach drobnicowych — 15 proc. Znaczne zniżki przyznane zostały przy przewozie sztucznych nawozów dla wapna nawozowego — 20 proc., nawozów potasowych do 600 km. od 5 do 10, a ponad 600 km. — 21,8 proc. i dla superfosfatu — 10 proc.

26-ta Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W piątym dniu ciągnienia 3 klasy wygrane padły na numery następujące:

200.000 zł. na nr 4291.

15.000 zł. na nr. 97567.

Po **10.000 zł.** na nr nr.: 28945+ 91343.

Po **5.000 zł.** na nr. nr.: 94414 116514.

2.000 zł. na nr. 138617.

Po **1.000 zł.** na nr. nr.: 9444 30747 63458 68162 133070 133141.

Po **500 zł.** na nrl nr.: 18651 28969 33449 49949 49537 50145 52531 89744 101525 109901 127781 130610 130912+.

Po **400 zł.** na nr. nr.: 19974 [illegible]005 44550 53456 64607 75523 82898 90341 90[illegible] 95025 96716 134473 105148 106891 119360

Po **300 zł.** na nr nr.. 3533 7133 8897 17399 21751 22919+ 44370 45339 58551 64395 72957 101434 104245 111357 116070 117090 117916

Po **250 zł.** na nr. nr : 70 1326 12170 17141 24360 27116 29578 30072 [illegible] 32578+ 36733 44893 48052 49735 49781 54795 67480 68264 70232 71939 75084 76538 77638 79275 81125 93756+ 101695 102060 113363 116237 118549 122987 124188 124900 125942 131540 134416 136754 137850 138037 141030.

Po **200 zł.** na nr. nr.: 165 256 350 62 69 71 641 1117 81 425 624+ 99 776 897 2[illegible]34 80 412 524 690 792 845 982 3086 95 [illegible] 536 600 83 830 4356 934 54 91 5482 90 98 514 [illegible] 627 743 805 6135 402 65 574 616 816 7000 [illegible]75 261 79 323+ 487 540 78 900 8313 834 926 9028 148 71 490 744 10135 220 370 710 827 11511 60 861 915 12140 44 577 664 960 13263 384 847 945 14132 64 360 587 644 773 15077 135 404 20+ 60 891 16091 470 611 29 847 56 924 17209 96 343 709 910+ 26 95 18560 705 79 86[illegible] 19042 162+ 712+ 67 929 81 20039 125 411 59 528 677 868 21012 173 76 627 746 83 910 22303 454 54 570 716 23 69 911 23120 232 718 863 24011 28 60 245 892 933 25123 258 84+ 363 552 888 819 917 26088 167 299 304 78 726 27001 193 231 77+ 333 95 431 554 88 846 28019 170 652+ 923 29092+ 364 90 432+ 88 544 48+ 681 30267 452 576 700 36 909 58 31202 426 706+ 35 37 48 877 994 32143 49+ 250 354 96+ 601 84 755 33144 79 338 34001 266+ 393 432 509+ 689 915 16 56 80 94 35160 88 89 232 349 558 687 891 36234 62 334 836 86 900+ 37070 226 492 565 628 857 900 18

38093 140 86 381 425 524 63 613 711 834 39205 412 39+ 741 832 40064 114 554 707 961 41207 409 558 656 844 905 35 42134 28[illegible] 426 86 774 823 53 939 43280 477 99 612 90 440[illegible] 84 98 213 517 89 675 776 813 96 45238 529 96 686 46002 17 537 38 950 47195 261 65 69 515 628 886 928+ 48008 448+ 726 819 905 89 49489 578 627 37 50091 326 549 72 691 718+ 350 998 51027 145 537 795 52128 495 564 92 786 816 23 31 53170 405 35 513 618 32 702 26 76 86 852 54003 19 78 976+ 56080 530 861 57077 190 245 324 51 461 93 606 79 805 58071 322 71 451 654 88+ 732+ 94 826 950 59046 54+ 226 330 730 967+ 60132 283 395 421 72 91 534 711 26 937 52 61000 21 87 109 351 543 807 905 65 62586 699 759 920 63128 246 584 607 25 52 768 944 60 64061 109 35 284 323 474 65265 83 304 5 954 64 66070+ 89 99 139 328 89 438 567 669 772 942 85+ 67025 266 326+ 517 26 776 77 68962 657 766 69039 106 274 552 609 880 70031 219 37 357 58 687 88 703 890 71152 344 449 68 558 610 78 772 78 90 815 92 72112 237 48 60 385 472 761+ 811 58 63 73104 352 584 738 64 972 74051 69 91+ 312 58 596 856+ 68 938 87 75041 93 188 98 323 431+ 82 97 700 35 830 91 954.

76023 89 113 234 77107 592 875 985 78314 29 588 786 901 73+ 79045 112 43 96+ 333 65 527 681 790 889 943 77 80022 55 252 315 418 46 97 564 63 847 81143 75 83 352 432 524 650 745+ 48 81 95 82241 344 69 443 619 80+ 729 974 83112 212 28 51+ 373 403 645 59 62 712 71 890 84176 232 311 740 813+ 936 97 85047 219 337 487 585 616+ 26+ 706 807 86078 352 428 612 76 870 974 87085 328 704 58 60 80 892 907 88069 172 200 357 74 77 650 71 89233 411 512 63 675 90053+ 165 366 77 489 528 922 91147 325+ 518 77 649 731 912 97 92227 65 523+ 64 93043 213 57 544 677 94101 301 547 691 813 41 967 95059 151 220 326 402 674 801 96015 18 237 47 301 953 97032+ 122 221 421 59 624 732 98028 113 216 346 50 79+ 97 696 721 33 67 99000 96 214 340 495 543 676 793 837 97 100081 207 399 445 656 706 855 908 41 99 101224 374 467 646 756 848 83 102097 432 541 64 77 748 68 830 986 103094 456 686+ 104149 239 63 396 492 800 43 969 105197 249 461 501 903 95 106043 101 327 42+ 555+ 107243 301 6 474+ 533 889 108433 45+ 61 630 768 938 109270 413 78 560 67 881 920 54 110093 229 65 768 94 812 64 111051 159 409 723 86 829 969 112134 346 575 671 74 113190 237 92 434 541 44 68 86 916.

114105+ 82 214 388 558 616 91 717 33 88 115197 263 717 60 972+ 116050 673 97+ 756 79 981 117177 272 82 320 21 540 61+ 620 52 760 827 51 956+ 118040 531 72 740 91 96 890 965 119230 [illegible]32 633 43 821 63 901 120002+ 79 99 257 417 37 540+ 705+ 121206 350 553 750 904+ 122011 147+ 283 372 439 621 23 740 800 45969 123064 156 213 93 328 508 10 50 698 707 11 832 940 124046 155 272 317 50 53 81 86 472 96 673 734 61 847 125098 235 46 338 419 598 668 819 955 126138 206 76 430 33 549 701 906 40 68 71+ 82 127697 789 128335 440 729 40 840 48 923 85 129142 429 56 664 766 70+ 870 904 7 130016 187 91 222 29 341 62 450 808 84 903 131137 244 614 827 132029 39 49 132+ 34 56 476 512 632 755 825 59 133044 77+ 95 215 397 463 535 86 621 749 99 134013 40 107 314 454 85 803 983 135486+ 840 993 136103 13 437 608 54 719 51 137159 84 138284 405 48 561 646 936 90 139201 [illegible] 384 467+ 504 633 750 98 889 140012 241 558 839 61 75 141088 266 412 67+ 555 57+ 778 988 142219 46 354 94 512 29 722 94 143171 261 552+ 605 728 65 876 144087 100 7 268 319+ 457 741 42 45 906 145063 419 98 653 761 934 146019 96+ 207 14 357 405 93 548+ 703 833 42 941 147031 435 645 741 809 66 906 57.

Na numery oznaczone + padły premje, których wysokość oznaczona będzie w ostatnim dniu ciągnienia III-ej klasy.

BEZ RADJA w DOMU TO STRASZNA NUDA — MÓWI MARYSIA, KASIA, GERTRUDA...

Każda pani domu sprawi sobie i domownikom wiele radości, zakładając idealny komplet

DETEFON z AMPLIFONEM

Do nabycia w Księgarni św. Wojciecha. ng 7472

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ostatnie chwile skazańców Bednarczyka i Grelki

Skazańcom, Bednarczykowi i Grelce nie zakomunikowano odrazu decyzji odmownej Prezydenta Rzplitej, która nadeszła we wtorek o godz. 20. W międzyczasie poczyniono wszelkie przygotowania do egzekucji, która miała odbyć się na zwykłem miejscu straceń, na podwórzu więzienia przy ul. Młyńskiej.

Do skazańców, których osadzono w specjalnych, osobnych celach wezwano księdza. Przedtem dostarczono im, przychylając się do „ostatnich życzeń" przedśmiertnych, pączków, czekolady, kilka kawałków tortu i papierosów

Bednarczyk przez całą noc nie spał ani chwili; to chodził po celi tam i z powrotem, to znów modlił się głośno. Zachował się jednak spokojnie i zrównoważenie.

Krótko po północy udał się do celi Bednarczyka jego obrońca z urzędu adw Baranowski. Między skazanym a obrońcą wywiązała się dłuższa rozmowa, w której Bednarczyk wyraził skruchę za popełnioną zbrodnię i dziękował za obronę i życzliwość.

Po wyjściu adw Baranowskiego Bednarczyk siadł na dłuższą chwilę i ołówkiem począł pisać na skrawkach kartonu od ciastek jakieś, częściowo nawet rymowane, zdania, w których wyraża podziękowanie pod adresem swego obrońcy. W ten sposób skazaniec skracał sobie długie godziny oczekiwania na śmierć.

O godz. 5 min. 40 rano przyszedł do celi Bednarczyka podprok. Elznerowicz, by zakomunikować mu decyzję Prezydenta Rzplitej. W celi zastał Franciszkanina O. Teodora, który przed chwilą odbył ze skazańcem spowiedź i komunję św. Widząc klęczącego i modlącego się wespół z księdzem Bednarczyka, prokurator zaczekał chwilę, poczem odczytał decyzję Prezydenta Rzplitej Bednarczyk zakrył twarz rękoma i oparł się o okno celi.

Dwaj dozorcy zawiązali mu oczy i wyprowadzili na miejsce stracenia. W drodze towarzyszył skazańcowi stale ksiądz, odmawiając głośno słowa modlitwy, które za nim ze wruszeniem, wyraźnie i głośno powtarzał Bednarczyk.

Do ostatniej chwili Bednarczyk zarówno wobec dozorców, jak wobec innych osób, towarzyszących egzekucji, powtarzał, że Grelka brał z nim udział w zbrodni zabójstwa kapłana.

Na miejscu stracenia oczekiwali: prokurator, kat Braun i jego pomocnik Cukierski, którzy przyjechali z Warszawy o godz. 3 rano, policja, służba więzienia i lekarz dr. F. N. Kat Braun trzymał w ręku pętlicę, Cukierski stał za szubienicą.

Bednarczyka wprowadzono na stopnie szubienicy. Spowiednik podaje mu Krzyż, który skazaniec całuje z widocznem przejęciem. Wśród ciszy padają ostatnie słowa modlitwy kapłana, które najpierw głośno, potem szeptem powtarza skazaniec. Za chwilę kat Braun zakłada mu na szyję pętlicę przymocowuje ją przez węzeł do haka, odskakuje zręcznym ruchem, i w tej chwili pomocnik kata Cukierski za pomocą hebla podrywa podpórek.

Była godzina 5 min 48, kiedy Bednarczyk zawisł na szubienicy. Śmierć nastąpiła po 7 minutach i 30 sek Zwłoki zdjęto o godz. 6 min. 13. Lekarz stwierdził zgon, dozorcy włożyli zwłoki na nosze i odnieśli do kostnicy więziennej.

Sprawiedliwości stało się zadość.

* * *

Inaczej, niż Bednarczyk zachowywał się w ciągu całej nocy i tuż przed egzekucją, Grelka Najadłszy się do syta, położył się krótko po godz. 12 na pryczę i spał snem twardym bez przerwy do godz. 4 rano. Kiedy go obudzono, zbrodniarz, na pytanie, czy chce wyspowiadać się, rzucił bluźnierczą odpowiedź: „niech mi głowy nie zawraca..., moją religją jest natura".

Za chwilę do celi skazańca wszedł podprok. Elznerowicz, komunikując mu treść odmowy Prezydenta Rzplitej Grelka nie drgnął ani na chwilę, wysłuchał słów prokuratora i powiedział, machnawszy ręką: „Tak jest". Dozorcy zawiązują mu oczy i wiążą ręce.

W chwili, kiedy zbrodniarza prowadzą pod zakratowanemi oknami więzienia, ponurą ciszę przerywają głośne śmiechy i szydercze okrzyki więźniów, którzy niebawem staną do porannej modlitwy...

Ksiądz nie odstępuje zatwardziałego zbrodniarza ani na chwilę. Jeszcze po drodze go prosi, wręcz błaga, aby powtarzał słowa modlitwy Grelka milczy zatwardziale. Spokojnie wstępuje na stopnie szubienicy Kapłan próbuje jeszcze raz: podaje mu Krzyż do pocałowania Zbrodniarz zimno i lekceważąco odtrąca Krzyż Pański Jeszcze rzuca jakieś bluźniercze słowa; zmęczony całonocnem czuwaniem i przygnębiony zachowaniem się zbrodniarza kapłan słania się i zatacza, wołając: „O Jezu!"

W oczach księdza widać łzy... Modli się jeszcze słowami nowenny do św. Józefa.

Na stopniach szubienicy skazaniec stoi nieruchomo.

W tej chwili uwagę zwraca niesamowity widok: niemal na szczytach drzew przy ul. Młyńskiej siedzi kilku ludzi i przygląda się egzekucji. Słychać kroki i nawoływania policji.

....O godz. 6 min. 33 dozorcy zdejmują zwłoki skazańca. Śmierć, jak to stwierdził lekarz, nastąpiła dopiero po 11 minutach i 30 sek.

Świtało. W chwili, kiedy zdejmują zwłoki Grelki, rozbrzmiewa pieśń poranna, śpiewana chórem przez więźniów: „Kiedy ranne wstaja zorze"...

Sprawiedliwości stało się zadość.

* * *

Kat i jego pomocnik udali się do kancelarji naczelnika więzienia, gdzie spisano odpow. protokół poczem wyjechali do Sosnowca, aby wykonać jeszcze jeden wyrok sądu doraźnego.

W czasie dokonywania obu egzekucyj policja strzegła porządku na przyległych do więzienia ulicach Młyńskiej i Solnej, gdzie gromadziły się grupy ciekawych, przeważnie, z powierzchowności sądząc, ludzie typu przestępczego. Chwilami osobnicy ci wdrapywali się na mur, skąd spędzała ich policja.

Konkurs na wzorowe typy dla drobnego budownictwa mieszk.

W związku z pracami rządu nad ożywieniem budownictwa i poparciem drobnego budownictwa mieszkaniowego. Bank Gospodarstwa Krajowego ogłasza za pośrednictwem Związku Stowarzyszeń Architektów Polskich konkurs na wzorowe typy dla drobnego budownictwa mieszkaniowego.

Konkurs ma objąć projekty domów drewnianych jednoizbowych, wolnostojących, dwuizbowych (pokój i kuchnia) trzyizbowych (2 pokoje z kuchnią) i czteroizbowych (3 pokoje z kuchnią), oraz takichże domów jednorodzinnych ogniotrwałych. Projekty zgodnie z warunkami konkursu winny przewidywać budowę jak najbardziej celową pod względem oszczędności, trwałości konstrukcji oraz warunków higjenicznych. Plany należy wykonać w podziałce 1:100

W konkursie mogą brać udział obywatele polscy oraz Polacy bez względu na przynależność państwową. Zapytania w odniesieniu do ewentualnych wątpliwości konkursowych należy nadsyłać najpóźniej do dnia 25 stycznia 1933 r. pod adresem — Bank Gospodarstwa Krajowego w Warszawie (Konkurs na opracowanie wzorowych typów dla drobnego budownictwa mieszkaniowego). Pytania winny być anonimowe.

Termin nadsyłania prac pod adresem: Bank Gospodarstwa Krajowego, Warszawa, Al. Jerozolimska 1 „Konkurs na opracowanie wzorowych typów dla drobnego budownictwa mieszkaniowego" upływa w dniu 22 lutego 1933 r Dla prac nadesłanych pocztą, miarodajną będzie data stempla pocztowego w dniu 20 lutego 1933 r. Projekty otrzymane pocztą po dniu 25 lutego nie będą rozpatrywane

Sąd konkursowy zbierze się i rozpatrzy prace, które należy składać w zapieczętowanych tekach wraz z zapieczętowaną kopertą zawierającą nazwisko i dokładny adres autora nie później jak do dnia 8 marca 1933 r.

Sąd konkursowy wyznaczy do zakupienia 24 prace po złotych 350, każda z tem, że z każdego typu zakupione będą 4 prace Prócz tego 4 prace przez sąd uznane za najlepsze z pośród zakupionych otrzymają dodatkowe premje po zł. 500 każda, z tem, że 2 premje otrzymają projekty domów drewnianych, a 2 premje projekty domów ogniotrwałych Poza pracami zakupionemi będą prace wyróżnione, jako zaszczytne wzmianki, z tem, że z prac tych B. G. K. będzie mógł zakupić według uznania dalsze prace po zł. 350 każda. (PAT)

Pożyteczna praca krajoznawcza

Rok owocnej działalności Polskiego Tow. Krajoznawczego

Rok ubiegły należy do najobfitszych w życiu Polskiego Tow. Krajoznawczego w Poznaniu. Tak pod względem wzrostu liczby członków, jak i pod względem uczestnictwa w wycieczkach, rok ubiegły był naprawdę rekordowy. Z końcem roku 1931 liczyło Polskie Tow. Krajoznawcze w Poznaniu 98 członków, obecnie liczba członków wynosi 360. Do takiego rozwoju P. T. K. przyczynia się w dużej mierze sprawna organizacja wycieczek krajoznawczych pod fachowem kierownictwem i możność ulgowych przejazdów koleją.

Członkowie Polskiego Tow. Krajoznawczego otrzymują na kolejach ulgi w opłatach za bilet w sumie 33 1/3 proc. przy obustronnym przejeździe. Ponadto uprawnieni są członkowie P. T. K. do indywidualnych ulg kolejowych do 142 stacyj w miejscowościach klimatycznych, bogatych w zabytki i pamiątki, oraz pięknych krajobrazowo. Od Nowego Roku liczba tych miejscowości z dojazdami kolejowemi zwiększyła się o 30, przyczem uwzględniono w znaczniejszej części miejscowości w Poznańskiem. Wreszcie przysługują członkom Polskiego Tow. Krajoznawczego ulgi w schroniskach P. T. K.

Ruch wycieczkowy był, jak już wzmiankowaliśmy, rekordowy. Tak wielkiej liczby uczestników wycieczek dotychczas nigdy nie notowano. Organizowano wycieczki: miejscowe i zamiejscowe, oraz przyjmowano wycieczki, przybywające do Poznania.

W Poznaniu program wycieczek miejscowych obejmował zwiedzanie zabytków, pamiątek, urządzeń przemysłowych i urządzeń użyteczności publicznej. Urządzano je głównie podczas zimowych, krótszych i mroźnych dni. Takich wycieczek urządzono w r. 1932 — 16 przy ogólnej frekwencji 1393 osób. Wycieczek zajmiejscowych urządzono w r. 1932 — 34 przy udziale 749 uczestników. Frekwencja zależna była od trasy. Mimo kryzysu, wycieczki cieszyły się dużą frekwencją; najliczniejszy był udział w wycieczkach do miejscowości, posiadających zabytki architektury, pamiątki historyczne i artystyczne, jak np. do Kórnika i Rogalina

Półtoradniowa wycieczka odbyła się do Torunia, dwudniowa do Inowrocławia i Bydgoszczy, 6-dniowa nad morze i 8-dniowa do Białowieży, Wilna, Grodna i Warszawy (55 uczestników). Wycieczka do Białowieży, była pierwszą poważniejszą wycieczką na Kresy, zorganizowaną w Poznańskiem.

W Poznaniu przyjmowano ogółem 56 wycieczek, w tem 34 zamiejscowe. Wycieczkom w przeważnej części przewodził sekretarz oddziału pozn P T K. p. Fr Jaśkowiak, który pracy tej oddaje się z wielkim zapałem.

Jeżeli wspomnimy jeszcze o licznych odczytach krajoznawczych, organizowanych przez P T K w Poznaniu przez radjo i salach odczytowych, to wówczas praca ta ukaże się nam w całej swej okazałości.

W ten sposób P. T K. krzewi poznanie kraju ojczystego w sposób bardzo skuteczny i umiejętny. (kl)

Śmiertelna jazda w Alpach

Niezwykły wypadek wydarzył się znanemu naszemu taternikowi i alpiniście, J. Bujakowi w czasie wyprawy grona polskich taterników w Alpy. Szedł „morzem lodów" do schroniska pod szczytem Mont Blanc'u, by połączyć się z towarzyszami. Po obu stronach piętrzyły się potężne łańcuchy skalne i znęciła go piękna iglica, sterczaca na 200 m w górę. Postanowił wejść na nią. Wszystko przemawiało przeciw tej samotnej, a więc wielce niebezpiecznej wyprawie, ale pogoda była tak piękna, a iglica tak ponętna. Niemało trudów i niebezpieczeństw kosztowała wspinaczka, wszystko jednak wynagrodził przepiękny widok ze szczytu. Z zejściem było o wiele gorzej. I tu spotkała naszego taternika przykra niespodzianka, z której cudem tylko zdołał wyjść cało. Ale zdobył mimo to przepyszne zdjęcia, które zdobią niezwykle zajmujące jego o tem opowiadania. Przynosi je najświeższy numer „Jlustracji Polskiej", zwykle bogaty w zajmującą treść i w mnóstwo sensacyjnych zdjęć.

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka Józefa"**. Zalecana przez lekarzy. ng 7 470

Zaszczytna nominacja

Ks dziekan Stanisław Gładysz z Komornik pow poznański został mianowany kanonikiem honorowym kapituły poznańskiej.

Nominacja została wręczona ks. dziekanowi Gładyszowi we wtorek przez J. E ks. Kardynała-Prymasa.

Hojny dar na biednych

Podziękowanie

Koncern Banku Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta", Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta" oraz Poznańsko-Warszawskiego Tow Ubezpieczeń wyznaczył tytułem subwencji na poparcie akcji charytatywnej Poznańskiego Okręgu „Caritas" sumę **8.000,— zł (osiem tysięcy złotych).**

Za hojną i wspaniałomyślną ofiarę umożliwiającą nam dalszą owocna prace dla dobra licznych rzesz biednych składamy w imieniu wszystkich potrzebujących, wyciągających ręce o pomoc do społeczeństwa, najserdeczniejsze podziękowanie szczerem „Bóg zapłać".

Poznański Okręg „Caritas".

KALENDARZYK

Środa, 18 stycznia 1933.

Słońce: wschód 7.53 — zachód 16.13 — długość dnia 8 godzin 20 min.

Księżyc: wschód — zachód 10.08 — przed ostatnią kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska minus 8 st. Cels. Pochmurno. — Wiatr wschodni — Ciśnienie atmosferyczne niskie 718 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa minus 7 st. Cels., najniższa minus 9 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś minus 0.07 m.

Kal. rzk: Kat. Św. Piotra — jutro Jarosełk

Kal. słow.: Henryk B. i M. — jutro Ratimir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, St Rynek 41 — Apteka św. Piotra, ul Półwiejska 1 — Apteka św Marcina ul Ratajczaka 12 — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1

Wilda: Apteka „Pod Koroną", Górna Wilda nr. 61.

Łazarz: Apteka p Plucińskiego ulica Marsz. Focha, narożnik ul. Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza ul Mickiewicza 22 — Apteka pod Opatrznością ul Dąbrowskiego 76

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie" Poznań - Śródmieście.** Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek 23 bm. o godz. 17.30 w salce Księgarni św Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22, I ptr. — Wykład wygłosi p. Waczyński.

— * **Z Tow. Przemysłowców w Głównej.** W czwartek 19 bm. o godz. 19 odbędzie się w lokalu p Smólskiego roczne walne zebranie Na porządku obrad m in przyjęcie nowego statutu, podwyższenie składek lokalnej kasy pogrzebowej, obniżenie członkowskich składek, roczne sprawozdanie Zarządu, wybór nowego Zarządu i wiele innych ważnych spraw. Goście mile widziani.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

TRZYNASTOLETNI SKRZYPEK NA KONCERCIE NIEDZIELNYM

W niedzielę odbędzie się w teatrze Wielkim koncert Orkiestry Symfonicznej m Poznania, na którym wystąpi jako solista 13-letni skrzypek Henryś Szeryng. Przed kilku dniami dał się młodziutki wirtuoz poznać w swej rodzinnej Warszawie, na wielkim koncercie piątkowym Filharmonji, którym dyrygował głośny kapelmistrz rumuński Georgescu. Sądząc po echu w krytyce warszawskiej, Henryś Szeryng należy do fenomenów. Programem koncertu niedzielnego zajmiemy się osobno. Młodziutki wirtuoz wykona koncert D-dur Brahmsa oraz szereg utworów solowych z towarzyszeniem fortepianu.

Zgon słynnego pianisty. Z Rzymu donoszą nam: Umarł tutaj nagle, bawiąc w gościnie u muzyka Pallotellego, słynny ongi pianista Włodzimierz Pachmann. Przeżył on samego siebie o wiele lat — nic dziwnego, skoro dochodził do sławy mając lat 21, a było to w roku 1869!! Urodził się Pachmann w Odessie, potem rodzina jego przeniosła się do Wiednia, gdzie ojciec jego był nauczycielem fortepianu i synowi pierwsze dawał wskazówki. Następnie młody Pachmann dokończył nauki w konserwatorjum wiedeńskiem pod Dachsem i zaczął karjerę koncertową, która ukształtowała się wspaniale. Na starość mieszkał w różnych miastach europejskich, przeważnie w Paryżu i tam też wychował dwóch synów, z których jeden jest adwokatem, drugi pianistą. Pachmann był w swoim czasie bardzo głośnym wirtuozem, objeżdżał Europę i Amerykę z wielkiemi sukcesami. Cieszył się uznaniem jako wykonawca Liszta i Chopina. (rm)

„Bóg się rodzi" w Szwajcarji. Z Genewy donoszą nam: W Temple Protestant została wykonana po francusku kolenda „Bóg się rodzi" w układzie na chór, dokonanym przez Henryka Opieńskiego i wydanym w Lozannie. Tę samą kolendę przygotował na Boże Narodzenie również chór parafjalny świątyni katolickiej. (gm)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Polska, a sprzedaż na Biennale. Z Wenecji donoszą nam: Bilans sprzedażny wystawy międzynarodowej wystawy plastyki w Giardini Publici wynosi miljon 150 tysięcy lirów. Suma poważna, zwłaszcza dla artystów włoskich, którzy zainkasowali z tego miljon 28 tysięcy. Na zagranicznych przypadło 122 000, w tem Polska uczestniczy z 5 280 lirów. Jesteśmy jednak na siódmem miejscu od końca, bo mniejsze o wiele sumy uzyskali artyści amerykańscy, sowieccy, austrjaccy, szwajcarscy i angielscy. (tw)

Piotr Michałowski i zagranica. Na wrzesień planuje Tow. Szerzenia Sztuki Polskiej Wśród Obcych wystawę dzieł Piotra Michałowskiego w Paryżu. Z Paryża będzie przewiezioną ta wystawa do Wiednia. Piotr Michałowski zasługuje ze wszech miar na propagandę zagranicą, jako artysta wielkiej miary i prekursor polski impresjonizmu. Wyszła o nim świeżo monografja pióra p. S. M. Sterlinga, którą zajmie się w Dziale pióro fachowe. W rękopisie zaś istnieje ogłoszona urywkowo w krakowskich „Sztukach Pięknych" — napisana wcześniej monografja znanej badaczki historji sztuki, p. Heleny D'Abancourt z Krakowa.

SEJMOWE WYDANIE DZIEŁ ADAMA MICKIEWICZA

Nareszcie pojawiają się pierwsze jaskółki oczekiwanego oddawna i nawpół już mitycznego „sejmowego" wydania pism Mickiewicza. Głuche wieści mówiły, że niektóre tomy już są na ukończeniu, że korespondencję w zupełności już opracowano. Teraz, w najbliższych tygodniach, ukaże się kilka tomów tego monumentalnego wydania, zakrojonego naprawdę na wielką skalę, świetnego pod względem typograficznym. Jaki papier, jaki precyzyjny, czysty druk! Otrzymałem odbitkę wstępu do XI tomu „Dzieł wszystkich A. Mickiewicza", obejmującego „Przemówienia". Wstęp ten wydany osobno p. t. „A. Mickiewicz w Kole Sprawy Bożej" opracował najlepszy dziś znawca Mickiewicza prof. St. Pigoń (Warszawa 1932, str 118). Nazwisko to gwarantuje gruntowność i źródłowość opracowania istotnie doskonałego przez swoją jasność i zwięzłość. Ale całość tej wielkiej pracy wtedy można będzie ogarnąć, gdy się cały tom ukaże. Na razie witamy radośnie i z uznaniem tę piękną zapowiedź sejmowego wydania dzieł Mickiewicza. (P.)

VARIA

„Kaktus" — „Kukułce". O „Ucztach Szyderców" w „Kaktusie", urządzanych co soboty, wie cały kulturalny Poznań, więc nie trzeba przypominać, że zrodziły się one niejako z krótkich, ale świetnych tradycyj „Różowej Kukułki", która drogę „Szydercom" utorowała. Teraz opublikował „Kaktus" jakby pamiątkowe wydawnictwo ku czci swojej protoplastki. Są to "Fraszki Knock-Outa", pochodzące z pod pióra p. A. M. Swinarskiego a bywalcom „Kukułki" dobrze pamiętne jako ironja, dowcip i humor w przedni mgatunku. Niektóre z nich, szczególnie pieśń o Radju Poznańskiem i ballada o panience co chciała kupić pieska, były na najlepszej drodze do wejścia w pieśń ludową poznańskiego bruku, tak jak to się działo w Krakowie swego czasu z niejedną aktualną piosenką „Zielonego Balonika". Teraz wyszły pod oryginalną formą graficzną: luźne kartki w kopercie listowej — jako bibljofilski przysmak w pięćdziesięciu egzemplarzach, zaopatrzone uwagą, że są wydane jako manuskrypt i ani przedrukowywane ani recytowane być nie mogą. Dla tych, którym się „Fraszki" dostaną, będzie to pamiątka miłych chwil w „Różowej Kukułce", a zarazem zachęta, aby nie opuszczać „Uczt Szyderców", których inicjatorzy ciągną dalej za tę samą nitkę z niewyczerpaną pomysłowością i werwą. (rl)

LITERATURA

Nowe powieści sowieckie. Olga Forsz napisała romans „Symboliści", Aleksiej Tołstoj wydaje drugą część „Piotra I".

SZKOLNICTWO

„Mitologja" Jana Parandowskiego ukazała się na półkach księgarskich, w trzeciem już poprawionem i uzupełnionem wydaniu. Wydanie Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie odznacza się starannością i ładną szatą zewnętrzną. Wzgląd ten, zarówno jak i niewysoka cena, wpłynie zapewne na pokupność książki, której dwa pierwsze wydania rozeszły się w przeciągu kilku lat w dziesięciu tysiącach egzemplarzy. (lp)

CZESKA KSIĄŻKA O ARTURZE GROTTGERZE

Z Pragi donoszą nam:

Wybitny badacz historji sztuki, belletrysta i tłumacz Franciszek Taborsky obchodzi 75-lecie urodzin, którem zajęła się obszernie prasa czeska, by podsumować obfite dzieło życia zasłużonego pisarza. Przy tej sposobności jubilat zapowiedział ukazanie się całego szeregu prac, bądź dawniejszych a niewydanych jeszcze, bądź niedawno ukończonych. Między temi ostatniemi znajduje się obszerne dzieło, które zainteresuje niewątpliwie kulturalną Polskę. Nosi ono tytuł: „Artur Grottger, jego miłość i dzieło. Zestawione i uzupełnione na podstawie jego dzienników, listów i albumów jego narzeczonej".

— Historja tej pracy — opowiada autor w „Prager Presse" — sięga mego najwcześniejszego dzieciństwa. Po upadku polskiego powstania r. 1863 zjawili się bieżeńcy polscy w Telczu na Morawach, gdzie zajął się nimi w szczególności zarządca zamku hr. Podstackiego-Lichtensteina, p. Iglo, oraz jego zięć, sędzia Palliardi. Opuszczając Telcz w r. 1864, Polacy zostawili w domu Palliardiego album ze swojemi fotografjami, z wizerunkami Lelewela, Dembińskiego, Wysockiego i in., oraz z reprodukcjami dwóch kartonów Grottgera. Palliardi był potem sędzią w Bystrzycach i tam, jako dziecko, wzrosłem niemal w jego domu. W Pradze zobaczyłem potem w jakiejś ilustracji polskiej reprodukcje dzieł Grottgera znanych mi z tamtego albumu. W r. 1887, gdy Polska obchodziła 20-lecie zgonu Grottgera, sprowadziłem sobie z Krakowa numery uroczyste polskich pism i zacząłem śledzić już po naukowemu życie i działalność Grottgera. Przed laty dwoma ukazały się w Bibljotece Medyckiej dwa tomy korespondencji między Grottgerem a jego narzeczoną, Wandą Monné. Gdy je czytałem, zaczęła rozwijać mi się przed oczyma jedna z najcudowniejszych opowieści miłosnych jakie można sobie wystawić.

— Wziąłem się do roboty — ciągnie dalej p. Taborsky — zrobiłem wyciąg z listów i wspomnień, tak aby historja tragicznej miłości jeszcze bardziej się uwypukliła, przetłumaczyłem, zaopatrzyłem objaśnieniami i uzupełnieniami, a nadto starałem się nietylko wyjaśnić istotę sztuki Grottgera, lecz wykazać jego wpływ, (w szczególności cyklów „Warszawa" i „Polonia") na sztukę czeską i na życie czeskie wogóle.

Pracę p. Taborskyego wyda Instytut Słowiański w Pradze. Sfery kulturalne polskie będą jej wyczekiwały z niemałem zaciekawieniem. P. S.

AKTOR, GAŻA, „ULGI" I CHAOS...

Bez pracy... — Coraz mniej i coraz krócej — Kto rządzi w teatrach? — Półdarmocha i jej łatwość — Przy cygarach lub przy serze — Hazard jednej sztuki — Co będzie z „Deutsches Theater"? — Do Reinhardta i do... banków — Deficyt rośnie.

Około 6 tysięcy aktorów i aktorek jest obecnie — w sezonie 1932/33 — w Niemczech bez zajęcia. W sezonie 1928/29 było ich 1 500, w sezonie 1930/31 już 2 790, a w sezonie 1931/32 liczba ta wzrosła na 3 080. Do tych ostatnich cyfr należy dodać wielką ilość czasowych bezrobotnych, zwłaszcza podczas lata, wobec tego że wiele teatrów zaprowadziło skrócony sezon. Całe zaś Niemcy liczą mniejwięcej 10 tysięcy artystów scenicznych „solowych".

Cyfry te i ich wzajemny stosunek bardzo jasno określają rozmiar kryzysu teatralnego. Wyraża się on również w silnem zredukowaniu gaż. — Otóż według danych „Związku Członków Scen Niemieckich" („Genossenschaft deutscher Bühnenangehöriger") w sezonie 1931/32 obniżone zostały miesięczne gaże, wychodzące ponad 1 000 mk. o 45 do 55 proc., gaże od 500 do 1 000 mk. o 30 do 35 proc., gaże aż do 500 mk. o 15 do 25 proc. Bardzo interesujące jest w tej mierze również zestawienie poborów miesięcznych w porównaniu z sezonem 1928/29. Według tych zestawień pobierało w sezonie 1928/29 gaże miesięczne aż do 500 marek 56,1 proc. artystów, gaże aż do 1 000 mk. 36,4 proc. artystów, powyżej 1 000 mk. 7,5 proc. W sezonie 1931/32 gaże aż do 300 mk. pobierało 49,8 proc. artystów, gaże aż do 500 mk. 47.3 proc., gaże od 500 do 900 mk. 15,2 proc., gaże 1 000 otrzymywało 1,9 proc. artystów (wobec 5,3 procent w sezonie 1930/31). Gaże powyżej 1 000 mk. otrzymywało 2,6 proc. artystów, wobec 5,9 proc. w sezonie 1930/31.

Podobnie jak z gażami, ma się rzecz z długością sezonu. W r. 1928/29 posiadało kontrakty roczne 63 proc. artystów, t. zn. otrzymywali oni pobory przez 12 miesięcy. W sezonie 1931/32 kontrakty roczne posiadało już tylko 49 proc. artystów, a więc 51 proc. miało już tylko engagement na sezon skrócony, 8-miesięczny, albo nawet półroczny. Dużo bowiem teatrów, nie mogąc związać końca z końcem, przeszło na sezony skrócone. Niektóre teatry zostały wogóle zamknięte, a inne prowadzą bardzo chaotyczny żywot. Weźmy dla przykładu sam Berlin. W Berlinie niektóre teatry zmieniają co kilka tygodni dyrekcję i niewiadomo właściwie, kto w nich de facto rządzi. Rozbił się przedewszystkiem już w zeszłej zimie zespół teatrów Reinhardta, który wreszcie opuścił nawet „Deutsches Theater".

Charakterystyczną przeto cechą teatrów berlińskich — poza teatrami państwowemi — jest w ostatnim czasie niepewność, kto właściwie dzisiaj, a kto za miesiąc będzie za nie odpowiadał. W czerwcu r. 1932 prasa berlińska stwierdziła, że prawie wszystkie teatry berlińskie poza teatrami państwowemi, teatrami Rottera („Rotterbühnen", uprawiające operetkę) i Deutsches Theater były do wzięcia. — Nie można było tylko znaleźć dzierżawców. Jest rzeczą znamienną, że coraz częściej ofiarowuje się artystom udział w prowadzeniu przedsiębiorstwa. Dawniej to było przywilejem najwybitniejszych, którzy otrzymywali udział w zyskach z przedstawień. — Dzisiaj jest to przerzucaniem ryzyka na artystów bez różnicy poziomu, i w gruncie rzeczy ofiarowaniem — udziału w stratach. Nie skończył się też jeszcze proces redukcji płac, jak tego dowodzi zatarg „Bühnenvereinu" (organizacji dyrektorów teatrów) ze Związkiem Artystów i dzieje nowego układu taryfowego, raz już opracowanego przez przedstawicieli obu organizacyj, a potem znowu przez „Bühnenverein" nie uznanego. Ten ostatni dąży w swojej polityce do przerzucenia finansowego ryzyka przedsiębiorstw teatralnych na artystów. A więc — w najdalszym rozwoju — teatr kolektywny?

Czy rzeczy stoją naprawdę tak źle, ażeby nie było wyjścia? Piszący te słowa naogół nie widział w teatrach rzeczywistej pustki. Cóż to więc znaczy? Ażeby to zrozumieć, trzeba znać gospodarkę biletową w Berlinie i dojść do przekonania, że w teatrach berlińskich wysokie ceny za bilety płaci niewielu ludzi. Nigdzie nie rozpanoszył się tak system zdobywaniu ulgowych biletów, jak w Berlinie. Pełne ceny płacą chyba naiwni cudzoziemcy i przyjezdni oraz może ten i ów berliński, który ma wyjątkowo dużo pieniędzy. Pozatem w każdym sklepie tytoniu albo artykułów spożywczych leży zawsze cały plik bonów ulgowych, na które otrzymuje się bilety po zniżonej cenie. Istnieje też wiele innych sposobów zdobycia takich biletów. Jest to gospodarka wyraźnie niezdrowa. — Jedno z pism berlińskich poświęciło jej kiedyś cały artykuł, proponując obniżkę cen biletów, a wzamian za to skasowanie gospodarki ulgowej, z której korzysta często nie rzetelny teatroman, ale poprostu ten, kto ma spryt i cierpliwość w wydobywaniu biletów ulgowych albo zgoła darmowych.

Koła fachowe zwracają też uwagę na system koncentrowania przez teatry berlińskie całego wysiłku na jedną jedyną sztukę. O ile sztuka ta odnosi sukces, wszystko jest w porządku. — Idzie przez kilka miesięcy a nawet po „zgraniu" jej w jednym teatrze przenosi się do drugiego w innej części miasta. O ile jednak sztuka padnie, dyrekcja, która zespół zebrała tylko pod kątem widzenia tej sztuki, jest zupełnie bezradna. Niema w zanadrzu niczego innego i oczywiście finansowo „leży". Nawołuje się wobec tego do tworzenia znowu zespołów stałych, z któremi można przygotować nie tylko jedną sztukę, ale w razie niepowodzenia przejść odrazu do grania czegoś innego. System ten prowadzić też będzie do większej stabilizacji artystów.

Oto, pokrótce, niewyczerpujące zgoła uwagi na marginesie kłopotów teatralnych Berlina. O ile ma nastąpić polepszenie, poprawa wyjść musi chyba z dwu źródeł: zarówno od strony repertuaru, jak też racjonalnej organizacji całej gospodarki i podstaw ekonomicznych teatrów niemieckich. Właśnie gdy mam zakopertować ten list, zachodzą nowe przykłady trudności, w jakich brodzi scena niemiecka. W ubiegłym roku po wycofaniu się Reinhardta, objęli słynny i pełen tradycyj „Deutsches Theater" dwaj dyrektorzy: dr. Beer i Karl Heinz Martin. Niedawny skandal ze sztuką Hay'a „Bóg, cesarz i chłop", którą z powodu protestów publiczności musiano zdjąć ze sceny, przyspieszył wybuch nurtującego już po cichu przesilenia. Dyrektorzy przystąpili do rokowań z Reinhardtem, usiłując go skłonić do powrotu i do objęcia stanowiska reżysera, a jednocześnie weszli w pertraktacje z grupą banków o dostarczenie środków finansowych. W chwili, gdy piszemy te słowa, wynik pertraktacyj jest jeszcze niewiadomy, w każdym razie wypłynęły już pogłoski o możliwości objęcia „Deutsches Theater" przez nową dyrekcję (pp. Neft i Achaz). Awantury w „Metroptheater" i „Admiralpalast" ujawniły jaskrawe metody zdobywania widzów przez teatralny koncern Rotterów za pomocą zniżkowych biletów. W „Kammerspiele" rozpoczął przed kilku dniami przedstawienia „Zespół bezrobotnych aktorów". Bardzo interesujące są również cyfry, zawarte w świeżo przedłożonym sejmowi pruskiemu memorjale Najwyższej Izby Rachunkowej, dotyczące teatrów państwowych. Uwidoczniają one między innemi ogromną obniżkę pokrycia wydatków własnemi dochodami. W „Staatsoper" na „Unter den Linden" pokrycie to wynosiło n. p. w r. 1931 tylko 35,8 proc. Resztę, tj. 64,2 proc. trzeba było dopłacić...

Jerzy Drobnik.

Berlin.

Jutro:
DRZWI GNIEŹNIEŃSKIE
przez
dr. Feliksa Pohoreckiego.

Pisma nadesłane

„Filomata". Nr 45. Treść: Lenkowski St.: „Dola pisarza w Rzymie starożytnym". — Brossowa A.: „Lelewel i Mazzini (1832-1833)". — Dedio St.: „Na ruinach Koryntu". — Januszewski Z.: „Bądź człowiekiem". — Handel J.: „O t. zw. rodzaju nijakim — Bibljografja. — Własne drogi — Kronika aktualna: Bezrobocie a bezrobotni — Satura lanx. — Adres redakcji i administracji: Prof. Uniw. Dr. R. Ganszyniec, Lwów, ul. Potockiego 20.

RADJO

Czwartek, dnia 19 stycznia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. **11.40** (Warszawa); godz **12.35** (W); godz. **14.00** giełda; godz. **16.40** (W); godz. **17.40** „Włóczęgi artystyczne z Jaraczem" — wygł. p R. Juraszek; godzina **17.55** „Z życia wojskowego młodzieży"; godz. **18.05** „Nauczanie księgowości w 2-klasowych szkołach handlowych" — wygłosi p Z. Kozłowski; godz. **18.20** francuski; godz. **18.35** feljeton roln. pt. „Cukier jako pasza"; godz. **19.10** roln skrzynka radjowa; godz. **19.30** tr. z Warszawy; godz. **22.15** „Z nad krawędzi"; godz. **22.30** sygnał czasu — komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** koncert szkolny z Filharm. Warsz. z udziałem J. Dworakowskiego (skrzypce). E. Maj (baryton); godz. **15.25** płyty gramof.; godz. **15.35** „Nic za darmo — kupujemy rozstropnie" — p. M. Romanowa; godz. **15.50** płyty gramofonowe; godz. **16.25** lekcja jęz. francuskiego; godzina **16.40** odczyt p. t. „Pieniądz i kapitalizacja" — dr. H. Gruber, prezes P. K. O.; godz. **17.00** płyty gramof.; godzina **17.40** odczyt aktualny; godz. **18.00** muzyka lekka z „Cristalu"; godz. **19.20** komunikat Ministerstwa Rolnictwa; godzina **19.30** kwadrans literacki: Jan Waśniewski wygłosi w gwarze górniczej własne opowiadanie pt. „Dawne czasy"; godz. **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz. **20.00** koncert ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i A. Stanisławski (domra); godz **21.30** słuchowisko pt. „Dom kobiet" p/g Zofji Nałkowskiej; godz. **22.15** orkiestra cygańska z Domu Fukiera; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Adrji".

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 muzyka lekka, 20.35 słuchowisko, 21.15 pieśni Schuberta, 23.00 tr. z balu; **Budapeszt** (550 m.) 19.30 „Rigoletto" op. Verdiego, 23.00 muzyka taneczna; **Praga** (489 m) 20.00 koncert popularny, 21.00 koncert symfoniczny, 22.25 muzyka taneczna; **Wiedeń** (516 m) 19.40 muzyka taneczna, 20.50 słuchowisko, 22.10 koncert nocny; **Beromuenster** (459 m) 19.30 „Tannhaeuser" op Wagnera; **Medjolan** (501 m) 20.30 tr. z opery; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert symfoniczny.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon".** Walne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 19.30 na sali p. Jaszyka, przy ulicy Kraszewskiego 16.

— **Koło Absolwentek V Szkoły Wydziałowej.** Z powodu ważnych obrad odbędzie się dnia 19 bm. o godzinie 17 zebranie informacyjne.

— **Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów** (Stary Rynek 95-96) oddział Śródmieście zwołuje na czwartek 19 bm o godz. 19 na sali p. Beyerowej pl Bernardyński 2, walne zebranie. Wstęp tylko za okazaniem ważnej legitymacji

— **Stow. Młodzieży Polskiej par. św. Marcina.** Roczne walne zebranie tow naszego odbędzie się w czwartek 19 b. m. o godzinie 19.30 w ognisku Stowarzyszenia. Przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Tow. Ogrodu Działkowego św. Jana.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 20 bm o godz 18 w salce parafjalnej na Śródce Na porządku obrad dwa pouczające wykłady.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 16 stycznia 1933 r.

Wincenty Schmidt, strzelec 55 p. p., 23 l. Tomasz Urbański mistrz szewski, 81 l. Michał Woda, robotnik, 81 l. Ignacy Przybylski, rzeźnik, 43 l. Aniela Szandzikówna 6 l. Antonina Tupajowa 1 rok. Mieczysław Walczak 9 m. 15 dni. Wiesław Kaczmarek 1 r 3 m. 27 d Krystyna Wysocka 1 r. 10 m 11 d. Jerzy Czachorowski 2 l 8 m 1 dz. Melanja Elżbieta Kierzkówna 2 m. 25 d Leon Józef Puzicki, uczeń semin. naucz., 19 l. Anna Guderczykowa z d. Piotrowiakowa, wdowa, 74 l Albert Tetzlaff, malarz, 62 l. Agata Beierówna, bez zawodu, 76 l Józefa Rutkowska z d Fredrichówna, 27 l. Zofja Paluszakówna 1 m. 28 d. Maksymiljan Thefs, emeryt prywatny 67 l Marja Lewandowska z d. Topolewska, wdowa, 80 lat.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu

Dnia 15 bm., zmarł w Warszawie, po długich i ciężkich cierpieniach, wielce zasłużony członek-założyciel i prezes honorowy Klubu naszego ś. p.

Maciej Rola - Wierzbiński

literat i dziennikarz, współpracownik wielu pism, b. więzień polityczny w b. zaborze pruskim.

Zmarłemu zawdzięczamy powstanie w czasie niewoli pruskiej klubu naszego, dla dobra którego pracował do ostatniej chwili Swego żywota. Cześć Jego pamięci!

zg 17 492 **Klub Wioślarski z r. 1904.**

†

Dnia 16 stycznia 1933 roku, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy i niezapomniany mąż, najtroskliwszy ojciec, brat, szwagier i zięć, ś. p.

Wiesław Swinarski

porucznik rezerwy

przeżywszy lat 54 Pogrzeb odbędzie się w piątek, 20 bm., o godz 3 po poł., z kaplicy szpitala wojskowego przy Wałach Jana III. na cmentarz garnizonowy Msza św. żałobna odprawi się w piątek, o godz 9.00, w kościele garnizonowym.

W nieutulonym smutku pogrążeni

Poznań, ul. Prusa 1. **żona z córką i rodziną.**

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. zg 17 497

†

Dnia 15 stycznia 1933 r. o godz. 19.20 zmarła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona ś. p. zg 17 493

z Jabłońskich

Zofja Hajduk

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 b m. o godz. 3-ciej po południu z kostnicy cmentarza w Górczynie o czem donosi

w smutku pogrążony **mąż z rodziną.**

W piątą bolesną rocznicę śmierci mej nieodżałowanej matki teściowej i babci, ś p zg 17 445

Wiktorji Ciesielskiej

odprawi się za spokój Jej duszy

msza św.

w sobotę dnia 21 b m. o godz. 8-mej w kościele Najświętsz. Marji Panny

o czem zawiadamiają **St. Liberowie.**

MIESZKANIE

7-pokojowe z dużą salą reprezentacyjną, wszelkim komfortem, centralnem ogrzewaniem, najlepsze położenie Poznania **do wydzierżawienia** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zg 17 486**

Farbowanie

włosów, brwi i rzęs.

Trwałą elektryczną ondulację

N. Muszyński,

fryzjer dla Pań i Panów,

ul. 3 Maja nr. 3. ul. 27 Grudnia 4.

zg 17 496

„CHODORÓW"

Spółka Akcyjna

dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie

podaje do wiadomości swoich Akcjonarjuszów, iż **wypłatę uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Spółki** z dnia **24-go listopada 1932 r. dywidendy** za rok 1931/32 a mianowicie po zł. 20.— od akcji nom 100 zł za każdy kupon oznaczony numerem 12, tak I. jak i II. emisji uskuteczniać będzie począwszy od dnia 3 lutego 1933 r **Powszechny Bank Związkowy** S. A. we Lwowie w sposób następujący:

Każdy akcjonarjusz winien przedłożyć wraz z kuponami numeryczny spis ich (w porządku liczbowym) w 3-ch egzemplarzach wraz z podaniem imienia i nazwiska akcjonarjusza. Dwa egzemplarze spisu kuponów wraz z kuponami pozostają w Banku, który sprawdza numera kuponów wraz z załączonymi wykazami, trzeci egzemplarz spisu kuponów potwierdzony przez Bank otrzymuje akcjonarjusz z potwierdzeniem ilości złożonych kuponów i kwoty na jaką one opiewają Walutę należną otrzyma akcjonarjusz za ponownem zgłoszeniem się w tymże Banku na trzeci dzień po złożeniu kuponów.

Równocześnie uwiadamia się, że obecnie dalszą **wymianę akcji markowych na złotowe** oraz **pobór złotowych darmowych** II emisji przeprowadza **Bank Gospodarstwa Krajowego we Lwowie,** który również wypłaca dotąd płatne kupony od tych wymienionych akcyj Pg 8 086-72.1

Chodorów, dnia 15 stycznia 1933 r.

Przepis na wyrób **trwałych kiszek** jak:

serwelatki, salami, herbacianki i t. d.

stwarzający przewrót w dziedzinie fabrykacji wędlin we wielkim przemyśle. — Tak w lecie jak w każdej porze roku fabrykat pełnowartościowy. Najlepsze wykorzystanie każdego surowca.

Nieudały wyrób wykluczony.

Niezmierna oszczędność czasu. Najkrótszy czas konserwacji. We wielu państwach opatentowany. Przepis opatentowany w Polsce polecamy do sprzedaży. Łask. zgłoszenia pod zg 17 491 do Kurjera Poznańskiego.

Przeprowadziłem się

z ul. Dąbrowskiego na Aleje Marcinkowskiego 28. m. 9.

KAROL SUROWKA

rzecznik podatkowy

zaprzysiężony znawca księgowości, na okręg Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. zg 17 154

Ekspertyzy — regulacje ksiąg — podatków. bilanse.

Odzież balową i wieczorową

czyści chemicznie

w 24 godzinach

„BARWA"

Kałamajskiego

Pg 7 826-2.50

Oprawy książek

wszelkiego rodzaju

Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Piekarnia

wielkiej wsi przy szosie, dwa pokoje kuchnia, dzierżawa 50 zł mies. objęcia potrzeba 850 w tem pół roku dzierżawa. Sowiński Poznań, Ratuszowa 35. rg 5 068

Piekarnia

pełnym biegu urządzeniem, trzy pokoje, inwentarze, wieś kościelna, objęcie 2 000.— Mroczkowski, Żydowska 1, wchód Kramarska. r 5059

Nowowynalezione anodówki

Bezpłatnie ładujemy akumulatory naszym odbiorcom. Zdumiewająca żywotność — bezwzględnie czystszy odbiór 120 voltówki (wskazują więcej) 11 zł 90 gr., na prowincję poczta 12 zł 90 gr. Wysyła wprost z fabryki do odbiorcy. Mat — **Poznań, Składowa 5/7.** d 2 199

Kilku przedstawicieli

zaprowadzonych w składach kolonialnych na Poznań i prowincję, **poszukuję.** zg 17 499

Kwaszarnia kapusty i ogórków

„Tryumf", Poznań, ul. Dąbrowskiego 38

Wielki Wybór

prawdziwych Szampańskich Win mus.

po cenie likwidacyjnej

polecają

Nyka & Posłuszny

Poznań, Wrocławska 33/34 — telef. 11-94

Przysięgli Dostawcy Win Mszalnych.

Pg 7 208

Świece gromniczne

poleca po znanych, niskich cenach w wielkim wyborze

CENTRALNA DROGERJA

J. CZEPCZYNSKI - Poznań

Skład detaliczny Stary Rynek nr. 8

Telefon 3324 i 3315, 3115, 3353.

Oddział: Drogeria ul. Fr. Ratajczaka 38

Pg 8 093/4-3.22/3

Uchwała. Na wniosek Banku Likwidacyjno-Kredytowego Sp. Akc. w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 19 (dawniej Polski Bank Handlowy) udziela się mu odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od 12 stycznia 1933 do 11 kwietnia 1933 Nadzorcami sądowymi mianuje się adwokata Dr. Rudolfa Szusta z Poznania, ul. Pocztowa 31a i Feliksa Gawrońskiego z Poznania ul. Patrona Jackowskiego 21. Poznań, dnia 12 stycznia 1933 r. **Sąd Grodzki IIa.** ng 7 285

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Fryzjerski

zakład damsko-męski śródmieściu sprzedam. Deręgowski Grobla 5, mieszkanie 13. zdg 66 898

Plac

2 800 m² zabudowania dzierżawa roczna 8 600 cena 50 000 wpłaty 30 000. Rausch Grobla 27 zdg 66 695²6

Prywatne

390 dobrej ziemi szkoła kościół kolej w miejscu budynki murowane 70 000. Tomczak Poznań Garncarsk zdg 66 990²1

Sypialnie

sprzedaje od 350 zł Stalarnia, Rybaki 15. zdg 66 903/4

Prywatne

153 dobrej ziemi od Niemca blisko miasta, prima budynki 30 000. Tomczak Poznań Garncarska 5. zdg 66 992²3

SKF

Łożyska kulkowe, rolkowe, — Poznań Gwarna 20 zdg 63 291

Futra

wielki wybór karakułowe w najlepszych gatunkach oraz różnego rodzaju sprzedaje po cenach dotąd niebywałych Łajewski Fredry 1. Pg 7 990-1.54

Chevrolet

ciężarówka nowoczesne dwutonnowa, sześciocylindrowa tanio sprzedamy. Zgłoszenia Kurjer Poznński zdg 66 504

Piecyk

elektryczny dwupalnikowy 220 volt prawie nowy sprzedam okazyjnie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 505

Sprzedam majątek

dobr. ryc. 310 mórg. pszenno-buraczana ziemia woda kompl. inwentarz szosa kolej i t. d. cena przystępna (pośred. wykl.) zaraz do objęcia Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdg 66 671

Samochód

Fiat 509 czteroosobowy pierwszorzędnym stanie sprzedam okazyjnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 506

Meble

na sprzedaż Adres poda Kurjer Poznański zdg 66 970

Karetka

4-osobowa, lekka w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Łosiński Września telefon 159. zdg 66 963

Gramofon

walizkowy Odeon płytami tanio sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 507

10 żyrandoli

jednolitych piętnaście żarówkowych modnych sprzedamy tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 778

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz centralę mebli Szpringacz. Swarzędz naprzeciw poczty — tam najtaniej. Pg 7 194-41.48

Jamniki

żółte, czystej rasy. Wroniecka 15. zdg 66 607

Futro

męskie noszone 50 zł. Słowackiego 4/6 m. 9. zdg 66 811

Gospodarstwo

prywatne 90 mórg ziemi kujawskiej budynki inwentarz kompletny bardzo korzystnie względnie zamiana na dom Oferty Kurjer Poznański zdg 65 111

Domek

z rolą sprzedam. Starołęka Wielka 28. zdg 66 804

Pianino

czarne prawie nowe krzyżowe. Długa 14, mieszk. 5. zdg 66 845

Nowa willa

czynszowa 4 200 rocznie przedmieście Poznania korzystnie sprzedam zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 827

Młyn parowy
rzemiał na dobe 150 ctr. natychmiast tanio na sprzedaż lub rozbiórke. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Frackowiak. Krotoszyn ng 7 466

Pianino
jadalnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 864

Maszynę
Singera damską sprzedam. Skarbowa 17 w podwórzu mieszkanie 12. zdg 66 867

Urządzenie restauracyjne
bufet regały stoły krzesła, kanapy i t. d. sprzedam godzinach 13 30—16. Restauracja pod Gwiazdą Św. Wojciech 1. zdg 66 869

Pianino
dobre tanio sprzedam ewentualnie spłaty. Skryta 9 mieszk. 5. zdg 66 881

Restauracja
ruchliwa ulica z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 880

Dywan
3×4 tanio na sprzedaż. Szamarzewskiego 32 m. 8. zdg 66 879

Frak
jedwabiu. Spokojna 21. m. 6. zdg 67 051

Jedenaściepięćdziesiąt Jedenaściepięćdziesiąt Jedenaściepięćdziesiąt
kosztuje teraz 12 osobowy serwis kawowy (dobra porcelana) tylko wprost Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24 (podwórze). zdg 67 053

Kolonjalkę
towar magiel pokój kuchnia objecie 2 000 Adres Kurjer Poznański zdg 66 974

Kino
aparat, filmy sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 752

Hacele
piece, rury i koalna armatury do pieców najtaniej Polska Hurt. Żelaza. Plac Sapieżyński 2. zdg 66 565

Skład
delikatesów Poznań sprzedam. — Wiadomość: Szwajcarska 14 m. 4 zdg 66 817

Drzewo
stolarskie pierwszorzędne olszyna buczyna po 75 gotówka. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 931

Smoking
50 zł. Dominikańska 1 m. 1. zdg 66 855

Wełny
do robótek ręcznych w nowościach nadeszły. Wielki wybór. — Hurtownie — detalicznie. Św. Marcin 56. I. zdg 66 830

Konie
para ciężkich spedytorskich oraz wozy kastowe okazyjnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 837

Fryzjerską
maszynke elektryczna do strzyżenia włosów tanio sprzedam. — Oferty do Kurjera Pozn. zdg 66 910

Dom
nowobudowany Poznań 16 000. wpłaty 10 000. dochód 2 400 — Bloch. Długa 5. zdg 66 907

Skład cukierków
ruchliwa ulica korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 037

Buty narciarskie
sprzedam tanio. w dobrym stanie. Działyńskich 9 mieszkanie 5. zdg 66 943

Sprzedam
piętnaście drzwi mało używanych tanio. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 066

Piece
kuchenki kaflowe przenośne tanio poleca Miłich Dolna Wilda 21 zdg 67 007

Kamienicę
trzypiętrową dochód 10 000 sprzedam 60 000. Czarnecki Marwina 62. II. zdg 67 002

Maszyna
damska okrągłe czółenko tanio. Słowackiego 48. m. 6. zdg 66 998

Kaponiera
pokoje lepsze. Bukowska 9 mieszkanie 1. zdg66 984

Radjokomplet
czterolampowy bateryjny za bezcen. Łąkowa 14 mieszkanie 22. zdg 66 980

Głośnik
nowa anodówka futro, fuzje, sanki tanio. Łąkowa 10. m. 6. zdg 67 021

Jadalkę
salonik tanio. Wrocławska 19. m. 6. zdg 67 018

Książki
formularze i świadectwa przewozowe wedł. przepisu Urzędu skarbowego Akcyz i Monop. Państw. potrzebne do obrotu spirytusem skażonym i nieskażonym. poleca Składnica Pozn. Spółki Okowicianej Poznań. Al. Marcinkowskiego 20 zdg 67 014

Używane
meble, lampy gazowe itd. tanio sprzedam. Wierzbięcice 28 mieszkanie 2. zdg 66 924

Fryzjerskie
urządzenie tanio. Wrocławska 15, stolarnia. zdg 66 892

Radjo-
aparat 4 lampowy 230 Adres Kurjer Poznański zdg 66 968

Tanio
szafę szyfonierkę szafę kuchenną stół i firany. Marsz. Focha 87. mieszkanie 5. zdg 66 977

5 KUPNA

Kamienicę
centrum Poznania rocznym dochodzie ponad 100 000 złotych od właścicieli Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 65 002

Kupię
używane ogumowanie (kompl.) dla autobusu Chevrolet czwórki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 757

Kupię majątek
za gotówkę dobry ca 350 mórg. Szczegółowe oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdg 66 670

Folwark
300—456 mórg. ziemia pszenna, drenowana w kulturze budynki masywne mieszkanie odpowiednie z inwentarzem kupi rolnik wprost od właściciela przy wysokiej płacie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 243

Domek
blisko Poznania z kawałkiem ogrodu. Podanie ceny: Szczepański Białośliwie pow Wyrzysk. zdg 66 808

Lampę
elektryczną kupię. Podgórna 6 mieszkanie 5. zdg 66 854

Kupię
dwa konie robocze i szory oraz platformę do węgli 100 ctr. Zgłoszenia Kropacz ul. Śpichrzowa plac 46 telefon 60-44. zdg 66 861

Narty
duże kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 913

Kupię
kamienice 70 000 wpłaty. Zgłoszenia właścicieli Kurjer Poznański zdg 67 003

Kupię
urządzenie drogeryjne. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 000

Pierścionek
z brylantem ponad ½ karatu kupię. Adres Kurjer Poznański zdg 66 985

Seydy I tom
„Polska na przełomie dziejów" kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 67 084

Stół
rozciągany okrągły kupię. Cena. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 979

Motor
spalinowy 10—14 P. S. kupię. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 6. ng 7 477

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 964

6 KAMIENICE

Kamienicę
komfortową dochód 20 000 sprzedam 140 000 wpłata 65 000 — Gruszczyński. Pocztowa 30. zdg 66 605

Willę
czynszową pięknym morgowym ogrodem wpłaty 30 000. reszta amortyzacja opłaty stemplowe wolne sprzedam Popielski Skarbowa 17. parter. zdg 66 921

7 PIENIĄDZ

Dyskretnie
powierniczy Bank Właściciel Nieruchomości Poznań Piekary 1 przy kupnie i sprzedaży nieruchomości. ng 6 707

35 000 zł
I. hipoteke z wysokiem damnem sprzedam z powodu wyjazdu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 906

Pośrednik
poważny w sprawie handlowej poszukiwany. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 024

8 DO WYNAJĘCIA

Rzeźnictwo
mieszkanie dwupokojowe, warsztat stajnia sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 503

5
pokojowe słoneczne mieszkanie przy placu Działowym 5 I. piętro od zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia. Bliższe szczegóły M. Malinowski. Stary Rynek 57. telefon 1169. zdg 66 587

Ładne
mieszkanie umeblowane 3 pokoje. łazienka Krasińskiego 14. mieszkanie 8. zdg 66 868

Pokój
kuchnie przy dworcu Luboń wydzierżawi właściciel. Szamarzewskiego 19 mieszk. 6. zdg 66 894

Mieszkanie
2 3 pokojowe do wynajęcia. Wiadomość po godz. 15. Aleja Szelągowska 14. zdg 66 877

Dwupokojowe
kuchnia Solacz Mazowiecka. — Zgłosz. Dąbrowskiego 56 skład artykułów męskich. zdg 66 902

Pokój
i kuchnia dzierżawa zgóry rozpoczn. Jeżycka 39 nar. Kochanowskiego. zdg 67 089

4 — 5 pokojowe
mieszkanie komfortowe w willi przy nowym uniwersytecie. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 009

Trzypokojowe
wynajmę zaraz. Gąsiorowskich 10. Jankowska. zdg 66 987

200
wolnych mieszkań. składów każdego rodzaju. Pośrednicy bezpłatnie. Związek gospodarzy. Wierzbięcice 27. zdg 67 042

Dwupokojowe
mieszkanie centrum nowemi meblami oddam tanio Oferty Kurjer Poznański zdg 66 941

Czteropokojowe
komfortowe czynsz 96 dwupokojowe łazienka 50 złotych wynajmie „Pawilon". Marsz. Focha 15. zdg 66 937

Pięciopokojowe
mieszkanie z przynależnościami w centrum na parterze na biura lub mieszkanie wprost od gospodarza i 3 pokojowe w Lasku przy Poznaniu dogodny dojazd pięknie położone, zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 66 975

9 SZUKA MIESZK.

5 — 6 pok. mieszkanie
od zaraz lub 1. 4. 33. z komfortem (lub willa) w Poznaniu poszukuje wprost od gosp Wyczerpujące oferty do Kurjera Pozn zdg 66 669

Solidny
poszukuję mieszkania do 30 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 819

Poszukuję
5—6 pokojowego mieszkania. słonecznego komfortowego (ogrzewanie centralne) nie wyżej II piętra Szczegółowe oferty nadsyłać pod adresem: Francuskie Biuro Uniwersyteckie Seweryna Mielżyńskiego 26 27. zdg 66 802

Urzędniczka
na stałej posadzie poszukuje 2—3 pokoj kuchnia łazeinka miesięczna dzierżawa Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 871

Poszukuję
pokoju i kuchni od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 872

Urzędnik
szuka mieszkania 2—3 pokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 876

Szukam
3 pokojowego mieszkanie zaraz wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 057

2 — 3
pokojowego mieszkania wprost od gospodarza poszukuje młode małżeństwo. czynsz pewny. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 059

2 — 3 pokoi
w Poznaniu za regularną miesięczną dzierżawę poszukuje emerytowany urzędnik kolejowy. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 011

3 — 4
pokoi najchetniej śródmieściu. czynsz pewny ewentl. zgóry. wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 66 997

1 — 3
pokoi kuchnia. Dam 2 lata zgóry. odstępnego. Oferty warunkami Kurjer Pozn. zdg 67 040

Poszukuję
3 pokojowego mieszkanie. łazienka pokojem służącej. I. II piętro. okolicach Górnej Wildy. Wierzbięcic. Pośrednicy wykluczeni. dzierżawa zgóry Wyczerpujące oferty Kurjer Pozn zdg 67 044

Wyższy
urzędnik szuka trzypokojowego mieszkania w śródmieściu. czynsz zgóry zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 949

10 ZAMIANA MIESZKANIA

4 pokoje
kuchnia łazienka balkon (gaz). przy ul. Mickiewicza III piętro. dzierżawa miesięczna 90 zł. zamienię na 2 pokoje z dzierżawą do 50 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 911

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
czysto umeblowany korzystnie. — Długa 4. mieszkanie 10. zdg 63 553

Uczącej się młodzieży
2 wspólne łączne z utrzymaniem. Nowy Rynek 5. m 3. zdg 58 105

Panu
wspólny 15.—. Ogrodowa 15. mieszkanie 16. zdg 65 780

Ładnie
umeblowany 1—2 osoby fortepian. telefon. Długa 3. mieszkanie 9 (Zielone Ogródki). dg 2 233

Pokój próżny
duży front. Matejki 47 m. I. zdg 66 798

Dwuosobowy
ładny. Półwiejska 19. m. 12. zdg 66 775

Słoneczny
duży. Plac Nowomiejski 5 podwórze, lewo mieszkanie 10. zdg 66 805

Dwuosobowy
Niegolewskich 1. mieszkanie 11. zdg 66 860

Pokój
wspólny. Łąkowa 16. m. 10. zdg 66 908

2
pokoje kuchnia bez. Mickiewicza 19. m 8. zdg 66 999

Pokoiku
elektrycznością 25 zaraz. Oferty Kurjer Pozn zdg 67 029

Frontowy
słoneczny niekrępujący. najchetniej 2 panienki. Konopnickiej 16. I. zdg 66 849

Frontowy
ładnie umeblowany. Stroma 26. mieszkanie 10. zdg 66 895

Przecznica
5. mieszk. 5. słoneczny. zdg 66 893

Pokój
zaraz. Ratajczaka 11 a 7 wejście. mieszkanie 103. zdg 66 891

Pokój
Słowackiego 18. mieszkanie 8. dom ogrodowy. zdg 66 803

Skromny
używanie kuchni. Różana 4. mieszkanie 11. zdg 66 933

Pokój
Podgórna 7 mieszk 3. zdg 66 929

Pokój
lepszej panience z fortepianem. Niegolewskich 12 I. zdg 66 927

Ładny
elektryczność ewentl. utrzymaniem wolny. Różana 4 mieszk. 6. zdg 66 924

Dwuosobowy
Jezuicka 8. I. zd g66 923

Plac Wolności
9 pokój wygodami wprost podwórze. mieszk 13. zdg 66 914

2-osobowy
pokój wynajme zaraz (gaz) z światłem kawa herbata i opałem 55 zł. Mickiewicza 7. mieszkanie 9. zdg 66 912

Pokój
jeden dwuosobowy. Aleje Marcinkowskiego 17 a. m. 8. zdg 66 901

Próżny pokój osobne wejście
zaraz (tylko samotnej osobie) do wynajęcia. Kraszewskiego 11. m. 11. zdg 67 054

Pokój
najchetniej panience wynajme zaraz lub 1. 2. Strzelecka 28 b I. lewo. zdg 66 403

Centrum
ładny. wygodny obiadami Ratajczaka 11 a. 5 wejście. I. zdg 66 681

Pokój
zaraz dla panów. Jeżycka 35. mieszkanie 5. zdg 67 013

Frontowy
wolny. Bukowska 33 mieszk. 2. zdg 67 008

Pokój
duży. elektryczność ogrzewanie lepszemu panu. Pocztowa 10 m. 5. zdg 67 022

Niekrępujący
blisko Wierzbięcic. Poplińskich 8 a. m. 3. zdg 67 020

Pokój
frontowy dla 2 panów. Zielona 1. m. 9. zdg 67 019

Pokój
komfortowy frontowy plac Św. Krzyski od 1. II. Podgórna 14. mieszkanie 1. zdg 66 938

Pokój
Półwiejska 5 m. 5. zdg 66 976

Przyjezdnym
niekrępujący. Dąbrowskiego 23. mieszkanie 7 dwuosobowy utrzymaniem. zdg 66 967

Pokój
czysty centralne ogrzewanie. — ewentl. z fortepianem. wejście niekrępujące zaraz. Matejki 45. mieszkanie 3. rg 5 072

12 SZUKA POKOJU

Seminarzystka
szuka pokoju ciepłego może być wspólny na Łazarzu od 1 lutego Oferty z cena do Kurjera Pozn. zdg 66 707

Szukam
pokoju od 1 centrum z fortepianem ewentualnie utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 810

Dwuosobowego
ładnego jasnego centralne. elektryczność łazienka od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 828

Pokoju
poszukuję śródmieściu 30 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 835

Pokoiku
do 20.— okolica Ratajczaka poszukuje spokojny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 068

Dwie
studentki poszukują pokoju. — Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 67 027

Urzędniczka
solidna poszukuje blisko Ratajczaka niekrępującego pokoju elektrycznością pościela. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 66 890

Jednoosobowego
do 25 zł Jeżyce Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 925

Niekrępującego
centrum elektryką łazienka słonecznego poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański rg 5 073

Taniego
Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 67 043

13 LOKALE

Stary Rynek
podwórze parter oraz piwnice na składnice warsztat wydzierżawię. Zgłoszenia Przewodnik św Marcin 30 zdg 66 376

2 pokoje
przy ulicy Pocztowej parter na biuro pracownię lub interes przemysłowy wynajmie zaraz gospodarz. Wiadomość: ul Piotra Wawrzyniaka 33 Obrebski. telefon 73-94. zdg 66 814

Wysokie sutereny
ul. Słowackiego 18 5 dużych pokoi. jako ubikacje handlowe wydzierżawie od zaraz. Zgłoszenia telefon 66-89. Pg 7 829-43 100

Ubikacje handlowe
sala i 4 pokoje. centralne ogrzewanie w centrum natychmiast do odstąpienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 66 866

Lokale
handlowe Stary Rynek front I. II. III i IV piętro do wydzierżawienia. Oferty lub osobiste zgłoszenia między godz. 16—17 ul. Skryta 15 mieszk. 4. zdg 66 896

Warsztaty
garaże do wydzierżawienia. Głobisz Kwiatowa 4. zdg 67 017

14 DZIERŻAWY

Garaże i warsztaty
średniej wielkości w centrum poszukuje. Szczegółowe oferty upraszam do Kurjera Pozn. zdg 66 672

Dzierżawy gospodarstwa
300—500 mórg poszukuje Fużyński p. Nowy Zagórz. zdg 67 046

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
Pensjonat „Pyszna" przy dworcu ciepłe pokoje Kuchnia pierwszorzędna. Ceny umiarkowane. ng 7 479

16 OSOBISTE

Wdowiec
poszukuje inteligentnej osoby ze sfer towarzyskich materjalnie niezależnej celem zajęcia się z 2 córkami i domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 812

Za
długi mej żony Emilji nie odpowiadam Maż Józef Czubak. zdg 66 838

21 ZGUBY

Unieważniam
zgubiony indeks 12 892 Witolda Brossa. Łaskawego znalazcę proszę o zwrot. Wały Leszczyńskiego 6. zdg 66 818

Zginął
wyżeł czarny „Gordon Setter". Do oddania za wynagrodzeniem: Młyńska 12 a. parter lewo. zdg 66 807

Okulary
w czarnym futerale firmy Bobe zgubiono Oddać plac Nowomiejski 5. mieszk. 4 za wynagrodzeniem. zdg 67 055

Wilczyca
zginęła — wynagrodzenie. Piekary 5 mieszkanie 7. zdg 66 946

22 ROZMAITE

Strojenia
reparacje fortepianów wykonuje pierwszorzędnie. tanio. Filecki. Pocztowa 23. mieszkanie 5. Pg 7 819-158

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne bilanse. lekcji buchalterji i sprawy podatkowe. Oferty: Derfert. Zielona 6. zdg 63 596

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Gorsety na miare Gorsety gotowe — Pasy do ciąży — Paseczki sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju Reparacje gorsetów. Ratajczaka nr 27 parter. zdg 66 915

Oddam
chłopca 3 lata na wychowanie — dobre rece. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 834

Dziewczynkę
niemowlę na własne przyjmę jednorazowe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 026

Swetry
kostjumy. mundurki włóczkowe wykonuje solidnie. przerabia „Tricot" Pocztowa 23. Pg 7 830-3.19

Chiromantka
wschodnia sławy wszechświatowej wróży. Plac Bernardyński 3. II. zdg 66 957

Maskowe
kostjumy wypożycza tanio Olszańska Skarbowa 8 podwórze prawo III. piętro. Pg 8 087-3.17

Książeczka wojskowa
zaginęła. którą się unieważnia. Stanisław Namysłak. Lasek. p Żabikowo. zdg 66 546

23 OŻENKI

Dla
mego szwagra kawalera. lat 30. inteligentnego wykształconego agronoma na stanowisku poszukuje żony inteligentnej i przystojnej. Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem fotografji która się zwraca prosze do Kurjera Pozn. pod zdg 66 424. Rzecz traktuje się poważnie. Pośrednictwo krewnych mile widziane.

Kawaler
kupiec prawnik. lat 35 przystojny solidny szatyn posiada większą kamienice i gotówkę pozna stosowną partje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 751

Szukam
męża dla mojej kuzynki panny, lat 37 przystojnej inteligentnej blondynki. dobrze wychowanej z kompletną wyprawą i 3 pokojowem mieszkaniem. Panowie na stanowisku którym zależy na dobrej gospodarnej żonie wzrostu wysokiego do lat 45 mogą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego zdg 66 870

Szatynka
lat 33. religijna gospodarna muzykalna 8 tysięcy później więcej i umeblowanie czteropokojowe dla braku znajomości szuka na tej drodze pana do lat 45. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 989

Starsza
niezależna samodzielna panna pozna pana do lat 60 z realnością lub gotówką Cel mtrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 988

Dla
mojego kuzyna przystojnego kawalera gotówka 150 000 szukam panny wdówki nie wykluczone, posiadające majątek ziemski Cel matrymonjalny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 930

24 NAUKA

Udzielam
lekcji języka polskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 851

Szkoła tańców
Mikołajczak Kledecka Pocztowa 29 Kurs początkujący rozpoczynamy szesnastego godz. na dwudziesta. złotych 10.—. Pg 7 823-2 31

Szkoła Tańca Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kurs 10 złotych. Pg 7 354 50.3

Udzielam
lekcji języka niemieckiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 853

Przyjmę
panienki w naukę do wszelkich robótek. Jeżycka 35 m. 7. zdg 66 839

Studentka
dla 7-klasistki dobrą matematyka francuskiem łacina potrzebna Tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 889

Tanio
udzieli studentka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 025

Szkoła tańców Baletmistrza Szczurka Dom Rzemieślniczy
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 66 939

Niemieckiego
lekcyj. konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 978

25 MUZYKA

Muzycy
pierwszorzędni potrzebni (rewja). Zgłoszenia Masztalarska 8 a Jarocka. zdg 66 832

Pianino
tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 882

Fortepian
do ćwiczeń lekcje muzyki. Jezuicka 8 I. zdg 66 922

Duetu
damskiego poszukuje zaraz Wiedeńska Gniezno. ng 7 478

26 ROZRYWKA

Kino „Corso"
Kiedy mężatka jest żoną. zdg 66 908

Kino Renaissance
Kantaka 8/9 „Zatracony Przylądek". Film dla ludzi o silnych nerwach Pg 8 090-3.18

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Syn
wdowy wojennej drukarz poszukuje jakiejkolwiek posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań ul. Kozia 8. pokój 5 telefon 30-97 zdg 66 899/900

Szofer
inteligentny szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 59 065

Gospodyni
młoda znająca wykwintną kuchnię Warszawsko - jarską. mająca skończoną szkołę handlową obeznana w książkowości rolniczej szuka posady u osób inteligentnych zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 552

Zarządca
dwóch folwarków, żonaty z powodu wydzierżawienia szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 543

Asystent aptekarski
syn właściciela apteki dobrze obeznany z czynnością aptek wielkomiejskich poszukuje od 1 lutego posady lub zastępstwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 741

Kucharka - gospodyni
znająca dobre gotowanie pieczenie i zaprawy, posiada dobre świadectwa poszukuje posady u księdza solidnego pana lub państwa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 739

Ogrodnik kawaler
z dłuższą praktyką i dobremi świadectwami zna także usługę, poszukuje posady od 1. 2. 1933 lub 15. 2. 33. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 726

Książkowa - kasjerka
poszukuje posady ewentl. złoży gwarancję. — Oferty „Par" pod 53.114 Pg 8 081 53 114

Bez pieniężnego wynagrodzenia
poszukuje posady rolnik, lat 29, z dobrej rodziny Trzechletnia szkoła rolnicza, praktyka, dokładna znajomość księgowości, korespondencji (maszynowo, itp. oraz silników spalinowych — referencje. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 65 703

Gospodyni
poszukuje posady zajmie się gospodarstwem samodzielnie oszczędnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 950

Krawiec
damski i kuśnierz poszukuje pracy w dom poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 936

Ogrodnik - strzelec
z kilkoletnią praktyką, dobre świadectwa poszukuje posady zaraz lub później Oferty Kurjer Poznański zdg 66 940

Sierota
uczciwa z dobremi poleceniami, skromnem gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 856

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Dżimbi".
Czwartek, 19. 1. „Dżimbi"
Piątek, 20. 1. „Dżimbi".
Sobota, 21. 1. „Dama w jedwabiach", premjera
Niedziela, 22. 1. po poł. o godz. 3: „Betleem Polskie".
Niedziela, 22. 1. godz 8: „Dama w jedwabiach".
„Poniedziałek, 23. 1. „Dżimbi"

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Rigolletto", występ światowej sławy primadonny opery w Bukareszcie Pia Jgirosanu.
Czwartek, 19 1. „Carewicz" Premjera! Nowość!
Piątek, 20. 1. „Dorina".
Sobota, 21. 1. — „Madame Butterfly", ostatni występ p. Pia Jgirosanu.
Niedziela, 22. 1. o godz 3: „Dorina", ceny zniżone.

Teatr Nowy: Dziś „Szafir".
Czwartek, 19. 1. Teatr nieczynny z powodu próby generalnej „Szukam prawdy"
Piątek, 20. 1. „Szukam prawdy", premjera.
Sobota, 21. 1. „Szukam prawdy".

Komedja Muzyczna: Dziś — „Jim i Jill
Czwartek, 19. 1. „Jim i Jill".

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Kino-manjak".
Aurora: „Tajemniczy Zabójca i Charlie Chaplin.
Corso: „Kiedy mężatka jest żoną".
Colosseum: „Szary dom".
Muza: „Najeźdźcy"
Metropolis: „Pokonani Zwycięzcy".
Oaza: „Księżna Łowicka".
Orzeł: „Zasadzka pod wodą".
Odeon: „Droga do Raju".
Renaissance: „Zatracony Przylądek".
Roxy: „Piekło Kobiet".
Słońce: „Rasputin".
Sfinks: „Romans" i „Flip i „Flap".
Tęcza: „Grzeszna Miłość".
Wilsona: „Fałszywy Marszałek".

Młodsza
dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady lub za pokojową. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 981

Szofer
szuka posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 973

Inteligentna
panienka umiejąca samodzielnie prowadzić gospodarstwo domowe poszukuje posady do 1—2 osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 972

Panna
znająca krawieczczyznę różne robótki szuka posady jako pokojowa najchętniej do dzieci. Zgłoszenia Guhr, Ostrów Pozn. ng 7 474

Maturzystka
poszukuje od 1. 2. lub później posady do dzieci albo jako osoba do towarzystwa dla panienki wzgl. osoby starszej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 820

Dziewczyna
obeznana z chowem drobiu szuka posady w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 824

Krawcowa
bardzo dobrze 3 zł dziennie poszukuje pracy Oferty Kurjer Poznański zdg 66 825

Bona - freblanka
długoletnia praktyka znająca higjenę mogąca pomóc w nauce polskiego niemieckiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 806

Ogrodnik - strzelec
dobry myśliwy żonaty mała rodzina, wykwalifikowany z 13 letnią praktyką poszukuje posady posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 809

Sierota
poszukuje posługi zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 60 816

500
gwarancji bankowej złoży ekspedjentka za posadę branża obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 858

Poszukuję
posady lub posługi centrum gotowaniem do 3 osób od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 859

Młody
robotnik szuka pracy 100 kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 829

Sierota
poszukuje posady jako uczennica do składu rzeźnickiego lub piekarskiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 833

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. 2. świadectwa dobre długoletnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 840

8 000
gwarancji bankowej złoży kupiec za posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 841

Nauczycielka
szuka posady za utrzymanie. Poznań Chełmońskiego 10, m. 15. „Nauczycielce". zdg 66 842

Poszukuję
posługi. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 843

Teletechnik
em. oficer łączności lat 33, poszukuje odpowiedniego zajęcia w zakładzie techn - telef. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 036

Dziewczyna
ze wsi uczciwa, zdrowa czysta, poszukuje posady do wszystkich prac domowych najchętniej zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 844

Gospodyni - kucharka
samodzielna z wykwintnem gotowaniem zna się na chowiu drobiu z bardzo dobremi świadectwami przyjmie posadę w lepszym domu względnie do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 846

Poszukuję
posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. II. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 847

Dziewczyna
długoletnie świadectwa dobrze polecona, zna smaczne gotowanie, przyjmie posadę w lepszem domu od 1. II. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 850

Gosposia
nawskroś uczciwa pracowita dobrze polecona z dobrem gotowaniem poszukuje posady do samotnej osoby 1. II. do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 862

Kelner
500 zł kaucji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 865

Dziewczyna
z samodzielnem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 887

Krawcowa
dzielna pozn dom poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 883

Dziewczyna
lat 19 z dobremi świadectwami, kochająca dzieci, poszukuje posady od 1. 2. cośkolwiek z gotowaniem. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 886

Posługaczka
uczciwa i pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 885

Stenotypistka
biegła szuka posady na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 238

Fryzjerka
dobra siła poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 917

Poznanianka
bardzo dobrem gotowaniem długoletniemi świadectwami, szuka posady tylko w dobrym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 063

Poszukuję
posługi za stancję. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 012

Krawcowa
rutynowana poleca się na wyjazd Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 005

Dziewczyna
sumienna akuratna samodzielnem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 1 II. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 983

Krawcowa
rutynowana szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer Pozn. rg 5 058

Krawcowa
tania szuka pracy w dom i poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 599

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 575

Dziewczyna
młoda, uczciwa, poszukuje posady zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 620

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia zna prace biurowe, szycie itd. Okolica obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 622

Szukam
posługi za pokoje zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 625

Dziewczyna
uczciwa, sumienna poszukuje pracy do wszystkiego od 1 2. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 701

Posługaczka
poszukuje posługi Oferty Kurjer Pozn zdg 66 696

Zdolnych
Przedstawicieli
poszukuje Towarzystwo Ubezpieczeń do działu **Ubezpieczeń na życie.**
Zdolnym i sumiennym pracownikom, posiadającym szersze stosunki w Poznaniu lub na prowincji **gwarantujemy stały dochód.**
Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zg 17 488**

Pani
inteligentna z dobrego domu, znająca się na dobrej kuchni, poszukuje posady do prowadzenia domu i tow. starszej osoby bez wynagrodzenia w Poznaniu zaraz lub 1 2. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 67 016

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 039

Gosposia - kucharka
z Małopolski z doskonałą kuchnią warszawską poszukuje posady lub jako dochodząca najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 068

Osoba
inteligentna uczciwa, poleca się jako zaufana wyręczycielka gospodyni na wieś 28 lat świadectwa bardzo dobre. Oferty pod adres.: Melanja Piórówna, Czerniejewo pow. Gniezno. zdg 66 958

Inteligentna
sierota zwraca się z gorącą prośbą do PP. Adwokatów lub Lekarzy o udzielenie posady jako bruralistki kasjerki lub przyjmującej pacjentów. Utrzymuje siedmioro młodszego rodzeństwa. Dobre świadectwa. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 66 955

Dziewczyna
sumienna, pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn zdg 66 709

Panienka
inteligentna, sumienna poszukuje posady do dzieci lub do dwóch starszych osób Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 710

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem z długoletniemi świadectwami znająca wszelkie prace domowe poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 544

Pielęgniarka
rocznym kursem półroczną praktyką poszukuje posady do niemowlęcia zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 66 554

Ekspedjentka
piekarni - cukierni poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 533

28 WOLNE MIEJSCA

Kierownika
do składu rzeźnickiego lub wspólnika gotówką 4 00 gwarancja hipoteczna Informacja Matolski Szewska 11 m 9 zdg 66 996

BIAŁY TYDZIEŃ
firmy W. SZOSTAK, ul. Dąbrowskiego 46,
narożnik Rynku Jeżyckiego.
NIEBYWAŁA OKAZJA
taniego zakupu płócien. materj. wełnianych i jedwabnych w olbrzymim wyborze zg 17 490

Urzędniczka
lat 27 matura, Akademja Handlowa znająca wszelkie czynności biurowe książkowość korespondencje, biegła stenotypistka 5 lat pracy ostatnio kierowniczka biura szuka od 1 lutego lub później posady biurowej względnie w majątku. Poważne referencje świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 794

Dziewczyna
17 letnia z prowincji poszukuje posady bez prania zaraz za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 736

Panienka
lat 20, poszukuje posady jako uczennica do składu rzeźnickiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 685

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego szuka posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 664

Dziewczyna
uczciwa, samodzielna gospodarzyła, umie gotować, szyć lubi dzieci. Zgłoszen Kurjer Pozn. zdg 66 712

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej Oferty Kurjer Poznański zdg 66 800

Kucharka
samodzielna z dobremi długoletniemi świadectwami poszukuje posady w lepszym domu lub samotnego państwa Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 764

Gospodyni-kierowniczka
samodzielną gdzie właściciel majątku rzadko przebywa. Warunki: Kaucja 2 000 zł gruntowna znajomość gospodarstwa wiejskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 822

Energicznych
i wymownych przedstawicieli poszukuje dla prowincji wielka fabryka — spółka akcyjna Fachowość niepotrzebna Pierwszeństwo mają emeryci Stały dochód i przyszłość zapewnione Oferty sub Codzienna potrzeba" do biura Fuchsa Łódź C Piotrkowska 50 ng 7183

Ucznia
ukończona Miejską Szkołą Handlową przyjmie skład żelaza T. Krzyżanowski. Poznań Szewska 16. zdg 66 225

Dziewczyna
(młodsza) dobrej rodziny do biura (posłaniec) Oferty Kurjer Poznański zdg 66 821

Żelaźniak
z udziałem do 5 000 zł na kierownicze stanowisko potrzebny. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 944/5

Dziewczyna
młodsza 15 16 lat kochająca dzieci i sprzątanie potrzebna zaraz. Ul. Mostowa 2 mieszkanie 4. zdg 66 947

Bufetowa
kelner z gwarancją. „Zorza" Chwaliszewo 2. zdg 66 878

Ekspedjentka
branży rzeźnickiej z kilkoletnią praktyką potrzebna zaraz. Fabryczna 1 m. 2. zdg 66 826

Służąca
samodzielne gotowanie, długoletnie świadectwa od 1. 2. Słowackiego 22 m. 4. zdg 66 8[illegible]

Bieliźniarka
z maszyną okrętkową siła pierwszorzędna potrzebna Fredry 1 — m. 19 od 7—9. zdg 66 857

Girlsy - revelersi
potrzebni zaraz. Zgłoszenia godz. 5. Masztalarska 8 a Jarocka. zdg 66 831

Panienkę
inteligentna, młoda poszukuje stołownia, kaucja 3—600. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 006

Panienka
młodsza, inteligentna, potrzebna do prac biurowych. Dom Sportowy, św. Marcin 14. zdg 66 948

Potrzebna
kucharka z wykwintnem gotowaniem bardzo kochająca dzieci do państwa z małą córeczką Adres Kurjer Poznański zdg 66 897

Kucharka
służąca z bardzo dobrem gotowaniem do wszystkiego. Szyperska 3. m. 8. zdg 66 935

Służąca
do wszystkiego bez gotowania potrzebna Kolejowa 19 parter. zdg 67 031

Młynarz
praktyka żytnia pszenna potrzebny Zgłoszenia odpisy świadectw. podanie wieku do Kurjera Pozn. zdg 67 030

Potrzebna
osoba młoda, średnie wykształcenie do trzech dziewczynek 8—14 lat oraz zastąpienia pani domu. Odpisy świadectw. warunki podać Kurjer Pozn. zdg 67 028

Woźnica
do rozwożenia towaru potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 874

Pomocnik fryzjerski
starsza siła potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 13. zdg 66 894

Praktykantka biurowa
z kaucją 500 zł lub gwarancją potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 823

Panna
do dzieci pierwszorzędna szycie. Królowej Jadwigi 3 a 17. zdg 66 875

Wymownych
panów wszystkich miejscowości do sprzedaży nut szlagierowych poszukuję. Przy obrotności egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 62 255

Wykwalifikowane
pomocnice oraz uczennice mogą się zgłosić do krawieczczyzny damskiej. Bandurska, Poznań Wrocławska 18, mieszk. 3. zdg 66 928

Dziewczyna
samodzielna dobrem gotowaniem uczciwa, pracowita do wszelkich prac domowych u samotnego pana potrzebna zaraz. Zgłoszenia świadectwami Sew. Mielżyńskiego 4. m. 10. godz. 3—4 zdg 67 045

Fryzjerka
stała posada. Kramarska 25. zdg 67 041

Służąca
młoda, uczciwa, czysta do wszystkiego z gotowaniem świadectwa wymagane. Bukowska 31 mieszkanie 11. zdg 67 023

Stolarz
wspólnik 250.— gotówki potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 048

Poszukuję Francuzki
do dzieci 7. 9 lat. Warunki Olszańska. Wronczyn p. Modrze. zdg 67 049

Pokojowa
z ładnem praniem i prasowaniem umiejąca się obchodzić z dziećmi, która już była w podobnej posadzie potrzebna od zaraz do lepszego domu na prowincję. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 064

Kucharka
z dobrem gotowaniem, zaprawianiem czysta i uczciwa chętna do wszelkiej pracy domowej potrzebna do lepszego domu na prowincję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 065

Urzędnika gospodarczego
poszukuje zaraz pod zg. dyspoz. z powodu choroby dotychczasowego na 1 200 morg pod pługiem. Uwzględniam zgłoszenia wykazujące dobre i poważne polecenia oraz wykonujące dłuższą praktykę w dobrych i znanych gospodarstwach. Wiek nie poniżej 28 i nie powyżej 45 lat. Pensja 100 zł miesięcznie i wolne utrzymanie z praniem. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Pozn pod zg 2 236

Fileciarki
potrzebne Fabryka Kołder. Poznań. 27 Grudnia 6 Pg 8 091-3.20

Dwie panie
potrzebne do ratalnej sprzedaży wyrobów perfumeryjno - kosmetycznych posiadające zabezpieczenie 100 złotych — na pensje, prowizje. Zgłoszenia godz 5—6. Podgórna 6 m. 8. Pg 8 092-53.127

Bluralista
adwokacki dobrze piszący maszynie, potrzebny zaraz lub od lutego. Dr. Kolszewski adwokat i notarjusz. Poznań pl. Wolności 2 zdg 67 062

Uwaga Bezrobotni
Zdolni energiczni panowie ponad lat 24 mogą się zgłosić od zaraz do lekkiej pracy zewnętrznej. — Bliższe informacje przy osobistem zgłoszeniu z dokumentami środa czwartek i piątek. Cieszkowskiego 9. parter lewo. Pg 8 088-53.120

Do odciążenia szefa
poszukuje się kupca w całem tego słowa znaczeniu, który czy to przy pracach buchalteryjnych, korespondencyjnych lub w podróży przy zwiedzaniu klientów stoi na szczycie swego zadania. Musi on umieć nietylko przedsiębiorstwo na obecnej skali utrzymać, lecz mimo obecnych warunków stale rozszerzać. Musi umieć obchodzić się z władzami klientelą i pracownikami być stanowczym, obowiązkowym bardzo inteligentnym z dobrą znajomością języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie wogóle powinien posiadać nieprzeciętne zdolności. Oferty z fotografją odpis świadectw życiorys, które się zwraca prosi się przesłać pod szyfrą ng 7 473 Kurjer Poznański

Stenotypistkę
młoda rutynowaną konieczna znajomość niemieckiego spraw sądowych przyjmę. Szczegółowy życiorys z fotografją wysokością wynagrodzenia pod „Stenotypistka". Kurjer Poznański Gdynia. ng 7 475

Uczennice!
krawieckie potrzebne. Wróblewska Wielka 18. rg 5 074

Humor zagraniczny

Sentymentalne narty: zmniejszają do połowy koszta — podwajając przyjemność.
(Der Goetz — Wiedeń). S. F.

Przedpłata na miesiąc luty 1933 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.